

Οικουμενικό Σύμφωνο

2002 – 2008:
Σύντομη παρουσίαση
μιας μακροπρόθεσμης
αυτοδέσμευσης

σελ. 8

Η Α.Ε. Τιμέντων ΤΙΤΑΝ ήταν μεταξύ των πρώτων 500 εταιριών ανά τον κόσμο που συνυπέγραψαν, το 2002, το Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ.

Κατασκευή νέου εργοστασίου στην Αλβανία

σελ. 12

Η κατασκευή ενός νέου εργοστασίου παραγωγής τιμέντου στην Αλβανία είναι ένα από τα πιο δύσκολα και προκλητικά έργα που έχει υλοποιήσει ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ τις τελευταίες δεκαετίες. Πρόκειται για μια από τις μεγαλύτερες βιομηχανικές επενδύσεις στη συγκεκριμένη χώρα.

Φόρουμ Ενδιαφερομένων Πολιτών

σελ. 14

Η σύμπραξη με τους βασικούς «συμ-μετόχους» μέσω ανοιχτής, διαδραστικής επικοινωνίας αποτελεί μακροπρόθεσμη πρακτική του Ομίλου ΤΙΤΑΝ με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας, την αμοιβαία εμπιστοσύνης, την κατανόηση και τη συνεχή βελτίωση στρατηγικής και ενεργειών του στον τομέα της ΕΚΕ.

Ασφάλεια στην εργασία

σελ. 20

Παρά την προσήλωση και την αυξημένη προσπάθεια για ασφάλεια στην εργασία, το 2008 σημείωσε δυσμενή αποτελέσματα τόσο στον Όμιλο όσο και στον κλάδο μας (CSI). Οι υψηλότεροι δείκτες θανατηφόρων περιστατικών αφορούν εργολαβικό προσωπικό και οδηγούς, που αποτελούν ήδη το νέο πρωταρχικό μας στόχο.

Βιώσιμη Ανάπτυξη

Μια παγκόσμια
κλαδική
προσέγγιση

σελ. 30

Το έτος 2008 σηματοδοτεί την πέμπτη επέτειο από την επικύρωση από την ΤΙΤΑΝ και τη δέσμευσή της στους στόχους της Πρωτοβουλίας Αειφορίας στον τομέα του Τιμέντου (CSI – Cement Sustainability Initiative).

2008

Απολογισμός Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και Βιώσιμης Ανάπτυξης

Απολογισμός 2008

Ανταποκρινόμενοι στα πολύτιμα σχόλια των «συμ-μετόχων» μας και πραγματώνοντας την δέσμευσή μας για συνεχή βελτίωση, ο Απολογισμός Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης & Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΕΚΕ & ΒΑ) του Ομίλου ΤΙΤΑΝ για το 2008 έχει νέα δομή και εστιασμό. Το **Μήνυμα του Διευθύνοντος Συμβούλου** αναφέρει τα ουσιαστικά ζητήματα που αντιμετωπίσαμε και τις καινοτόμες πρωτοβουλίες που αναλάβαμε για να ανταποκριθούμε στις πραγματικές προκλήσεις και τους κοινωνικούς και περιβαλλοντικούς στόχους που έχουμε θέσει.

Η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη (ΕΚΕ) είναι ενσωματωμένη στη στρατηγική του ΤΙΤΑΝΑ, όπως περιγράφεται στο πρώτο μέρος του Απολογισμού το οποίο περιλαμβάνει την **Επιχειρηματική μας προσέγγιση για την ΕΚΕ**, την εμπλοκή με τους βασικούς «συμ-μετόχους» μας, καθώς και την κατανομή του εισοδήματος που δημιουργήθηκε από τον Όμιλο το 2008. Η λεπτομερής παρουσίαση των δραστηριοτήτων και οικονομικών επιδόσεων του Ομίλου περιέχεται στον Γενικό Απολογισμό και Ετήσια Οικονομικά Αποτελέσματα, ενώ η στρατηγική μας περιγράφεται με επιλεγμένα παραδείγματα εφαρμογής.

Το 2008 υιοθετήσαμε νέα μέσα διαλόγου και σύμπραξης με τους βασικούς «συμ-μετόχους» μας. Το **Φόρουμ Ενδιαφερομένων Πολιτών**, το πρώτο που διοργανώθηκε ποτέ στην Ελλάδα – μια καινοτόμος πρωτοβουλία του ΤΙΤΑΝΑ – ακολούθησε την πρώτη ανεξάρτητη αξιολόγηση και διασφάλιση των περιεχομένων του Απολογισμού μας για το 2007.

Η προσπάθεια του ΤΙΤΑΝΑ να συμμορφώνεται όχι μόνο τυπικά αλλά και ουσιαστικά με το πνεύμα της πρωτοβουλίας του ΟΗΕ για το **Οικουμενικό Σύμφωνο** οδήγησε στην ανάληψη νέων δράσεων στις περιοχές όπου δραστηριοποιείται ο Όμιλος και μπορεί να ασκήσει επιρροή, μεταδίδοντας το μήνυμα και συμβάλλοντας στη συγκρότηση εθνικών δικτύων του Οικουμενικού Συμφώνου. Ένα εξαιρετικό παράδειγμα της μακροπρόθεσμης αυτοδέσμευσής μας για την ΕΚΕ και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη σε όλες τις δραστηριότητες περιλαμβανομένης της κατασκευής ενός νέου εργοστασίου τσιμέντου, περιγράφεται με το παράδειγμα του ΤΙΤΑΝΑ στην Αλβανία.

Οι άνθρωποι μας και ευρύτερα η κοινωνία ωφελούνται από τις δραστηριότητές μας, οι οποίες μπορούν να έχουν πολλαπλές θετικές επιδράσεις από τις ακολουθούμενες επιχειρηματικές πρακτικές. Μια λεπτομερής ανάλυση των επιδόσεών μας στο πλαίσιο των σχέσεων με τους «συμ-μετόχους» μας και, ιδιαίτερα, με τους εργαζομένους του Ομίλου, τους προμηθευτές, τους πελάτες, τους επενδυτές μας και τις τοπικές κοινότητες περιλαμβάνεται στο τμήμα του Απολογισμού με τον τίτλο **«Κοινωνικό Αποτύπωμα»**.

Η δέσμευσή μας προς το περιβάλλον, οι δράσεις μας στον τομέα αυτόν, οι επιδόσεις μας και οι νέοι στόχοι που έχουν τεθεί για τη μελλοντική μας βελτίωση, περιλαμβάνονται στο τμήμα του Απολογισμού με τίτλο **«Περιβαλλοντικό Αποτύπωμα»**. Ενδεικτικές πρακτικές, σχετικές με τη βιώσιμη ανάπτυξη, περιλαμβάνονται επίσης στο τμήμα αυτό, ενώ ένα νέο εργαλείο («ΕΚΕ στην Πράξη»), που έχει αναπτυχθεί στην ιστοσελί-

δα μας, παρέχει αναλυτικά στοιχεία για τις πρακτικές μας σε κάθε χώρα που αναπτύσσουμε δραστηριότητα.

Η **αναγνώριση των προσπαθειών μας**, μας ενθαρρύνει στο να είμαστε περισσότερο επικεντρωμένοι στο έργο που επιτελούμε και, παράλληλα, να επιδιώκουμε το διάλογο ενισχύοντας την διαφάνεια. Στο τμήμα αυτό του Απολογισμού αναφέρονται τα βραβεία που απονεμήθηκαν πέρυσι στον ΤΙΤΑΝΑ.

Ο Απολογισμός αυτός εκπονήθηκε σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα ενσωματώνοντας τις απόψεις, κρίσεις και προτάσεις των «συμ-μετόχων» μας. Στο σχετικό τμήμα περιλαμβάνονται η μεθοδολογία σύνταξης του Απολογισμού και οι **εκθέσεις των ανεξάρτητων ελεγκτών**.

Στο τμήμα **«Στόχοι και Αποτελέσματα»** συνοψίζονται τα επιτεύγματα του Ομίλου σε σχέση με τις αυτοδεσμεύσεις του και το σχέδιο δράσης του για το 2010. Ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ μεγάλωσε ακόμη περισσότερο το 2008 (νέες εξαγωγές και επενδύσεις). Πιο συγκεκριμένα απέκτησε το 100% της κοινοπραξίας ΤΙΤΑΝ - LAFARGE στην Αίγυπτο και το 50% της Adocim Cimento Beton S.A. στην Τουρκία. Οι κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις των δραστηριοτήτων μας παρουσιάζονται με την υφιστάμενη παραγωγική δυναμικότητα του Ομίλου. Ωστόσο, όπου αναφέρεται η επιτευχθείσα πρόοδος σε σύγκριση με συγκεκριμένους στόχους, ο υπολογισμός γίνεται με βάση την παραγωγική δυναμικότητα του Ομίλου το έτος που τέθηκε ο συγκεκριμένος στόχος.

Η **Πρωτοβουλία για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον κλάδο τσιμέντου** (Cement Sustainability Initiative, CSI), που υλοποιείται υπό την αιγίδα του Διεθνούς Επιχειρηματικού Συμβουλίου για την Βιώσιμη Ανάπτυξη (WBCSD) βρίσκεται στο επίκεντρο της προσπάθειας για αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των προκλήσεων του κλάδου μας, όπως η ασφάλεια στην εργασία, η κλιματική αλλαγή, η δημοσιοποίηση αποτελεσμάτων και η αξιολόγησή τους. Η **ανασκόπηση της προόδου** που έχει επιτευχθεί από τον ΤΙΤΑΝΑ στο πλαίσιο αυτό περιλαμβάνεται στο τμήμα αυτό, όπως προβλέπεται από το CSI και τα σχετικά πρωτόκολλα.

Μια πλήρης παρουσίαση των Δεικτών που σχετίζονται με την επιχειρηματική δραστηριότητα του ΤΙΤΑΝΑ και έχουν ουσιαστική σημασία για τους «συμ-μετόχους», σύμφωνα με τη Διεθνή Πρωτοβουλία για την Έκδοση Κοινωνικών και Περιβαλλοντικών Απολογισμών (GRI, G3, 2006), περιέχεται στο τελευταίο τμήμα του Απολογισμού και συνδέεται με τις δέκα αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου. Επιπλέον μια δήλωση για το επίπεδο διασφάλισης του Απολογισμού περιλαμβάνεται στο τμήμα **«Ανεξάρτητη Αξιολόγηση και Διασφάλιση Απολογισμού»**.

Η γνώμη σας είναι σημαντική για την βελτίωσή μας. Σε όλο τον Απολογισμό προβλέπεται χώρος για τα δικά σας σχόλια και παρατηρήσεις. Μπορείτε επίσης να μας αποστείλετε ηλεκτρονικά τα σχόλια αυτά και τις προτάσεις σας από την ηλεκτρονική έκδοση του Απολογισμού στην διεύθυνση: **csr@titan.gr**.

Διαβάζοντας τον Απολογισμό

Οι άμεσες αναφορές στον Γενικό Απολογισμό και Ετήσια Οικονομικά Αποτελέσματα 2008 σημειώνονται με το σύμβολο .

Οι αναφορές και «συνδέσεις» με την ιστοσελίδα μας (www.titan.gr) ακολουθούν το σύμβολο .

Οι συνδέσεις αυτές ενεργοποιούνται στην ηλεκτρονική έκδοση του Απολογισμού

Περιεχόμενα

● Απολογισμός 2008	2
■ Μήνυμα του Διευθύνοντος Συμβούλου	4
■ Επιχειρηματική Προσέγγιση της ΕΚΕ	6
Δέσμευση με τους «Συμ-μετόχους» μας	7
Κατανομή κοινωνικού προϊόντος 2008	7
■ Οικουμενικό Σύμφωνο	8
2002-2008: Σύντομη παρουσίαση μιας μακροχρόνιας δέσμευσης	8
Δικτύωση και συνεργασία	10
Ενισχύοντας τη Βιώσιμη Ανάπτυξη	11
(Κατασκευάζοντας) Ένα νέο εργοστάσιο στην Αλβανία	12
■ Φόρουμ Ενδιαφερομένων Πολιτών	14
■ Κοινωνικό Αποτύπωμα	18
Ασφάλεια στην εργασία	20
Απασχόληση	22
Κατάρτιση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού	24
Επικοινωνία και ανταπόκριση εργαζομένων	25
Συνεργασία με τις κοινότητες	26
Συνεργασία με την εφοδιαστική αλυσίδα	27
■ Περιβαλλοντικό Αποτύπωμα	28
Μέτρηση και αξιολόγηση	30
Παγκόσμια κλαδική προσέγγιση για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη	30
Η πρόκληση της κλιματικής αλλαγής	31
Αέριες εκπομπές	36
Διαχείριση υδάτινων πόρων	37
Διαχείριση λατομείων και βιοποικιλότητα	38
■ Αναγνώριση και Βραβεύσεις	40
■ Αξιολόγηση και Διασφάλιση Απολογισμού	42
Μεθοδολογία	42
Εκθέσεις ανεξάρτητων ελεγκτών	43
■ Στόχοι και Αποτελέσματα	46
Επισκόπηση WBCSD/CSI	48
Δημοσιοποίηση Αποτελεσμάτων κατά GRI	50

Μήνυμα του Διευθύνοντος Συμβούλου

Το 2008 σφραγίστηκε από πρωτοφανή κρίση του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος, οι δε επιπτώσεις της στην πραγματική οικονομία θα γίνουν πρoσσότερο αισθητές το τρέχον έτος και θα επηρεάσουν με επώδυνες συνέπειες την απασχόληση.

Η συγκυρία αυτή δεν επηρεάζει τη βαθιά ριζωμένη πίστη του Τιτάνα ότι η λειτουργία, με ενσωματωμένες τις αρχές της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και της Βιώσιμης Ανάπτυξης, αποτελεί θέμα ηθικής τάξης αλλά και σωστή επιχειρηματική πρακτική.

Η ουσιαστική συμμετοχή του Ομίλου στις πρωτοβουλίες για επέκταση του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ, με τη μορφή εθνικών δικτύων ενεργοποιημένων επιχειρήσεων στην Ελλάδα και στη Ν.Α. Ευρώπη, αποτελεί έμπρακτη επιβεβαίωση ότι ο ΤΙΤΑΝΑΣ παραμένει πιστός στις αρχές του, στις εξαγγελίες του και στις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει.

Σε περιόδους γενικής δοκιμασίας, όπως η παρούσα, ακόμη περισσότερο αναγκαίο είναι να δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στη συνεργασία, τη συλλογική δράση και την ευθύνη σε εταιρικό αλλά και ομιλικό επίπεδο. Σε έναν κόσμο και σε μια εποχή που χαρακτηρίζονται από μεγάλες προκλήσεις αλλά και ευκαιρίες, η αμφίδρομη επικοινωνία, η αμοιβαία κατανόηση και σύμπραξη με τους εργαζόμενους και με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (stakeholders) αποτελούν προϋπόθεση για στέρεη επιχειρηματική επιτυχία, για βιώσιμη ανάπτυξη.

Προς αυτή την κατεύθυνση, ο ΤΙΤΑΝΑΣ διοργάνωσε, τον περασμένο Οκτώβριο, το πρώτο Πανελλαδικό Φόρουμ Ενδιαφερομένων Πολιτών, που αποτέλεσε καινοτόμο πρωτοβουλία.

Τα βασικά συμπεράσματα και οι κύριες προτάσεις που προέκυψαν κατά τη συζήτηση και έτυχαν γενικής επιδοκιμασίας ήταν: Πρώτον, «να κάνει ο ΤΙΤΑΝΑΣ περισσότερο καλό εκεί όπου εξ ανάγκης κάνει το περισσότερο κακό», και, δεύτερον, «να δίνει πληρέστερο περιβαλλοντικό και κοινωνικό αποτύπωμα».

Στα συμπεράσματα και στις προτάσεις του Φόρουμ δίνουμε ιδιαίτερη προσοχή ώστε να αποτελέσουν «πυξίδα» για μελλοντικούς σχεδιασμούς και δράσεις μας.

Παράλληλα με αυτές τις πρωτοβουλίες του, ο ΤΙΤΑΝΑΣ συνεχίζει με αμείωτο ζήλο τις δραστηριότητές του στο πλαίσιο της Διεθνούς Πρωτοβουλίας του Κλάδου Τσιμέντου για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Από τη φύση του, ο κλάδος τσιμέντου εστιάζει την προσοχή του σε δύο κύρια προβλήματα: Την προσπάθεια μείωσης ή/και μηδενισμού των ατυχημάτων στο χώρο εργασίας και τον περιορισμό των εκπομπών αερίων –και γενικότερα των αρνητικών επιδράσεων– στο φυσικό περιβάλλον.

Στον πρώτο τομέα, της ασφάλειας στην εργασία, το 2008 υπήρξε για τον κλάδο, αλλά και για τον ΤΙΤΑΝΑ, μια χρονιά αποτυχιών και μεγάλης απογοήτευσης.

Οι πέντε απώλειες (τρεις εργαζόμενοι εργολάβων, ένας εργαζόμενος του ΤΙΤΑΝΑ και ένα θύμα οδικού ατυχήματος) αποτέλεσαν οδυνηρή υπενθύμιση ότι καμιά προσπάθεια δεν πρέπει να θεωρείται επαρκής και ότι όλα τα εργασιακά κλιμάκια οφείλουν να βρίσκονται σε συνεχή επαγρύπνηση, ώστε να επιτευχθεί ο στόχος μηδενισμού των ατυχημάτων.

Στον δεύτερο τομέα πρωταρχικής σημασίας που αφορά στην προστασία του περιβάλλοντος και στη βιώσιμη ανάπτυξη, καταγράφονται σημαντικές επιτυχίες, τόσο σε Κλαδικό επίπεδο όσο και στον Όμιλό μας.

Οι στόχοι που είχαμε θέσει για περιορισμό των πάσης φύσεως οχλήσεων κατά την πενταετία 2006 – 2010, επιτεύχθηκαν ήδη το 2008. Έτσι, προετοιμάζουμε αναβάθμιση των στόχων μας, γιατί πιστεύουμε ότι ποτέ δεν εξαντλούνται τα περιθώρια για πρόσθετη βελτίωση και η συνολική παραγωγική δυναμικότητα του Ομίλου αυξήθηκε σημαντικά τον προηγούμενο χρόνο (σελ. 30-39). Υπενθυμίζουμε ότι το επιτελούμενο έργο στο πλαίσιο του CSI αξιολογείται από εξωτερικούς ανεξάρτητους ελεγκτές και γνωστοποιείται διεθνώς.

Στα 107 χρόνια λειτουργίας του, ο ΤΙΤΑΝΑΣ έχει βιώσει σοβαρές οικονομικές κρίσεις και έχει αντιμετωπίσει πολλές αντίξοες καταστάσεις. Κατόρθωσε όμως, χάρη στην προσήλωσή του στις εταιρικές αξίες και την υποστήριξη και ικανότητα των ανθρώπων του, να βγαίνει από τη δίνη τους πιο δυνατός και αποτελεσματικός. Έτσι και τώρα, είμαι πεπεισμένος ότι θα ξεπεράσουμε τις δυσκολίες, προσπλωμένοι στις αξίες μας και βασισμένοι στους ανθρώπους μας.

Όταν έλθει η ανάκαμψη, από την επόμενη κιόλας ημέρα, ο ΤΙΤΑΝΑΣ θα είναι έτοιμος να συνεχίσει με ακόμη μεγαλύτερο δυναμισμό και ισχυρότερη κοινωνική συμμετοχή την αναπτυξιακή πορεία του.

Δημήτρης Παπαλεξόπουλος
Διευθύνων Σύμβουλος

Εργοστάσιο Θεσσαλονίκης, Ελλάδα

Η Επιχειρηματική Προσέγγιση της ΕΚΕ

Για τον ΤΙΤΑΝΑ η ΕΚΕ είναι ένα βήμα πέρα και πάνω από τη συμμόρφωση σε νομικές υποχρεώσεις. Είναι μια συνειδητή αυτοδέσμευση για διαρκή αυτοβελτίωση και συνεισφορά και για συνεχώς καλύτερες κοινωνικές επιδόσεις.

Δεν είναι θέμα μόνο ηθικής ή, ακόμη και κοινωνικής υπευθυνότητας, αλλά, πολύ περισσότερο καλής επιχειρηματικής πρακτικής που δημιουργεί αξία. Για να αξιοποιηθεί καλύτερα την πρακτική αυτή ο ΤΙΤΑΝ ακολουθεί ως βασική αρχή την προσέγγιση: «**Αντλώντας από την εμπειρία, προσφέρουμε στην κοινωνία**».

Η γνήσια δέσμευσή μας στην ΕΚΕ επηρεάζει τη στρατηγική μας, τις καθημερινές ενέργειές μας και την ενημέρωση σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, αναγνωρίζεται από αυτά ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό τη φήμη μας, ανανεώνοντας την «κοινωνική άδεια» λειτουργίας μας, περιορίζοντας τους απρόβλεπτους μη οικονομικούς κινδύνους και βελτιώνοντας συνολικά την ανταγωνιστικότητά μας.

Λειτουργούμε σε έναν κόσμο αυξανόμενων προκλήσεων και ευκαιριών κρίσιμων για την επιχειρηματική αποτελεσματικότητα και για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Αποτελεί ταυτόχρονα επιτακτική ανάγκη και κέρδος το να κατανοούμε

καλύτερα εκείνους, οι οποίοι έχουν ιδιαίτερη σημασία για μας και για τους οποίους εμείς έχουμε ιδιαίτερη σημασία –τους εργαζομένους μας, τους «συμ-μετόχους» μας, τις τοπικές κοινότητες και την ευρύτερη κοινωνία– και αντίστοιχα εκείνοι να μας κατανοούν καλύτερα.

Εξ ίσου σημαντικό είναι το γεγονός ότι αποτελεί επίσης πηγή ικανοποίησης και ενθάρρυνσης για τους ανθρώπους μας, ενώ παίζει έναν καίριο ρόλο στην προσέλκυση στελεχών υψηλής ποιοτικής στάθμης που επιθυμούν να συνεργασθούν με επιχειρήσεις με ξεχωριστό όραμα. Αυτό μπορεί μεν να μην είναι άμεσα αντιληπτό, γίνεται όμως σταδιακά ορατό.

Επί πλέον, μια πληρέστερη κατανόηση των επιπτώσεων της δραστηριότητάς μας ενδυναμώνει τις προσπάθειές μας για συνεχή βελτίωση. Δεν υπάρχουν έτοιμες συνταγές για τη διαδικασία αυτή. Σαν επόμενο βήμα μας έχουμε υιοθετήσει το συνεχή διάλογο και την ανταλλαγή απόψεων με τους «συμ-μετόχους» μας έτσι ώστε να κατανοούμε καλύτερα, να λειτουργούμε αποτελεσματικότερα και να δημοσιοποιούμε πληρέστερα τις ενέργειές μας και τα αποτελέσματά τους.

Όμιλος ΤΙΤΑΝ

Συνολικές πωλήσεις:

€1.578 εκατ.

Λειτουργικά κέρδη:

€380 εκατ.

Καθαρά κέρδη:

€208 εκατ.

Επενδύσεις: **€587 εκατ.**

Επενδύσεις

για το περιβάλλον: **€27 εκατ.**

Επίσκεψη της ομάδας έργου για την Ασφάλεια στην Εργασία των μελών του WBCSD/CSI στο εργοστάσιο Καμαρίου

Δέσμευση με τους «Συμ-μετόχους» μας

Οι «Συμ-μέτοχοί» μας είναι οι ιδιώτες και τα νομικά πρόσωπα που έχουν συμφέρον από τις δραστηριότητές μας, και μπορούν να επηρεάσουν ή επηρεάζονται από την επιχειρηματική μας δραστηριότητα.

Κάθε ομάδα «συμ-μετόχων» μπορεί να μας αντιμετωπίζει κατα περίπτωση με διαφορετικό τρόπο, ανάλογα με τη δική της κατάσταση, αντιλήψεις και εμπειρίες.

Συνεργαζόμαστε συνεχώς με όλες τις ομάδες που καθορίζονται ως βασικοί «συμ-μέτοχοι», με κριτήριο την δυνατότητα που έχει ο TITAN να επηρεάσει τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις των δραστηριοτήτων του προς τις συγκεκριμένες ομάδες. Ανάλογα με την θέση των ομάδων αυτών στη σφαίρα επιρροής του Ομίλου TITAN, ως βασικοί «συμ-μέτοχοι» ορίζονται οι εξής:

- **Οι άνθρωποί μας –οι εργαζόμενοι και οι οικογένειές τους**

Συμπράττουμε με τους εργαζόμενούς μας με πολλούς τρόπους, υλοποιώντας μεταξύ άλλων έρευνες γνώμης και άλλα προγράμματα επικοινωνίας, προσφέροντάς τους προγράμματα επαγγελματικής καθοδήγησης και ανάπτυξης, πρόσθετη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, δυνατότητες δια βίου μάθησης, κοινωνικές υπηρεσίες και υποστήριξη.

- **Οι γειτονικές μας κοινότητες**

Συμπράττουμε με τις κοινότητες που βρίσκονται κοντά σε εγκαταστάσεις μας, περιλαμβανομένων και των τοπικών αρχών και των μη κυβερνητικών οργανώσεων.

Προσπαθούμε να είμαστε καλοί γείτονες, κατανοώντας τους προβληματισμούς τους και ανταποκρινόμενοι αποτελεσματικά στη δημιουργία και μετάδοση της προστιθέμενης αξίας που δημιουργείται από τις δραστηριότητές μας.

Οργανώνουμε επισκέψεις στις εγκαταστάσεις μας και προωθούμε προγράμματα τοπικής ανάπτυξης και μακροχρόνιας συνεργασίας.

- **Οι επιχειρηματικοί συνεργάτες μας: Μέτοχοι, προμηθευτές, εργολάβοι, πελάτες, επενδυτές**

Παρέχουμε σε όλους τους «συμ-μετόχους» και ιδιαίτερα στους μετόχους μας έγκαιρη και πλήρη πληροφόρηση μέσω της ιστοσελίδας μας που διαρκώς ενημερώνεται, καθώς επίσης και με ετήσιες και τριμηνιαίες εκθέσεις, δελτία Τύπου, συναντήσεις και άλλες εκδηλώσεις.

Οι περισσότεροι προμηθευτές μας είναι τοπικοί. Για τη συνεχή βελτίωση των σχέσεων με την εφοδιαστική αλυσίδα υιοθετούμε τα διεθνή πρότυπα και τις καλές πρακτικές, αναπτύσσοντας νέες και καινοτόμες πρωτοβουλίες (σελ. 27).

Διατηρούμε στενή επαφή με τους πελάτες μας. Επιδιώκοντας να ικανοποιούμε τις ανάγκες τους, επενδύουμε στην έρευνα και ανάπτυξη νέων προϊόντων, προσφέρουμε νέα τεχνογνωσία και την πείρα μας, βελτιώνουμε και ενισχύουμε την κατανόησή τους για την καλύτερη και ασφαλέστερη δυνατή χρήση των προϊόντων μας.

- **Το περιβάλλον και το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο**

Η δραστηριότητά μας επιδρά στο περιβάλλον και στο πλαίσιο αυτό επηρεάζουμε το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο και τις μελλοντικές γενιές. Συνεργαζόμαστε με την ακαδημαϊκή κοινότητα, με μη κυβερνητικές οργανώσεις και με δίκτυα επιχειρήσεων και «συμ-μετόχων» για να παρουσιάζουμε και να προωθούμε τις θέσεις μας σχετικά με νομοθετικές ρυθμίσεις και με ζητήματα κρατικής πολιτικής –είτε απ'ευθείας είτε μέσω επαγγελματικών οργανώσεων.

Κατανομή κοινωνικού προϊόντος 2008

(Σύνολο: €1.311,2 εκατ.)

Για φόρους στο κράτος και στις τοπικές αρχές:

€102,7 εκατ.

Για μερίσματα στους μετόχους:

€35,5 εκατ.

Για νέες επενδύσεις σε πάγια:

€209,1 εκατ.

Σε τοπικούς και διεθνείς προμηθευτές:

€936,6 εκατ.

Σε εργαζομένους για μισθούς, συντάξεις και πρόσθετες παροχές (περιλαμβανομένων και των πέραν των κατά νόμο υποχρεωτικών):

€267,3 εκατ.

Οικουμενικό Σύμφωνο

2002-2008: Σύντομη παρουσίαση μιας μακροπρόθεσμης αυτοδέσμευσης

Η Α.Ε. Τοιμέντων TITAN ήταν μεταξύ των πρώτων 500 εταιριών ανά τον κόσμο που συνυπέγραψαν, το 2002, το Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ.

Σαφώς οι πρώτες αρχές που αφορούν στα ανθρώπινα δικαιώματα, στην εργασία και στο περιβάλλον και, αργότερα, η δεκάτη αρχή για την καταπολέμηση της διαφθοράς, ήταν ήδη ενταγμένες στις αξίες, στη στρατηγική και στις πολιτικές του Ομίλου TITAN.

Η δημοσίευση των προσπαθειών και των επιτυχιών μας, αλλά και των αποτυχιών και των αιτίων τους, ήταν μια λογική προέκταση της πολιτικής μας για διαφάνεια και υπεύθυνο απολογισμό.

Αυτό που αποτελούσε κάτι νέο –και πραγματικά ενέπνευσε– ενώ, ταυτόχρονα, ήταν ασυνήθιστο και παρουσίαζε δυσκολίες στην υλοποίησή του, ήταν να μεταλαμπαδεύσουμε αυτές τις αξίες, τις αρχές και άριστες πρακτικές μέσα στη σφαίρα επιρροής μας. Δηλαδή, να προσπαθήσουμε να κινηθούμε πέρα από τα όρια του εργασιακού χώρου μας, να λάβουμε μέρος σε δημόσιο διάλογο, να μοιραστούμε εμπειρίες, να προβάλουμε και να προωθήσουμε καλές πρακτικές και να συμμετάσχουμε σε συμμετοχικές δράσεις. Με άλλα λόγια –για να χρησιμοποιήσουμε την Τιτανική «ορολογία»– **να προσφέρουμε ευρύτερα στην κοινωνία, αξιοποιώντας την εμπειρία μας.**

Ως αποτέλεσμα της εθελοντικής αυτής υποχρέωσης, ο TITAN συνέλαβε την ιδέα –που πραγματώθηκε το 2008– να συμβάλει στη συγκρότηση και ανάπτυξη εθνικών δικτύων του Οικουμενικού Συμφώνου. Η πρώτη εφαρμογή έγινε στην Ελλάδα, όπου εκπρόσωπος του TITANA προεδρεύει του Δ.Σ. του Ελληνικού Δικτύου που έχει ήδη 70 μέλη. Η ανακοίνωση της δημιουργίας του δικτύου αυτού έγινε στην Αθήνα το Μάιο 2008, παρουσία εκπροσώπων δικτύων του Οικουμενικού Συμφώνου από όλη την Ευρώπη.

Η επέκταση, όμως, στις χώρες της ΝΑ Ευρώπης, όπου ο Όμιλος αναπτύσσει βιομηχανική δραστηριότητα, απαιτούσε μεγαλύτερη προεργασία. Το ίδιο το Οικουμενικό Σύμφωνο μεταφράστηκε σε τέσσερις τοπικές γλώσσες και, παράλληλα, εκδόθηκαν έντυπα και φυλλάδια και ετοιμάστηκε εκπαιδευτικό υλικό για σεμινάρια με διευθυντικά στελέχη και άλλους εργαζομένους. Σχετικές ενημερωτικές επιστολές απεστάλησαν σε προμηθευτές και εργολάβους μαζί με το νέο Κώδικα Προμηθειών του Ομίλου, ενθαρρύνοντας την περαιτέρω επικοινωνία και τη συμμετοχή τους σε τοπικά δίκτυα του Οικουμενικού Συμφώνου. Στο πλαίσιο αυτό, ο TITAN έγινε επίσης μέλος του πρόσφατα συσταθέντος εθνικού δικτύου στην ΠΓΔΜ το Νοέμβριο του περασμένου έτους.

Δύο μεγάλες ενημερωτικές εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν στα κεντρικά γραφεία του Ομίλου TITAN, στην Αθήνα, για περιφερειακά διευθυντικά στελέχη. Ένα ειδικό διήμερο σεμινάριο πραγματοποιήθηκε επίσης για όλα τα στελέχη της ευρύτερης περιοχής στην ΠΓΔΜ, με στόχο τον καθορισμό προτεραιοτήτων και σημαντικών ευκαιριών σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Οι συμμετέχο-

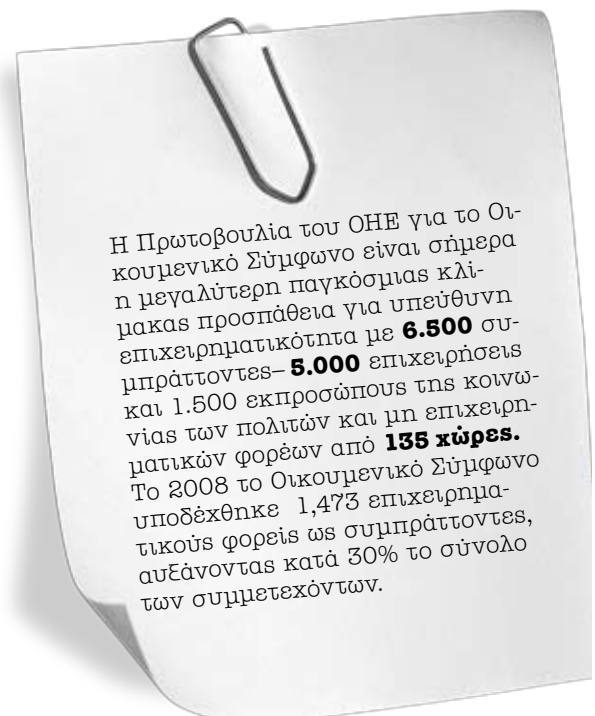
ντες ανέλαβαν ενεργητικό ρόλο αναλύοντας καλές πρακτικές, ανταλλάσσοντας εμπειρίες και αξιολογώντας τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες σε κάθε περιοχή. Το αποτέλεσμα των εκδηλώσεων αυτών και οι απόψεις, κρίσεις και συστάσεις τους, έχουν ληφθεί υπόψη στην υλοποίηση του Απολογισμού αυτού, ενώ παράλληλα χρησιμοποιούνται για τον σχεδιασμό τοπικών επιχειρησιακών σχεδίων για την ΕΚΕ και την Βιώσιμη Ανάπτυξη.

Επί πλέον, μια συνολική αξιολόγηση του επιπέδου εφαρμογής των δέκα αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου ενσωματώθηκε στη διαδικασία της ανεξάρτητης αξιολόγησης και διασφάλισης του Απολογισμού (σελ. 42-44).

Το αποτέλεσμα αυτής της πολύπλευρης προσέγγισης του Οικουμενικού Συμφώνου στη ΝΑ Ευρώπη ήταν περισσότερο από ικανοποιητικό για όλους τους ενδιαφερομένους.

Επίσης, το 2008, με την ευκαιρία του εορτασμού της 60ης επετείου από την **Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου**, ο Όμιλος TITAN συνυπέγραψε το μήνυμα που έστειλαν 250 Διευθύνοντες επιχειρήσεων από όλο τον κόσμο, υπογραμμίζοντας τη σπουδαιότητα και επικαιρότητα της Διακήρυξης για την εποχή μας και για το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλον τον κόσμο.

Η πρόοδος του Ομίλου TITAN το 2008 σε σχέση με την εφαρμογή των δέκα αρχών, ενσωματώνεται στα περιεχόμενα του Απολογισμού μας, ενώ συγκεκριμένες αναφορές στις δέκα αρχές έχουν ενταχθεί στο τεύχος «Δημοσιοποίηση Αποτελεσμάτων κατά GRI» του παρόντος Απολογισμού.

«Μέριμνα για το Κλίμα»

Η κοινή πρωτοβουλία για τη δημιουργία μίας ηγετικής επιχειρηματικής σύμπραξης υιοθετήθηκε τον Ιούλιο του 2007 από το Οικουμενικό Σύμφωνο, την Παγκόσμια Οργάνωση για το Περιβάλλον (UNEP) και το WBCSD, με κυρίαρχο στόχο και τίτλο «Μέριμνα για το Κλίμα». Υποστηρίζει την ανάπτυξη και ανάδειξη αποτελεσματικών πολιτικών για την κλιματική αλλαγή. Παρέχει επίσης ένα δίαυλο συνεισφοράς της επιχειρηματικής κοινότητας, με ιδέες και προτάσεις για σημαντικές κυβερνητικές διεργασίες. Με τη συμμετοχή, σήμερα, περισσότερων από 300 επιχειρήσεων από 65 χώρες, η πρωτοβουλία αυτή αποσκοπεί:

- Στην κινητοποίηση των επιχειρήσεων ανά τον κόσμο, ιδιαίτερα δε σε αναδυόμενες αγορές, να αναλάβουν δράση για την εξοικονόμηση ενέργειας και για τη μείωση των εκπομπών CO₂ μέσω κατάλληλων στρατηγικών ως προς την παραγωγή προϊόντων, την παροχή υπηρεσιών μέσω εφοδιαστικών αλυσίδων και την κατάλληλη ενημέρωση των καταναλωτών και, γενικότερα, της κοινής γνώμης.

- Να πληροφορήσει –μέσω παραδειγμάτων καλών πρακτικών– τους εμπλεκόμενους στις τρέχουσες διαπραγματεύσεις για την κλιματική αλλαγή, συμβάλλοντας έτσι στην επιτυχή έκβαση της επικείμενης Διάσκεψης για το Κλίμα. Η διεθνής κλαδική προσέγγιση για τη βιώσιμη ανάπτυξη στον κλάδο τσιμέντου, όπως υλοποιείται από το WBCSD/CSI, έχει επιλεγεί από την Πρωτοβουλία «Μέριμνα για το Κλίμα», ως ένα μοναδικό παγκόσμιο παράδειγμα άριστης πρακτικής, υπογραμμίζοντας με τον τρόπο αυτό τη σημασία της προληπτικής αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, τόσο σε εταιρικό, όσο και σε κλαδικό επίπεδο.

Δενδροφύτευση ΠΓΔΜ

Δικτύωση και Συνεργασία

Ο Όμιλος TITAN δίνει πάντα έμφαση στις κοινές προσπάθειες με άλλες εταιρίες και «συμ-μετόχους», τόσο για την διαπίστωση, όσο και για την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων. Ως ιδρυτικό μέλος του **Ελληνικού Δικτύου για την ΕΚΕ**, έχει αναλάβει ηγετικό ρόλο για την προώθηση συνεργασιών και συμπράξεων σε όλα τα επίπεδα. Το 2008 η ολοκλήρωση ενός αριθμού προγραμμάτων που είχαν αναλάβει ομάδες εργασίας αποτελούμενες από στελέχη - εθελοντές των επιχειρήσεων μελών του Δικτύου, μεταξὺ των οποίων και στελέχη του TITANA, δημιούργησε νέα μέσα και εργαλεία για την ενσωμάτωση της ΕΚΕ στην επιχειρηματική στρατηγική και στις επιχειρηματικές πρακτικές, σε εθνικό επίπεδο.

Σπουδαιότερα μεταξύ αυτών ήταν:

- Ένας Οδηγός ΕΚΕ και μια ηλεκτρονική πλατφόρμα για ενίσχυση της ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, καθώς επίσης και ένα ειδικό έντυπο με παραδείγματα καλών πρακτικών που εφαρμόζονται από μικρές επιχειρήσεις.
- Η ίδρυση του Εθνικού Δικτύου για το Οικουμενικό Σύμφωνο, σε συνεργασία με τον Διεθνή Οργανισμό Ανάπτυξιακών Προγραμμάτων (UNDP) και τη συμμετοχή περισσότερων από εβδομήντα επιχειρήσεων και άλλων ενδιαφερομένων φορέων.
- Η διοργάνωση του 2ου «Κοινωνικώς Επιχειρείν», κατά τα πρότυπα του Ευρωπαϊκού CSR Marketplace, στην Θεσσαλονίκη με ευρύτατη συμμετοχή επιχειρήσεων από τη Βόρειο Ελλάδα και άλλων «συμ-μετόχων».
- Η ανάπτυξη ενός νέου εργαλείου για την αυτοαξιολόγηση των εφαρμοζόμενων πολιτικών και διαδικασιών, που ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις να υιοθετήσουν τις νέες και καινοτόμες μορφές οργάνωσης της εργασίας, ενισχύοντας ταυτόχρονα το σεβασμό στην διαφορετικότητα.
- Η έναρξη μιας εθνικής εκστρατείας για τη διάδοση της χρήσης των εργαλείων, που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιχειρηματικής Σύμπραξης για την ΕΚΕ και ιδιαίτερα των αποτελεσμάτων που έχουν επιτευχθεί μέσω των Εργαστηρίων για την Υπεύθυνη Διαχείριση της Εφοδιαστικής Αλυσίδας και την προώθηση των Ισών Ευκαιριών στην Απασχόληση.

Με την υποστήριξη του **Ευρωπαϊκού Δικτύου για την ΕΚΕ**, τα συμπεράσματα και αποτελέσματα του Ευρωπαϊκού Εργαστηρίου για την Υπεύθυνη Διαχείριση της Εφοδιαστικής Αλυσίδας παρουσιάστηκαν σε πλήθος «συμ-μετόχων» σε πανευρωπαϊκό επίπεδο, στις Βρυξέλλες. Δελτία Τύπου, συνεντεύξεις, έντυπο υλικό διάδοσης και ενημέρωσης και σεμινάρια για «συμ-μετόχους» αναπτύχθηκαν επίσης για να προκαλέσουν την αντίδραση και ανταπόκριση κάθε ενδιαφερομένου και να καταστήσουν όσο το δυνατόν ευρύτερα αξιοποιήσιμα τα αποτελέσματα του Εργαστηρίου αυτού. Επίσης, το Ευρωπαϊκό Δίκτυο ΕΚΕ συμπεριέλαβε τα αποτελέσματα και τα προϊόντα που αναπτύχθηκαν από τα δύο χρόνια εργασιών της Ευρωπαϊκής Επιχειρηματικής Σύμπραξης για την ΕΚΕ σε μία ειδική εργαλειοθήκη στην διεύθυνση www.csreurope.org.

Ευρωπαϊκή Επιχειρηματική Σύμπραξη για την ΕΚΕ

Ο νέος Ηλεκτρονικός Οδηγός για την Υπεύθυνη Διαχείριση της Εφοδιαστικής Αλυσίδας, κύριο προϊόν της διετούς συνεργασίας του TITANA με τη Volkswagen, τη Hewlett Packard, τη L'Oréal και με 30 άλλες εταιρίες και «συμ-μετόχους», συγκέντρωσε έντονο και διευρυμένο ενδιαφέρον μετά την επίσημη παρουσίασή του τον Δεκέμβριο του 2008.

Ο TITAN και οι άλλες τρεις εταιρίες που ανέλαβαν να ηγηθούν του συγκεκριμένου προγράμματος στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιχειρηματικής Σύμπραξης για την ΕΚΕ, ανέπτυξαν ένα σχέδιο δράσης για την επικοινωνία και διάδοση των αποτελεσμάτων της προσπάθειάς τους το 2009 και το 2010. Το σχέδιο προβλέπει κοινές πρωτοβουλίες σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, τις οποίες ο TITAN προωθεί σε συνεργασία με τα εθνικά Δίκτυα για την ΕΚΕ και επιχειρήσεις από την Ελλάδα, την Κύπρο και άλλες περιοχές όπου αναπτύσσει δραστηριότητα ο Όμιλος. Επί πλέον, στο πλαίσιο της απευθυνόμενης σε προμηθευτές εκστρατείας «Γνώρισε και στήριξε το Οικουμενικό Σύμφωνο», όλοι οι κύριοι προμηθευτές στην Ελλάδα –κυρίως αντιπρόσωποι μεγάλων πολυεθνικών εταιριών– προσκλήθηκαν το 2008 να ανταλλάξουν με τον TITANA πληροφορίες για τις συναφείς με τις δέκα αρχές του Συμφώνου δράσεις τους, αλλά και τους τομείς στους οποίους ενδιαφέρονται να αναλάβουν δράση. @

Ενισχύοντας τη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Ο Όμιλος TITAN έχει ως κυρίαρχο στόχο να αναπτυχθεί ως ένας πολυπεριφερειακός, καθιερωμένος παραγωγός τσιμέντου, συνδυάζοντας το επιχειρηματικό πνεύμα και την επιχειρησιακή αριστεία με σεβασμό για τον άνθρωπο, την κοινωνία και το περιβάλλον. 🔄

Η στρατηγική του Ομίλου υλοποιείται με:

- **Γεωγραφική διαφοροποίηση**
- **Συνεχή βελτίωση της ανταγωνιστικότητας**
- **Καθετοποίηση δραστηριοτήτων**
- **Επικέντρωση στο ανθρώπινο δυναμικό και στην εταιρική κοινωνική ευθύνη**

Όλες οι δραστηριότητες του TITANA κατευθύνονται από τις αξίες του που ενσωματώνονται στη στρατηγική του:

• Ακεραιότητα

Επικοινωνούμε με άμεσο και ανοιχτό τρόπο - συμπεριφερόμαστε με διαφάνεια και αξιοπιστία ακολουθούμε ηθικές επιχειρηματικές πρακτικές

• Δέσμευση έναντι στόχων

Θέτουμε ξεκάθαρους στόχους - επιδιώκουμε υψηλά πρότυπα - τηρούμε τις δεσμεύσεις προς όλους τους «συμμετόχους»

• Γνώση

Επενδύουμε στη γνώση - διευρύνουμε το γνωστικό μας κεφάλαιο - αναλαμβάνουμε πρωτοβουλίες για την απόκτηση και διάχυση της γνώσης

• Συνεχής βελτίωση

Πιστεύουμε στην οργάνωση που μαθαίνει - δεν εφησυχάζουμε με την επιτυχία - μαθαίνουμε από τα λάθη και τις επιτυχίες - ενθαρρύνουμε την πρωτοβουλία στην εφαρμογή νέων ιδεών

• Αξία στον πελάτη

Προβλέπουμε και ικανοποιούμε τις ανάγκες των πελατών - παρέχουμε υψηλής ποιότητας προϊόντα και υπηρεσίες - παρέχουμε πρωτοποριακές λύσεις που δημιουργούν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα

• Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη

Δίνουμε προτεραιότητα στην ασφάλεια της εργασίας, σεβόμαστε τους εργαζόμενους -σεβόμαστε τις τοπικές κοινωνότητες- λειτουργούμε ως ενεργό κύτταρο της κοινωνίας - είμαστε δεσμευμένοι στη βιώσιμη ανάπτυξη

Οι δεσμεύσεις που έχει αναλάβει ο Όμιλος TITAN, ευθυγραμμισμένες με τις αξίες, τον Κώδικα Δεοντολογίας 🔄 και τις προτεραιότητές του περιλαμβάνουν:

- Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ, (διεθνής πρωτοβουλία) www.unglobalcompact.org
- Κατευθυντήριες Οδηγίες για την Έκδοση Απολογισμών Βιωσιμότητας www.globalreporting.org
- WBCSD/CSI (κλαδική πρωτοβουλία) www.wbcscdcement.org
- Ευρωπαϊκή Επιχειρηματική Σύμπραξη για την ΕΚΕ (Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία) www.csreurope.org
- ISO 14001, ISO 9000, OHSAS 18001, SA 8000 (διεθνή και αντίστοιχα τοπικά πρότυπα)

(Κατασκευάζοντας) Ένα νέο εργοστάσιο στην Αλβανία

Η κατασκευή ενός νέου εργοστασίου παραγωγής τσιμέντου στην Αλβανία είναι ένα από τα πιο δύσκολα και προκλητικά έργα που έχει υλοποιήσει ο Όμιλος TITAN τις τελευταίες δεκαετίες. Παράλληλα, πρόκειται για μια από τις μεγαλύτερες βιομηχανικές επενδύσεις στη συγκεκριμένη χώρα και μια πραγματική ευκαιρία για την εφαρμογή της πολιτικής του TITANA «αντλώντας από την εμπειρία, δημιουργούμε προστιθέμενη αξία». Η παραγωγή της μονάδας προορίζεται κυρίως για την αγορά της Αλβανίας, παρότι θα μπορεί επίσης να εξυπηρετεί άλλες αγορές.

Όπως αναφέρθηκε το 2007, το έργο προσέλκυσε το ενδιαφέρον του Διεθνούς Οργανισμού Χρηματοδότησης (ΔΟΧ), του αναπτυξιακού κλάδου της Παγκόσμιας Τράπεζας και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ). Το Νοέμβριο του 2008 συμφώνησαν να συμμετέχουν στο μετοχικό κεφάλαιο οι δύο Τράπεζες και ένωσαν τις δυνάμεις τους με τον Όμιλο TITAN για την υλοποίηση του έργου, υπογράφοντας συμβόλαιο συμμετοχής στην επένδυση και τις υποχρεώσεις δανεισμού του ANTEA, θυγατρικής του TITANA στην Αλβανία. Η ανάπτυξη του έργου με τη μορφή κοινοπραξίας προφυλάσσει τη βιωσιμότητά του σε μια περίοδο που επηρεάζεται έντονα από την οικονομική κρίση, ενθαρρύνοντας την εφαρμογή των διεθνών προτύπων που ενσωματώνονται στις στρατηγικές, τις αξίες και τις πρακτικές των τριών μετόχων.

Από τα πολύ πρώιμα στάδια του Έργου ANTEA που υλοποιείται σήμερα στην Αλβανία, ο TITAN έχει αναθέσει σε μια Επιτροπή Συντονισμού αποτελούμενη από υψηλόβαθμα στελέχη του να συντονίζει και να συνεργαστεί με όλους τους βασικούς εργολάβους κατασκευής του νέου εργοστασίου, προμηθευτές και βασικούς «συμ-μετόχους», για τη δημιουργία των προϋποθέσεων που θα εξασφαλίσουν την υλοποίηση του έργου σύμφωνα με τα πρότυπα του Ομίλου. Επιπλέον μια προσέγγιση της πρόληψης ατυχημάτων που δεν περιορίζεται στην κατασκευή του έργου, αλλά και στη μετέπειτα λειτουργία του, συμφωνήθηκε και

ακολουθείται από τη διεθνή κατασκευαστική Εταιρία, η οποία έχει αναλάβει την υλοποίηση του. Στο πλαίσιο αυτό, διαμορφώθηκαν τα συστήματα διαχείρισης για την υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία, την υπεύθυνη διαχείριση των προμηθευτών και την προστασία του περιβάλλοντος, ως ακολούθως:

- Ένα ολοκληρωμένο Σύστημα για την Περιβαλλοντική Διαχείριση, σύμφωνα με τη σειρά προτύπων ISO 14001.
- Ένα ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Κοινωνικής Ευθύνης, σύμφωνα με το πρότυπο SA8000.
- Ένα ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Υγιεινής και Ασφάλειας στην Εργασία για την κατασκευή της νέας μονάδας και την Οδική Ασφάλεια.

Επιπλέον, υιοθετήθηκε ένα τριετές Κοινωνικό Σχέδιο με στόχο να κατευθύνει την προδραστική εφαρμογή διαδικασιών και συστημάτων που θα βοηθήσουν στον περιορισμό και τον έλεγχο των επιπτώσεων στις τοπικές κοινότητες και στο περιβάλλον, όπως επίσης και να προδιαγράψει ευκαιρίες για την βελτίωση των κοινωνικών συνθηκών στην περιοχή.

Η εμπλοκή των ενδιαφερομένων «συμ-μετόχων» στην διαδικασία αυτή επιτεύχθηκε με συγκροτημένες προσπάθειες επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένου ενός νέου δικτυακού τόπου για το έργο ANTEA, τοπικά γραφεία επικοινωνίας στις γειτονικές με το νέο εργοστάσιο κοινότητες, μια Τοπική Επιτροπή Συνεργασίας με εκπροσώπους όλων των ενδιαφερομένων μερών και μια Συντονιστική Επιτροπή του Ομίλου TITAN για το συντονισμό και τη συνεχή παρακολούθηση της προόδου σε όλα τα επίπεδα. (www.anteacement.com)

Νέο εργοστάσιο στην Αλβανία

1ο Φόρουμ Ενδιαφερομένων Πολιτών στην Ελλάδα

Η σύμπραξη με τους βασικούς «συμ-μετόχους» μέσω ανοικτής και διαδραστικής επικοινωνίας αποτελεί μακροπρόθεσμη πρακτική του Ομίλου ΤΙΤΑΝ, με σκοπό την ενίσχυση της διαφάνειας, την οικοδόμηση αμοιβαίας εμπιστοσύνης και κατανόησης και τη συνεχή βελτίωση της στρατηγικής και των ενεργειών του στον τομέα της ΕΚΕ.

Επεκτείνοντας αυτή την προσπάθεια και δέσμευση περαιτέρω το 2008, αναλάβαμε μια νέα καινοτόμο πρωτοβουλία στην Ελλάδα με την πραγματοποίηση ενός εθνικού Φόρουμ Ενδιαφερομένων Πολιτών, σύμφωνα με διεθνή πρότυπα και άριστες πρακτικές. Το Φόρουμ οργανώθηκε από την Επιτροπή ΕΚΕ του ΤΙΤΑΝΑ, σε συνεργασία με τη διευθυντική του ομάδα, στο πλαίσιο της διαδικασίας για ευρύτερη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των βασικών «συμ-μετόχων» σε συγκεκριμένα ζητήματα.

Μετά από μήνες προετοιμασίας, το 1ο Φόρουμ Ενδιαφερομένων Πολιτών του ΤΙΤΑΝΑ φιλοξενήθηκε στο εργοστάσιο τσιμέντου στο Καμάρι, στις 17 Οκτωβρίου 2008. Έλαβαν μέρος εργαζόμενοι της Εταιρίας, εκπρόσωποι συνδικαλιστικών σωματείων, οικονομικοί αναλυτές, επενδυτές και μέτοχοι, προμηθευτές και εργολάβοι, πελάτες, εκπρόσωποι της τοπικής αυτοδιοίκησης, της ακαδημαϊκής κοινότητας, των ΜΜΕ και μη κυβερνητικών οργανώσεων, όπως Διεθνής Διαφάνεια, WWF, Greenpeace, Praksis.

Στελέχη της Εταιρίας περιέγραψαν και εξήγησαν τη στρατηγική, τις δεσμεύσεις, τα πρότυπα και τις πρακτικές του ΤΙΤΑΝΑ σε κοινωνικά και περιβαλλοντικά ζητήματα και στον τομέα της εταιρικής διακυβέρνησης, με αναφορά και σε εθελοντικές δεσμεύσεις στο πλαίσιο διεθνών, κλαδικών και εθνικών πρωτοβουλιών. Μετά από κάθε παρουσίαση ακολούθησε συζήτηση, κατά τη διάρκεια της οποίας οι μετέχοντες αντάλλαξαν απόψεις, εξέφρασαν σκέψεις, προβληματισμούς και προσδοκίες, διατύπωσαν σχόλια και προτάσεις.

Οι συζητήσεις επικεντρώθηκαν σε δύο, κυρίως, αλληλένδετες θεματικές ενότητες: Στο σεβασμό για τις ανθρώπινες αξίες και στην προστασία του περιβάλλοντος.

Τα συμπεράσματα και οι προτάσεις του Φόρουμ αναφέρονταν στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, στην ασφάλεια της εργασίας, στην περιβαλλοντική μέριμνα και στη βιώσιμη ανάπτυξη, στην επικοινωνία και στη διάδοση άριστων πρακτικών. Οι κύριες διαπιστώσεις του Φόρουμ κατέδειξαν ότι ο ΤΙΤΑΝ θα πρέπει να κάνει περισσότερο καλό εκεί όπου αναγκαστικά βλάπτει περισσότερο και να συνεχίσει εντατικά την προσφορά του στην κοινωνία με καλές πρακτικές, αξιοποιώντας τη γνώση και την εμπειρία του, έτσι ώστε να παραμείνει ηγετικό παράδειγμα στην Ελλάδα.

Επί πλέον, το Φόρουμ συμφώνησε ότι ο ΤΙΤΑΝ μπορεί και πρέπει να βελτιώσει περισσότερο τις επιδόσεις του σε τομείς όπως η εξοικονόμηση φυσικών πρώτων υλών, η ανακύκλωση και η διάδοση άριστων πρακτικών μέσα στη

σφαίρα της επιρροής του (θυγατρικές εταιρίες, εργολάβοι, προμηθευτές κ.ά.). Θα πρέπει ακόμη να συνεργασθεί με «συμ-μετόχους», έτσι ώστε να συμβάλει στην αναβάθμιση κοινωνικών αντιλήψεων και συμπεριφορών και στη βελτίωση της λήψης πολιτικών αποφάσεων σε θέματα εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και βιώσιμης ανάπτυξης.

Συμφωνήθηκε επίσης ότι ο ΤΙΤΑΝ, ο οποίος έχει ακολουθήσει μια πολιτική «ανοικτών θυρών» ως προς τη λογοδοσία και τη διαφάνεια, έχει υποχρέωση να παραμείνει στην πρωτοπορία μεταξύ των ελληνικών εταιριών, ανοίγοντας δρόμους για νέες αντιλήψεις, νέες πρακτικές και νέα επιχειρηματικά πρότυπα σε εθνικό επίπεδο.

Οι προτάσεις και τα συμπεράσματα του Φόρουμ θα αξιοποιηθούν ως πολύτιμος οδηγός στη σχεδίαση, ανάπτυξη και εφαρμογή της μελλοντικής στρατηγικής ΕΚΕ και Βιώσιμης Ανάπτυξης του ΤΙΤΑΝΑ στην Ελλάδα. Για το λόγο αυτό, ο ΤΙΤΑΝ δημοσιοποίησε μέσω των ΜΜΕ και της ιστοσελίδας του, τις συζητήσεις και τα αποτελέσματα της εκδήλωσης, τονίζοντας την πρόθεσή του να ενσωματώσει τις προτάσεις του Φόρουμ σε μελλοντικές εταιρικές πρωτοβουλίες.

Ανεξάρτητη Αξιολόγηση Φόρουμ Ενδιαφερομένων Πολιτών

“Στο πλαίσιο της δέσμευσης να αξιοποιεί όσο το δυνατόν τις άριστες πρακτικές σε διεθνές επίπεδο, ο ΤΙΤΑΝ ζήτησε την ανεξάρτητη αξιολόγηση του Ιού Φόρουμ Ενδιαφερομένων Πολιτών σύμφωνα με το πρότυπο AA 1000 SES (Accountability 1000 Stakeholders’ Engagement System) και ειδικότερα τα κριτήρια της «ουσιαστικότητας», της «πληρότητας» και της «ανταπόκρισης των συμ-μετόχων».

Συνολικά ο σχεδιασμός και η υλοποίηση του Φόρουμ αξιολογήθηκαν πολύ θετικά σε σχέση με τα κριτήρια αυτά. Λαμβάνοντας υπόψη ότι το Φόρουμ είναι μία πρωτοπόρα προσπάθεια για την Ελληνική αγορά και ήταν η πρώτη φορά που ο ΤΙΤΑΝ πήρε μία τέτοια πρωτοβουλία, οι περιοχές για βελτίωση είναι λίγες και γενικώς αφορούν περισσότερο στην ανάγκη για ακόμη περισσότερη και συστηματικότερη συμμετοχή των ενδιαφερομένων στην όλη διαδικασία στο μέλλον.

Βαθμός ικανοποίησης κριτηρίων σύμφωνα με το πρότυπο AccountAbility 1000 SES

“Ουσιαστικότητα”: Τα θέματα που συζητήθηκαν στο Φόρουμ αφορούσαν στα σημαντικότερα μη-οικονομικά ζητήματα που απασχολούν τους «συμ-μετόχους». Ο βαθμός ικανοποίησης του κριτηρίου αυτού είναι υψηλός.

“Πληρότητα”: Σχεδόν όλοι οι βασικοί «συμ-μέτοχοι» του ΤΙΤΑΝΑ ήταν παρόντες. Ο βαθμός ικανοποίησης του κριτηρίου θεωρείται μέτριος.

“Ανταπόκριση συμ-μετόχων”: Η συμμετοχή υψηλόβαθμων στελεχών τονίζει τον υψηλό βαθμό ανταπόκρισης, π.χ. η αναφορά ότι τα αποτελέσματα του Φόρουμ θα αποτελέσουν «πυξίδα» για το μέλλον. Ο βαθμός ικανοποίησης του κριτηρίου αυτού θεωρείται υψηλός.

“Περιοχές για βελτίωση”: Τα θέματα του Φόρουμ μπορούν να προετοιμαστούν με αμεσότερη εμπλοκή των συμμετεχόντων και όλοι οι βασικοί «συμ-μέτοχοι» μπορούν να εκπροσωπηθούν στο μέλλον.

Απόσπασμα από την Έκθεση Ανεξάρτητης Αξιολόγησης του Ινστιτούτου Κοινωνικής Καινοτομίας

Φόρουμ Ενδιαφερομένων Πολιτών, Καμάρι, 2008

Σύνοψη Συμπερασμάτων

17 Οκτωβρίου 2008

Ανθρώπινο Δυναμικό

Η ΕΚΕ είναι μια αξία ενσωματωμένη στην λειτουργία του Τιτάνα. Οι εργαζόμενοι, όπως και οι συνταξιούχοι, στηρίζουν την στρατηγική του Ομίλου για την ΕΚΕ και την βιώσιμη ανάπτυξη. Θα μπορούσαν ωστόσο, να συμμετέχουν περισσότερο και να συμβάλλουν τόσο στον εμπλουτισμό, όσο και στην ευρύτερη διάχυση των καλών πρακτικών που εφαρμόζει ο Όμιλος.

Η ασφάλεια στην εργασία αποτελεί ύψιστη επιχειρηματική προτεραιότητα. Η συνεχής εκπαίδευση όλου του προσωπικού θεωρείται επαρκής, παρόλο που ειδικές περιπτώσεις όπως οι απομονωμένες θέσεις εργασίας απαιτούν περισσότερη προσοχή. Επίσης, περισσότερη έμφαση, όπως και κατάλληλη και συνεχή εκπαίδευση απαιτούνται για το εργολαβικό προσωπικό ώστε ο Όμιλος να επιτύχει αυξημένη εγρήγορση και ευαισθητοποίηση για την πρόληψη των ατυχημάτων σε όλους τους τομείς και σε όλα τα ιεραρχικά επίπεδα.

Το ισχύον νομικό πλαίσιο για την ένταξη στην απασχόληση ομάδων πληθυσμού που μειονεκτούν και ειδικότερα των ατόμων με αναπηρία (ΑμεΑ), όχι μόνο δεν προάγει το σεβασμό στην διαφορετικότητα και την παροχή ίσων ευκαιριών αλλά, αντίθετα, δημιουργεί εμπόδια για ισότιμη μεταχείριση και αξιοπρεπείς συνθήκες απασχόλησης. Κοινός στόχος με τους οργανωμένους φορείς στον τομέα αυτό είναι η ανάπτυξη κατάλληλων προγραμμάτων και η ευρύτερη ευαισθητοποίηση της επιχειρηματικής κοινότητας.

Περιβάλλον – Βιώσιμη Ανάπτυξη

Στην προσπάθειά του για την προστασία του περιβάλλοντος, ο ΤΙΤΑΝ έχει ήδη φθάσει σε τέτοιο επίπεδο επιδόσεων ώστε να κατατάσσεται μεταξύ των ηγέτιδων επιχειρήσεων του κλάδου, διεθνώς. Στόχος του είναι να παραμείνει πρωτοπόρος και μάλιστα συγκρινόμενος με τις καλύτερες επιδόσεις των υπολοίπων μελών της διεθνούς πρωτοβουλίας για την βιώσιμη ανάπτυξη στον κλάδο τσιμέντου (Cement Sustainability Initiative).

Στόχος είναι επίσης να επιτυγχάνεται αρμονία μεταξύ αειφορίας, απασχόλησης και επιχειρηματικής ανάπτυξης. Για τον σκοπό αυτό απαιτούνται επενδύσεις, εκπαίδευση του προσωπικού, αλλά και των ενδιαφερομένων μερών, όπως και η βέλτιστη λειτουργία των μονάδων. Παράλληλα, να εξετάζεται η αξιοποίηση νέων και καινοτόμων λύσεων όπως για τη χρήση των εναλλακτικών καυσίμων που συντελούν στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, που παραμένει κυρίαρχο ζήτημα.

Η προσέγγιση του Τιτάνα, «να κάνει λιγότερο κακό και περισσότερο καλό» θα μπορούσε να εξειδικευθεί στο «να κάνει περισσότερο καλό, όπου εξ ανάγκης κάνει το περισσότερο κακό». Στην κατεύθυνση αυτή θα βοηθούσε η πληρέστερη απεικόνιση του «περιβαλλοντικού αποτυπώματος» (“footprint”) των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και των επιμέρους δράσεων που αναπτύσσει ο Όμιλος για τον περιορισμό του.

Γύρω Κοινότητες

Οι σχέσεις και η συνεργασία με τις Κοινότητες γύρω από τις μονάδες λειτουργίας του Τιτάνα είναι μακροχρόνιες. Έχουν αποδώσει καρπούς και ακολουθούν ένα δρόμο συνεχούς βελτίωσης. Δεν παύει, ωστόσο, η γειννίαση με τις εγκαταστάσεις μίας βαριάς βιομηχανίας (μία βαριά βιομηχανία) να αποτελεί και αιτία οχλήσεων, εάν όχι τριβών, με τους κατοίκους των γύρω περιοχών. Ο Τιτάνας οφείλει να συνεχίσει και να εντείνει τις προσπάθειες για περιορισμό όσο γίνεται των οχλήσεων και για ευρύτερη μεταλαμπάδευση και πολλαπλή αξιοποίηση (πρώθηση και διάχυση) των κοινωνικών ωφελημάτων.

Διαφάνεια και Λογοδοσία

Απαιτούνται τόλμη και συνέπεια για σωστή επικοινωνία και διαφάνεια. Η έκδοση σχετικών Απολογισμών από το 1983, η συνεχής και ειλικρινής επικοινωνία με τα ενδιαφερόμενα μέρη, αλλά και η σημερινή συνάντηση αποτελούν χαρακτηριστικό παράδειγμα της διαφάνειας και λογοδοσίας που ο Τιτάνας έχει υιοθετήσει ως βασική προϋπόθεση της ΕΚΕ. Στόχος παραμένει η πιο συστηματική, εντατική και διευρυμένη παρουσίαση των μη οικονομικών αποτελεσμάτων (κοινωνικών και περιβαλλοντικών) σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη και ειδικότερα στους επιχειρηματικούς και οικονομικούς φορείς με στόχο την παρακίνησή τους για υιοθέτηση ανάλογων προτύπων και πρακτικών.

Επικοινωνία – διάδοση – μεταλαμπάδευση προτύπων και καλών πρακτικών

Η ΕΚΕ αποτελεί ενσωματωμένη αξία στον ΤΙΤΑΝΑ. Οι συμμετέχοντες στο Φόρουμ δηλώνουν σήμερα την επιθυμία να βοηθήσουν τον Τιτάνα να παραμείνει πρωτοπόρος στην Ελλάδα αλλά και σε διεθνές κλαδικό επίπεδο.

Επίλογος

Συνοψίζοντας οι παρόντες συμφωνούν ότι ο ΤΙΤΑΝ μπορεί και οφείλει να εντείνει τις προσπάθειές του σε τομείς όπως η εξοικονόμηση πρώτων υλών, η ανακύκλωση, η μεταλαμπάδευση καλών πρακτικών στη σφαίρα επιρροής του (θυγατρικές εκτός Ελλάδος, συνεργάτες και προμηθευτές, πελάτες και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη). Επίσης μπορεί να συμβάλλει σε συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη στον εκσυγχρονισμό κοινωνικών στερεοτύπων και στην λήψη σχετικών πολιτικών αποφάσεων για την ΕΚΕ και την βιώσιμη ανάπτυξη.

Η σημερινή συνάντηση αποδείχθηκε γόνιμη και ωφέλιμη για όλους τους συμμετέχοντες. Συμφωνούμε καταλήγοντας, ότι η ΕΚΕ αφορά κάθε ενδιαφερόμενο πολίτη και επιχείρηση που επιδιώκει να είναι κερδοφόρα και μακροπρόθεσμα βιώσιμη. Η εποχή μας απαιτεί πιο αποτελεσματική δράση και αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την συναίνεση κοινωνικών ομάδων που συμμερίζονται αυτό τον προβληματισμό.

Ο Τιτάνας έχει ακολουθήσει πολιτική «ανοικτών θυρών», υπευθυνότητας και διαφάνειας και έχει υποχρέωση να παραμείνει πρωτοπόρος και καινοτόμος στον τομέα αυτό στην Ελλάδα, δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για την διαμόρφωση νέων αντιλήψεων, πρακτικών και επιχειρηματικών προτύπων σε εθνικό επίπεδο.

Κοινωνικό Αποτύπωμα:

Μέτρηση και αξιολόγηση

Η παρουσίαση με ευκρινέστερο και πληρέστερο τρόπο του αποτυπώματος που δημιουργεί στην κοινωνία και το περιβάλλον η επιχειρηματική μας δραστηριότητα, όπως προτάθηκε στο Φόρουμ Ενδιαφερομένων Πολιτών τον περασμένο Οκτώβριο, είναι απαραίτητο εργαλείο όχι μόνο για τη συνολική εικόνα των επιπτώσεων και της συμβολής μας στην Κοινωνία, αλλά επιπρόσθετα και για καλύτερη και πιο εμπειριστατωμένη κατανόηση των προσπαθειών μας, των επιδόσεων και της συνολικής μας απόδοσης.

Η επιλογή και η ένταξη των καταλληλότερων δεικτών μέτρησης για να διευκολύνουμε την καλύτερη κατανόηση και παρακολούθηση της προόδου που επιτυγχάνεται σε σχέση με τις κοινωνικές επιπτώσεις μας, είναι μια διαδικασία συνεχούς εξέλιξης η οποία ξεκίνησε σε επίπεδο Ομίλου το 2003.

Κάθε ομάδα «συμ-μετόχων» που επηρεάζεται, είτε άμεσα, είτε έμμεσα, από τις δραστηριότητές μας έχει διαφορετική θέση στην σφαίρα της επιρροής μας. Οι εργαζόμενοί μας και οι οικογένειές τους βρίσκονται στο κέντρο της σφαίρας αυτής, καθώς θέματα που τους αφορούν, ανάγκες και προσδοκίες τους, επηρεάζονται περισσότερο από τον ΤΙΤΑΝΑ. Στο δεύτερο επίπεδο της σφαίρας επιρροής μας βρίσκονται οι προμηθευτές και οι τοπικές κοινότητες που γειτνιάζουν με τις εγκαταστάσεις μας. Ενώ, στο τρίτο επίπεδο της σφαίρας αυτής βρίσκονται οι προμηθευτές μας και άλλοι επιχειρηματικοί συνεργάτες. Στο τέταρτο επίπεδο περιλαμβάνεται το ευρύτερο κοινωνικό σύνολο, η Πολιτεία, οι μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας αλλά και οι μελλοντικές γενιές.

«Φύτεψε το δικό σου δένδρο» πρόγραμμα συνεργασίας με την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, Αττική

Κοινωνικές επιπτώσεις	Προτεραιότητες & Δείκτες	«Συμ-μέτοχοι»
Υγιεινή και Ασφάλεια	<ul style="list-style-type: none"> • Σοβαρά ατυχήματα, θανατηφορά περιστατικά • Συχνότητα ατυχημάτων • Σοβαρότητα ατυχημάτων • Απουσιασμός εξαιτίας ατυχημάτων και ασθενειών • Αριθμός αναφερόμενων ως πιθανών επαγγελματικών ασθενειών νέος • Ωρες εκπαίδευσης για εργαζόμενους εργολάβων νέος 	Εργαζόμενοι και οικογένειές τους Συνεργάτες
Κατάρτιση και ανάπτυξη	<ul style="list-style-type: none"> • Συνολικές δαπάνες κατάρτισης νέος • Μέσος όρος εκπαιδευτικών ωρών ανά εργαζόμενο • Ποσοστό εργαζομένων που αξιολογούνται και συμμετέχουν σε προγράμματα επαγγελματικής εξέλιξης 	Εργαζόμενοι και οικογένειές τους
Εργασιακά δικαιώματα	<ul style="list-style-type: none"> • Ποσοστό εργαζομένων που καλύπτεται από συλλογικές συμβάσεις εργασίας • Αριθμός εργαζομένων που καλύπτεται και συμμετέχει σε έρευνες γνώμης • Αριθμός απολεσθεισών ημερών εξ αιτίας στάσεων και απεργιών 	Εργαζόμενοι και οικογένειές τους
«Καλώς - έχειν» εργαζομένων	<ul style="list-style-type: none"> • Μακροπρόθεσμες παροχές • Βραχυπρόθεσμες παροχές 	Εργαζόμενοι και οικογένειές τους

Κοινωνικές επιπτώσεις	Προτεραιότητες & Δείκτες	«Συμ-μέτοχοι»
«Καλώς - έχειν» κοινοτήτων	<ul style="list-style-type: none"> • Ποσοστό σχεδίων τοπικής σύμπραξης • Προγράμματα τοπικής ανάπτυξης • Προγράμματα τοπικής συνεργασίας • Δωρεές κατά χώρα 	Τοπικές κοινότητες

Κοινωνικές επιπτώσεις	Προτεραιότητες & Δείκτες	«Συμ-μέτοχοι»
Βιώσιμη Ανάπτυξη	<ul style="list-style-type: none"> • Δημιουργία απασχόλησης νέος • Νέες επενδύσεις • Προμήθειες • Συνεργασία με την Ακαδημαϊκή Κοινότητα • Συνεργασία με μη Κυβερνητικές Οργανώσεις • Συμμετοχή σε εθνικά δίκτυα και πρωτοβουλίες • Δέσμευση με επενδυτές και επιχειρηματικούς συνεργάτες • Δημόσιες αρχές 	Ευρύτερο κοινωνικό σύνολο

Ασφάλεια στην εργασία

Η επίδοση του Ομίλου TITAN στον τομέα της ασφάλειας στην εργασία επιδεινώθηκε σοβαρά το 2008. Με βαθιά θλίψη αναφέρουμε ότι πέρυσι σημειώθηκαν πέντε δυστυχήματα, όλα στην Ελλάδα.

Τρία από αυτά είχαν ως θύματα εργαζομένους εργολάβων στον κλάδο τσιμέντου. Στο τέταρτο έχασε τη ζωή του ένας εργαζόμενος της Εταιρίας σε λατομικές δραστηριότητες, συγκεκριμένα σε ατομική εργασία και το πέμπτο ήταν οδικό δυστύχημα με θύμα εκτός Εταιρίας.

Και τα πέντε δυστυχήματα διερευνήθηκαν εξονυχιστικά, το διδάγματά τους εμπεδώθηκαν και λάβαμε διορθωτικά μέτρα, ώστε να αποφευχθεί η επανάληψή τους στο μέλλον.

Πιστεύουμε ότι είναι ανάγκη όλες οι διαδικασίες να βελτιωθούν. Μολονότι η μεταβίβαση εξουσιών και αρμοδιοτήτων είναι απαραίτητη, δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να οδηγεί στη μη ανάληψη ευθυνών από το κάθε ιεραρχικό επίπεδο.

Η θέσπιση πολιτικών και η έκδοση οδηγιών για την πρόληψη ατυχημάτων είναι επίσης αναγκαία, αλλά η σωστή παρακολούθηση και ο έλεγχος, καθώς και η συστηματική αναφορά για τα συμβαίνοντα στον τομέα αυτό είναι εξίσου σημαντικά. Και οι δυνατότητες για βελτίωση ποτέ δεν εξαντλούνται.

Η σοβαρότερη πρόκληση, ωστόσο, αφορά το προσωπικό των εργολάβων. Εκατοντάδες οδηγοί οχημάτων δημόσιας χρήσης, με τους οποίους τον περισσότερο χρόνο δεν υπάρχει δυνατότητα άμεσης επαφής και επικοινωνίας, αλλά και προμηθευτές υπηρεσιών, που συνεργάζονται με τον TITANA περιστασιακά, χειριστές μισθωμένων μηχανημάτων, που εναλλάσσονται στην εκτέλεση μιας εργασίας –όλοι εκπαιδεύονται ώστε να συνειδητοποιούν καλύτερα τη σημασία της ασφάλειας και να μαθαίνουν πώς να αντιμετωπίζουν τα σχετικά θέματα. Παρ' όλα αυτά, η μέχρι σήμερα εκπαίδευσή τους δεν αποδεικνύεται όσο θα έπρεπε αποτελεσματική. Αναμφισβήτητα εμμένουμε στις προσπάθειές μας και εστιάζουμε στην ανάγκη για αλλαγή της αντίληψης και της συμπεριφοράς όλων ως προς την πρόληψη των ατυχημάτων.

Ο δείκτης συχνότητας ατυχημάτων που έχει ως συνέπεια την απώλεια χρόνου εργασίας, το 2008, για το δικό μας προσωπικό σε όλες τις δραστηριότητες του Ομίλου, αυξήθηκε σε 3,42 έναντι 3,15 το 2007. Γεγονός είναι ωστόσο ότι ο δείκτης σοβαρότητας ατυχημάτων, ο αριθμός των απολεσθεισών ημερών εργασίας ανά εκατομμύριο ωρών, μειώθηκε κατά 43%, δηλ. σε 101 ημέρες το 2008 έναντι 178 ημερών το 2007. Επί πλέον, συνολικά 4 εκατομμύρια ώρες συμπληρώθηκαν με μηδενικό αριθμό ατυχημάτων στα δύο μεγαλύτερα εργοτάξιά μας στην Αλβανία και στην Αίγυπτο.

Οι επιδόσεις στην ασφάλεια της εργασίας, ποικίλουν σημαντικά στο ευρύ φάσμα γεωγραφικών περιοχών όπου δραστηριοποιείται ο Όμιλός μας, αποδεικνύοντας ότι οι τοπικές αντιλήψεις, συνήθειες και συμπεριφορές παίζουν καίριο ρόλο στην επίτευξη των στόχων και γενικότερα των επιδιώξεων του Ομίλου σε όλα τα κρίσιμα ζητήματα.

Η Αίγυπτος και οι ΗΠΑ είχαν τις καλύτερες επιδόσεις στον τομέα ασφάλειας το 2008 με δείκτη συχνότητας ατυχημάτων 0,64 και 1,97 αντίστοιχα, ενώ ο δείκτης αυτός στις δραστηριότητές μας στην ΝΑ Ευρώπη ήταν μεταξύ 3,32 και 9,83.

Δυστυχώς, αύξηση θανατηφόρων περιστατικών το 2008 έναντι του 2007 αναφέρθηκε και από τα 18 μέλη της πρωτοβουλίας WBCSD/CSI. Όπως προκύπτει από τις σχετικές αναλύσεις, τα δυστυχήματα προσωπικού εργολάβων είναι ένα από τα κυριότερα προβλήματα που χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης. Στην τελευταία συνάντησή της στην Αθήνα (τον Οκτώβριο 2008) η Ομάδα Δράσης για την Ασφάλεια του WBCSD/CSI υιοθέτησε, ως πρώτη προτεραιότητα, την έκδοση νέων οδηγιών με παραδείγματα άριστων πρακτικών αναφερομένων στη διαχείριση θεμάτων ασφάλειας των συνεργείων εργολάβων, όπως επίσης και για την οδική ασφάλεια.

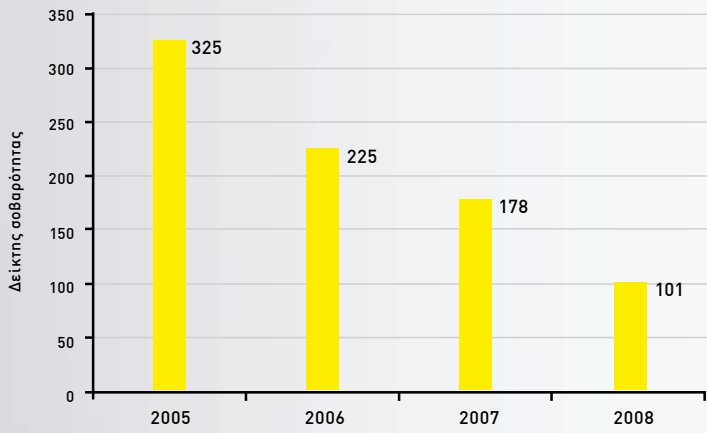
Η εκπαίδευση για την υγιεινή και ασφάλεια αφορούσε πέρυσι όλα τα επίπεδα ιεραρχίας, φθάνοντας συνολικά τις 58.406 εκπαιδευτικές ανθρωποώρες ή 10,17 ανά εργαζόμενο, σε σύγκριση με 42.724 και 7,1 ώρες αντίστοιχα το 2007. Αυξημένος ήταν και ο αριθμός των ωρών εκπαίδευσης για το προσωπικό εργολάβων το 2008, υπερβαίνοντας τις 30.000 ανθρωποώρες σε επίπεδο Ομίλου.

Ο ανθρώπινος παράγων είναι απρόβλεπτος και γι' αυτό διαρκής επαγρύπνηση απαιτείται για να επιτευχθεί ώστε να προλαμβάνονται και να εξαλείφονται εγκαίρως οι κίνδυνοι στην εργασία. Λειτουργούμε σε ένα παγκόσμιο περιβάλλον και μόνο παγκόσμια πρότυπα είναι αποδεκτά. Για το λόγο αυτό έχουμε εντείνει τις προσπάθειές μας για αποτελεσματικότερη εκπαίδευση και για ένα σύστημα «ηγεσίας δια παραδείγματος» στην εφαρμογή των προτύπων που έχει υιοθετήσει για την υγιεινή και ασφάλεια ο Όμιλός μας. Γνωρίζουμε καλά ότι πρόκειται για μια πολύ απαιτητική και δύσκολη πρόκληση, αλλά πιστεύουμε ότι θα μπορέσουμε να την αντιμετωπίσουμε με επιτυχία. Το Συμβούλιο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΥΑΕ) του Ομίλου TITAN, στο οποίο προεδρεύει ο Διευθύνων Σύμβουλος, συνεδριάζει ανά τρίμηνο για να συντονίζει τις δραστηριότητες και να διασφαλίζει τη σωστή και πλήρη εφαρμογή της πολιτικής και του στρατηγικού πλαισίου ΥΑΕ του Ομίλου.

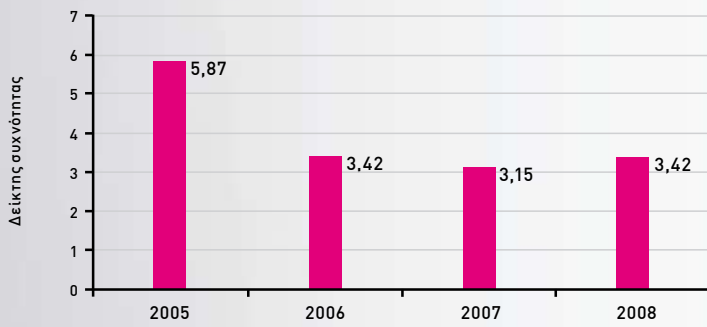
Επίσης, όλα τα υψηλόβαθμα στελέχη μετέχουν σε ένα εκτεταμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα «ηγεσίας και διαχείρισης» στον τομέα της ασφάλειας. Το πρόγραμμα αυτό –στο οποίο εκπαιδευτές είναι ειδικοί παγκόσμιου κύρους– λειτουργεί ήδη στην Ελλάδα και αναμένεται ότι μέχρι το 2010 θα καλύψει όλες τις δραστηριότητες του Ομίλου στη ΝΑ Ευρώπη.

Μολονότι οι επιδόσεις ασφαλείας του Ομίλου μας υποχώρησαν το 2008, εξακολουθούμε να έχουμε ως στόχο μας να είμαστε στο ανώτατο τεταρτημόριο των καλύτερων επιδόσεων για την ασφάλεια μεταξύ των εταιριών-μελών του CSI μέχρι το 2010.

ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΠΟΛΕΞΘΕΙΣΕΩΝ ΗΜΕΡΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΧΝΟΤΗΤΑΣ ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ ΜΕ ΑΠΩΛΕΙΑ ΧΡΟΝΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Απασχόληση

Το 2008 η άμεση απασχόληση στον Όμιλο TITAN αυξήθηκε κατά 7% συγκρινόμενη με το 2007, εξαιτίας νέων εξαγορών και επενδύσεων. Ο συνολικός αριθμός των άμεσα απασχολούμενων στον Όμιλο ανήλθε σε 6.504 άτομα. Συγκρίνοντας ωστόσο τα στοιχεία απασχόλησης για το 2008 και το 2007 σε όλες τις χώρες όπου ο Όμιλος λειτουργούσε και τα δύο αυτά χρόνια, διαπιστώνουμε μια μείωση στη συνολική απασχόληση κατά 4%. Η μείωση αυτή είναι περιορισμένη σε σχέση με τις γενικότερες επιπτώσεις της οικονομικής κάμψης στις περισσότερες από τις χώρες αυτές.

Ο Όμιλος TITAN παρέχει ευκαιρίες για έμμεση απασχόληση σε μεγάλο αριθμό ανθρώπων, σε τομείς όπως οι λατομικές δραστηριότητες, οι μεταφορές, οι υπηρεσίες καθαριότητας, συντήρησης και διατροφής, καθώς επίσης και σε κατασκευαστικά-οικοδομικά έργα. Το 2008 ο συνολικός αριθμός των απασχολούμενων από τον Όμιλο μέσω εργολάβων με μακροχρόνια συμβόλαια, ήταν περίπου 4.500. Επί πλέον, 1.000 άτομα κατά μέσο όρο εργάζονταν στα νέα κατασκευαστικά έργα του TITANA στην Αλβανία και στην Αίγυπτο.

Εν όψει της ύφεσης στην αγορά, ο Όμιλος TITAN έχει εξετάσει το ενδεχόμενο αναγκαστικής αναδιάρθρωσης της απασχόλησης. Προκειμένου να περιορισθούν στο ελάχιστο οι συνέπειες για τους ανθρώπους μας, η κύρια πολιτική που ακολουθείται σε όλες τις δραστηριότητες του TITANA προβλέπει καταρχήν την διακοπή των νέων προσλήψεων και των προσλήψεων για αντικατάσταση συνταξιοδοτούμενων υπαλλήλων. Οπουδήποτε η απώλεια εργασίας είναι αναπόφευκτη, οι περιπτώσεις αυτές περιορίζονται αυστηρά και ο χειρισμός τους γίνεται με ιδιαίτερη προσοχή. Οι εργαζόμενοι ενημερώνονται εγκαίρως και πλήρως, ενώ τους παρέχεται κάθε δυνατή βοήθεια και υποστήριξη ώστε να διασφαλισθεί η κατά το δυνατόν ομαλότερη μετάβαση στη νέα κατάσταση.

Μεταβολή απασχόλησης και δείκτης απουσιών εργαζομένων

Ο δείκτης μεταβολής της απασχόλησης και απουσιών των άμεσα εργαζομένων στον Όμιλο TITAN παρουσιάζεται για πρώτη φορά μεταξύ των βασικών κοινωνικών δεικτών. Τα σχετικά στοιχεία δεν είναι συγκρίσιμα με προηγούμενα έτη όπου οι σχετικοί δείκτες δεν είχαν πλήρως ενταχθεί στο σύστημα εσωτερικών αναφορών του Ομίλου. Παρόλο που το 2008 ήταν έτος αστάθειας και αρνητικών οικονομικών αποτελεσμάτων, ξεκινήσαμε την ένταξη των δεικτών αυτών στο σύστημα μέτρησης του κοινωνικού μας αποτυπώματός από τον παρόντα Απολογισμό. Ο δείκτης μεταβολής της άμεσης απασχόλησης για τον Όμιλο ήταν 12,1% (περιλαμβανομένων των συνταξιοδοτήσεων) ή 9,7% (χωρίς τις συνταξιοδοτήσεις). Ο δείκτης απουσιών ήταν 2% επί των προγραμματισθεισών ημερών εργασίας. Οι περισσότερες από τις απωλεσθείσες ημέρες εργασίας οφείλονταν σε ατυχήματα. Καμία ημέρα εργασίας δε χάθηκε το 2008 λόγω στάσης εργασίας ή απεργίας των εργαζομένων.

ΑΜΕΣΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ¹

	2007	2008	μεταβολή (%)
Ελλάδα	1.841	1.767	-4,02
ΗΠΑ	2.388	2.260	-5,36
Βουλγαρία	500	472	-5,60
Σερβία	386	383	-0,78
ΠΓΔΜ	519	509	-1,93
Αίγυπτος²	400	807	
Αλβανία³	-	45	
Τουρκία⁴	-	261	
Σύνολο⁵	6.034	6.504	

¹ Ο υπολογισμός αφορά την απασχόληση στο τέλος κάθε έτους

² Μεταβολή ποσοστού Ομίλου στο μετοχικό κεφάλαιο

³ Νέα επένδυση

⁴ Νέα εξαγορά

⁵ Το 2008 ο αριθμός των άμεσα απασχολούμενων με εποχιακά συμβόλαια εργασίας ήταν 65 και ο αριθμός απασχολούμενων με συμβόλαια περιορισμένου, απασχόλησης ήταν 11.

Αμοιβή εργαζομένων και κοινωνικές παροχές

Σε όλες τις χώρες όπου λειτουργεί ο Όμιλος TITAN, αυτονόητο είναι ότι οι αμοιβές και τα προγράμματα κοινωνικών παροχών για τους εργαζομένους καθορίζονται κατ'ελάχιστο στα προβλεπόμενα από το νόμο και τις συλλογικές συμβάσεις που ισχύουν σε κάθε χώρα. Οι πέραν των ορίων αυτών αμοιβές βασίζονται στις ατομικές επιδόσεις και δυνατότητες των εργαζομένων, οι οποίες παρακολουθούνται μέσω ετησίων αξιολογήσεων. Πρόσθετες από τις προβλεπόμενες εκ του νόμου μακροπρόθεσμες και βραχυπρόθεσμες παροχές επίσης προβλέπονται για τους εργαζομένους του Ομίλου.

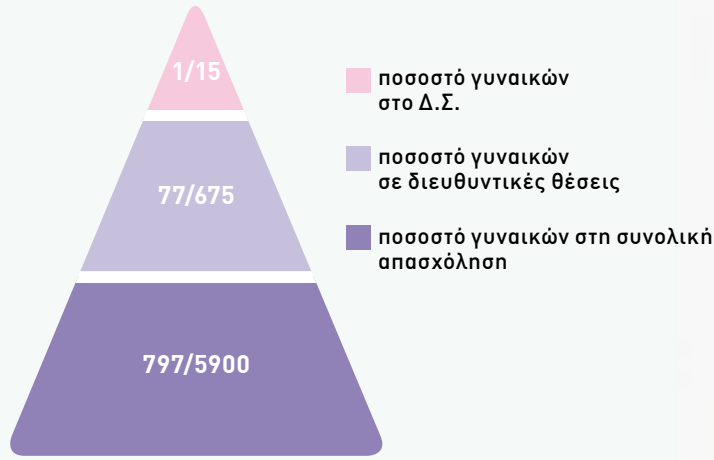
Σεβασμός στη διαφορετικότητα

Πιστεύουμε ότι ο πολυπεριφερειακός και πολυπολιτισμικός χαρακτήρας του Ομίλου αποτελεί πηγή ισχύος και ότι τα τοπικά στελέχη είναι σε καλύτερη θέση να διευθύνουν τοπικές επιχειρηματικές δραστηριότητες. Γι' αυτό, 98% των διευθυντικών ομάδων στις θυγατρικές του Ομίλου TITAN συγκροτούνται από τοπικά στελέχη.

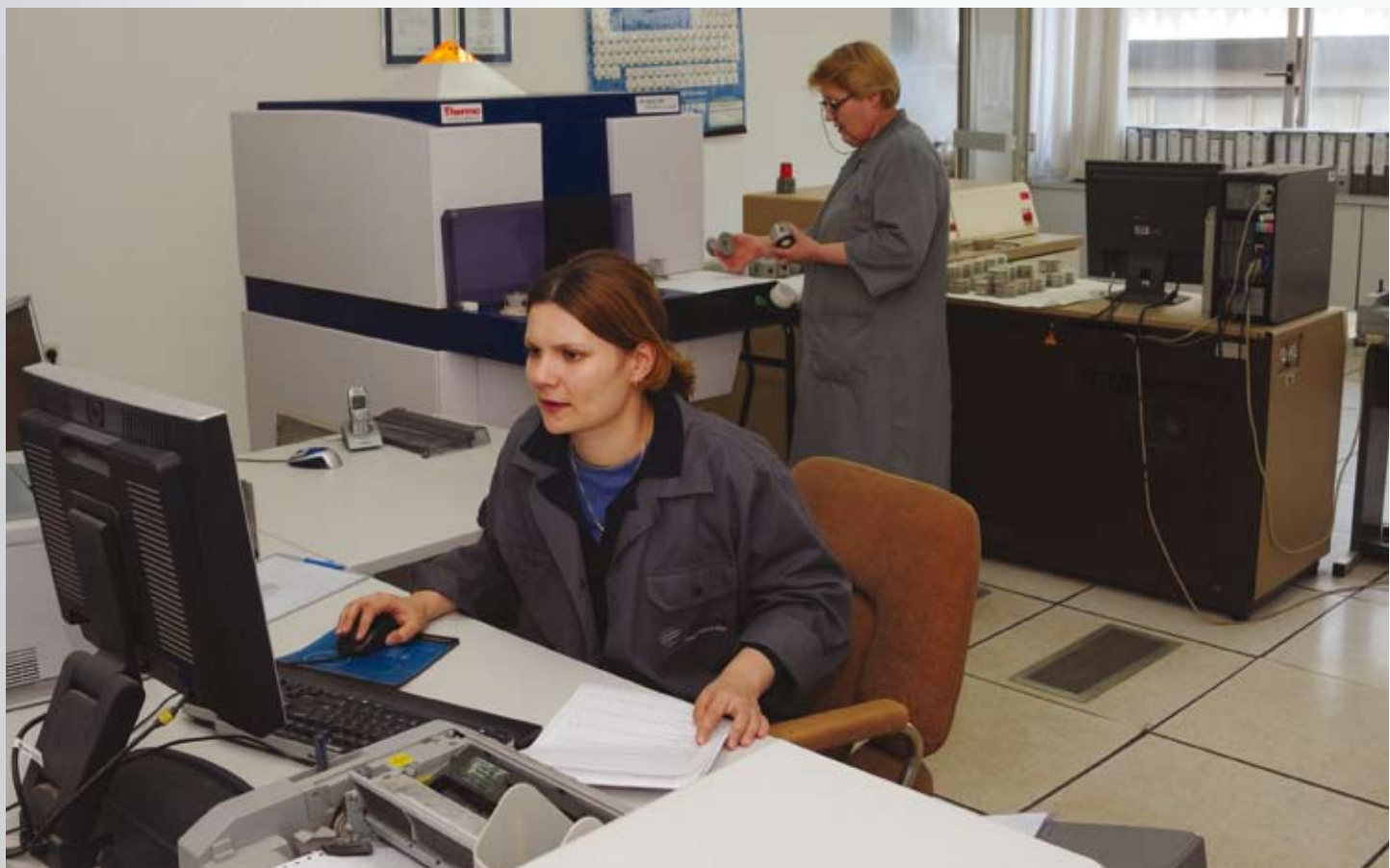
Ο Όμιλος TITAN, σε κάθε περίπτωση ακολουθεί τις κλαδικές και κοινωνικές πρακτικές με σεβασμό στην διαφορετικότητα των εργαζομένων, σε όλες τις κοινότητες και τις χώρες όπου λειτουργεί.

Καθώς η διαφορετικότητα θεωρείται κρίσιμο στοιχείο των επιδιώξεών μας στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, συνεχίζουμε τις προσπάθειές μας για περαιτέρω βελτίωση στον τομέα αυτό. Το 2008 συνεργαστήκαμε με άλλες εταιρίες υπό την αιγίδα του Ελληνικού Δικτύου για την ΕΚΕ σε ένα πρόγραμμα ενσωμάτωσης στις επιχειρηματικές δραστηριότητες ενός νέου εργαλείου αυτο-αξιολόγησης και προώθησης άριστων πρακτικών που αποσκοπεί στην προώθηση των νέων μορφών οργάνωσης της εργασίας και το σεβασμό στη διαφορετικότητα. ©

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΦΥΛΛΟ ΚΑΙ ΙΕΡΑΡΧΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ *

*Ο υπολογισμός αναφέρεται στο μέσο όρο απασχόλησης το 2008

Εργοστάσιο Usje, ΠΓΔΜ

Κατάρτιση και ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού

Ο Όμιλος TITAN προσφέρει επαγγελματική κατάρτιση, συμβουλευτική και ευκαιρίες προγραμμάτων μεταπτυχιακών ή τεχνικής εξειδίκευσης στους εργαζόμενούς του. Με τον τρόπο αυτό υποστηρίζει την καλύτερη ανταπόκρισή τους στις παρούσες και μελλοντικές προκλήσεις της επαγγελματικής αλλά και της προσωπικής τους ζωής.

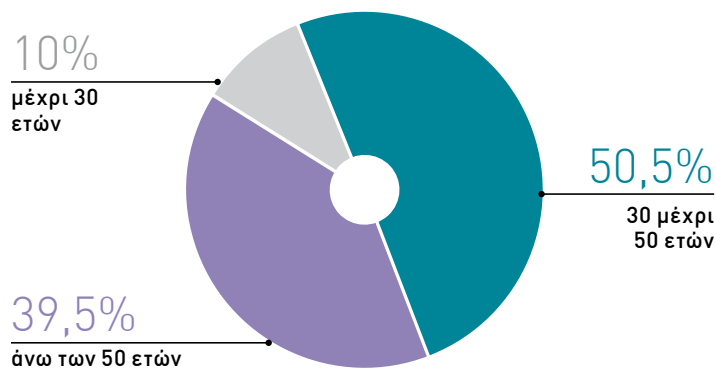
Το 2008 ο μέσος όρος ανθρωποωρών εκπαίδευσης ανά εργαζόμενο μειώθηκε σε 23,5 έναντι 29 το 2007, ενώ οι δαπάνες για την εκπαίδευση* έφθασαν τα €4,5 εκ. (€692 ανά εργαζόμενο) σε επίπεδο Ομίλου.

Η ανάπτυξη διοικητικών δεξιοτήτων και τεχνικών ικανοτήτων, όπως και η υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας απορρόφησαν την πλειονότητα των ωρών εκπαίδευσης σε όλα τα ιεραρχικά κλιμάκια.

Το 30% του συνόλου των ανά τον κόσμο εργαζομένων μας παρακολούθησε στοχευμένα μαθήματα, που αφορούσαν σε κοινωνικά και περιβαλλοντικά θέματα, καθώς επίσης και πρακτικές του Ομίλου TITAN σχετικές με οικειοθελείς δεσμεύσεις του στο πλαίσιο του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ και του WBCSD/CSI.

* Περιλαμβάνονται μόνο δαπάνες προς τρίτους για την παροχή εκπαιδευτικών υπηρεσιών.

ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΝΤΩΝ ΚΑΤΑ ΗΛΙΚΙΑ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΘΕΝΤΕΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΚΑΤΑ ΧΩΡΑ - 2008

Ελλάδα	67%
ΗΠΑ	27%
Βουλγαρία	85%
Σερβία	35%
ΠΓΔΜ	100%
Αίγυπτος	47,5%
ΣΥΝΟΛΟ	51%

Επικοινωνία και ανταπόκριση εργαζομένων

Για τον TITANA η επικοινωνία με τους εργαζομένους κατά τρόπο δομημένο και με προληπτικές δράσεις, είναι ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία της διαδικασίας σύμπραξης με τους «συμ-μετόχους» του. Για κάθε εκδήλωση και κάθε εκπαιδευτικό πρόγραμμα ζητείται από τους εργαζομένους να διατυπώσουν κρίσεις και να εκφράσουν τη γνώμη τους, όπως επίσης και για άλλα ζητήματα που τους αφορούν ζητείται η άποψή τους με ειδικά εργαλεία, όπως «digi-voting», ερωτηματολόγια και ανοικτό διάλογο σε ανειδίκευτες συναντήσεις.

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη διενέργεια ερευνών ικανοποίησης, στις οποίες καλούνται όλοι οι εργαζόμενοι να συμμετέχουν. Κατά τη διάρκεια της τελευταίας διετίας, έχουμε δεχθεί απόψεις, προτάσεις κ.λ. για τη στρατηγική, τις πολιτικές, τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία μας, από σχετικές έρευνες με συμμετοχή του 75% των άμεσα εργαζομένων στον Όμιλο.

Το 2008, αξιοποιώντας πληροφορίες μέσω αυτής της διαδικασίας, ξεκινήσαμε την εφαρμογή συγκεκριμένων σχεδίων δράσης διαμορφωμένων από ειδικές ομάδες εργαζομένων (focus groups), που ανέλαβαν την ευθύνη να κάνουν προτάσεις για βελτιώσεις σε τομείς που εντοπίστηκαν από τις έρευνες.

Στις ΗΠΑ προτεραιότητα δόθηκε στη βελτίωση της εσωτερικής και εξωτερικής επικοινωνίας. Νέα προγράμματα και εργαλεία υιοθετήθηκαν και τέθηκαν ήδη σε εφαρμογή για τη βελτίωση στον τομέα αυτό (ηνεμερωτικές περιοδικές εκδόσεις, εφαρμογές ενδο-εταιρικού διαδικτύου και διαδικτύου, διοργάνωση «ημερίδων επικοινωνίας»).

Στην Αίγυπτο το σχέδιο δράσης ήταν εστιασμένο στη βελτίωση των συστημάτων ανάπτυξης ανθρώπινου δυναμικού και προγραμμάτων επαγγελματικής εξέλιξης. Η απόκτηση του πλήρους ελέγχου της εκεί εταιρίας –μέσω εξαγοράς το 2008– καθυστέρησε την εφαρμογή του σχεδίου, το οποίο προβλέπεται τώρα να υλοποιηθεί μέσα στο 2009.

Στην Ελλάδα τα αποτελέσματα των ερευνών γνώμης των εργαζομένων οδήγησαν σε ένα νέο διετές αναπτυξιακό πρόγραμμα, που άρχισε να εφαρμόζεται το 2008 και περιλαμβάνει:

- Πλήρη αξιολόγηση διοικητικών δεξιοτήτων και ειδικών ικανοτήτων, σύμφωνα με το σύστημα αξιολόγησης 360°, σε συνδυασμό με ασκήσεις «Εργασιακού κλίματος» και «Ηγετικού τρόπου συμπεριφοράς» για όλα τα μέσου βαθμού διευθυντικά στελέχη.
- Ομαδικές και ατομικές συμβουλευτικές συνεδρίες με εξωτερικούς ειδικούς επιστήμονες, για την υποστήριξη ατομικών προγραμμάτων ανάπτυξης και επαγγελματικής σταδιοδρομίας, σύμφωνα με τις επιχειρηματικές προοπτικές.

Επιπλέον, νέα εκπαιδευτικά προγράμματα άρχισαν να εφαρμόζονται στην Ελλάδα, επικεντρωμένα σε θέματα που θεωρούνται σημαντικά για την επίτευξη καλύτερης ισορροπίας μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, όπως: «διαχείριση άγχους», «διαχείριση χρόνου», «εξισορρόπηση επαγγελματικών και προσωπικών υποχρεώσεων και προσδοκιών».

Εθελοντισμός εργαζομένων και κοινωνική αλληλεγγύη

Η κοινωνική αλληλεγγύη και ο εθελοντισμός των εργαζομένων μας εκφράζονται με διάφορους τρόπους και διάφορες πρακτικές, που εστιάζονται κυρίως σε τοπικές ανάγκες και προτεραιότητες και καθοδηγούνται από το πολιτιστικό και κοινωνικό υπόβαθρό τους.

Σε όλες τις χώρες έχουμε εθελοντές αιμοδότες, καθώς επίσης εργαζομένους που μετέχουν εθελοντικά σε δένδροφυτεύσεις και σε ομάδες και πρωτοβουλίες κοινωνικής υποστήριξης. Τα διευθυντικά στελέχη μας και τα άλλα μέλη του προσωπικού μας προσφέρουν οικειοθελώς τις υπηρεσίες τους ως εκπαιδευτές και σύμβουλοι σε προγράμματα πρακτικής κατάρτισης για φοιτητές πανεπιστημιακού και μεταπτυχιακού επιπέδου. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι σε ένα μόνο από τα εργοστάσιά μας (στο Kosjeric της Σερβίας) προσφέρθηκαν, το 2008, 900 ανθρωποώρες εθελοντικής διδασκαλίας-κατάρτισης σε φοιτητές, ενώ ο συνολικός αριθμός των φοιτητών που απασχολήθηκαν σε εταιρίες του Ομίλου TITAN –ώστε να αποκτήσουν επαγγελματικές εμπειρίες– ήταν 241.

«Σκυταλοδρομία Ζωής»

Η ομάδα του TITANA –με ονομασία «Remember the Titans»– συνέχισε να μετέχει στη «Σκυταλοδρομία Ζωής» [μια πρωτοβουλία που αποσκοπεί στην οικονομική ενίσχυση των ερευνητικών προγραμμάτων της Αμερικανικής Αντικαρκινικής Εταιρείας]. Το 2008 εργάστηκε εντατικά συγκεντρώνοντας χρήματα για τη «Σκυταλοδρομία» στο Νόρφολκ. Η Τιτανική ομάδα κατετάγη 5η, έχοντας οργανώσει 16 εκδηλώσεις για το σκοπό αυτό μέσα σε ένα μόλις χρόνο.

Η συμμετοχή, η δημιουργικότητα και η γενναιοδωρία όλων των εργαζομένων του TITANA που συμμετέχουν στην προσπάθεια αυτή, αποτελούν ένα ενθαρρυντικό παράδειγμα κοινωνικής δέσμευσης και αλληλεγγύης για όλους.

Συνεργασία με κοινότητες

Επιδιώκοντας να είναι ένας υπεύθυνος πολίτης, ο ΤΙΤΑΝ μοιράζεται με όλους τους βασικούς «συμ-μετόχους» του την τεχνογνωσία, την εμπειρία και τις άριστες πρακτικές του, ενισχύοντας την προστιθέμενη αξία και τα οφέλη γι' αυτούς. Για την επίτευξη των στόχων μας εστιάζουμε τις προσπάθειές μας στην εξάλειψη δυνητικών αρνητικών επιπτώσεων ή οχλήσεων που προκαλούνται από τις δραστηριότητές μας.

Αφιερώνουμε χρόνο και προσφέρουμε τιμέντο, άλλα δομικά υλικά, μηχανικό εξοπλισμό και χρήματα για να συμβάλουμε σε κοινοτικά έργα, στις περιοχές όπου λειτουργούμε. Οι δράσεις μας είναι μακροπρόθεσμες και δίνουν προτεραιότητα στην αντιμετώπιση των τοπικών θεμάτων. Επενδύουμε κυρίως στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των κοινοτήτων, μέσω προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και στηρίζουμε πρωτοβουλίες που αφορούν στην προστασία του περιβάλλοντος, σε δενδροφυτεύσεις και αναδασώσεις.

Οι κοινοτικές επενδύσεις επικεντρώνονται ως επί το πλείστον σε τομείς που σχετίζονται με την επιχειρηματική δραστηριότητά μας –υγιεινή και ασφάλεια στην εργασία, πρόληψη ατυχημάτων, συνεχής αναβάθμιση των δεξιοτήτων και ειδικών ικανοτήτων για την απασχόληση, περιβαλλοντική μέριμνα.

Μοιραζόμαστε με τοπικούς «συμ-μετόχους» μας την τεχνογνωσία, την πείρα και τις άριστες πρακτικές μας συμμετέχοντας σε συλλογικές προσπάθειες και χτίζοντας συνεργασίες που αποφέρουν πολλαπλασιαστικά οφέλη και δημιουργούν προστιθέμενη αξία.

Οι σχέσεις με τις κοινότητες θεωρούνται ζήτημα κείρας σημασίας σε όλες τις χώρες όπου δραστηριοποιείται ο ΤΙΤΑΝ. Εκτείνουμε τις άριστες πρακτικές μας, προσθέτουμε αξία σε τοπικό επίπεδο και προσπαθούμε διαρκώς να ενθαρρύνουμε και να προωθούμε ανταλλαγές με άλλες επιχειρήσεις και με βασικούς «συμ-μετόχους». Αυτές οι ενέργειες κατευθύνουν και τις επικοινωνιακές πρωτοβουλίες μας, όπως, π.χ., την εκστρατεία του ΤΙΤΑΝΑ για διάδοση των αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ.

Στην ιστοσελίδα μας –που πρόσφατα επανασχεδιάστηκε και ανανεώνεται συνεχώς– έχουμε εισαγάγει ένα νέο εργαλείο με τίτλο «ΕΚΕ στην Πράξη», όπου παρουσιάζονται όλες οι πρακτικές και πρωτοβουλίες του ΤΙΤΑΝΑ κατά ομάδες «συμ-μετόχων», κατά περιφέρεια και χώρα, κατά είδος, στόχο και έτος.

Τα 2008 εστιάζαμε τις δραστηριότητές μας στη συνέχιση όλων των προγραμμάτων μας για κοινοτική ανάπτυξη και συνεργασία, με ιδιαίτερη έμφαση σε μακροπρόθεσμες προσπάθειες. Το συνολικό πρόγραμμα δωρεών του Ομίλου για το 2008 (σε χρήματα και είδος) ανήλθε σε 1.736 εκατ.

Πρόγραμμα Επαγγελματικής Κατάρτισης για την καταπολέμηση της ανεργίας των νέων

Το 1990 ο ΤΙΤΑΝ ξεκίνησε ένα Πρόγραμμα Τεχνικής Επαγγελματικής Κατάρτισης, με στόχο την καταπολέμηση της ανεργίας των νέων στην περιοχή της Πάτρας, όπου λειτουργεί ένα εργοστάσιο του Ομίλου. Κατόπιν της αρχικής επιτυχίας του, το πρόγραμμα επαναλαμβάνεται κάθε δύο ή τρία χρόνια στην περιοχή αυτή της Ελλάδας.

Το 2005 ο ΤΙΤΑΝ ανέλαβε μια παρόμοια πρωτοποριακή εκπαιδευτική πρωτοβουλία σε μια άλλη χώρα: Στην ΠΓΔΜ, και συγκεκριμένα στο Usje, όπου η ανεργία των νέων είναι μεγάλη. Η υλοποίησή της –σε συνεργασία με το Δήμο Kisela Vode των Σκοπίων– έχει αποδειχθεί το ίδιο αποτελεσματική, όπως στην Πάτρα.

Το 2008 συμπληρώθηκε η δεύτερη φάση του προγράμματος στην περιοχή αυτή με τους 15 συμμετέχοντες να έχουν ολοκληρώσει με επιτυχία τη θεωρητική και πρακτική κατάρτισή τους.

Γνωριμία με τα εργοστάσιά μας

Μετά την ολοκλήρωση του έργου εκσυγχρονισμού του εργοστασίου μας στην Zlatna Panega (Βουλγαρία), διοργανώθηκε μια εκδήλωση γνωριμίας, το Νοέμβριο 2008, στη διάρκεια της οποίας φιλοξενήθηκαν περισσότερα από 150 άτομα από γειτονικές κοινότητες, τοπικές αρχές, πελάτες, προμηθευτές και άλλοι «συμ-μέτοχοι» του ΤΙΤΑΝΑ.

Οι επισκέπτες ξεναγήθηκαν στις εγκαταστάσεις του εργοστασίου και είχαν την ευκαιρία να δουν τις πρόσφατες βελτιώσεις του, οι οποίες το τοποθετούν μεταξύ των καλύτερων βιομηχανικών μονάδων του κλάδου του.

Ανάλογες επισκέψεις-ξεναγήσεις έχουν πραγματοποιηθεί για διαφορετικές ομάδες «συμ-μετόχων» στα περισσότερα από τα εργοστάσια τιμέντου του Ομίλου. Επίσης, πέρυσι διοργανώθηκαν δύο ειδικές εκδηλώσεις («Γνωρίστε το εργοστάσιό μας») στα εργοστάσια του ΤΙΤΑΝΑ στη Θεσσαλονίκη και στην Πάτρα σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση Τιμμεντοβιομηχανιών (Cembureau).

Γημειώσεις

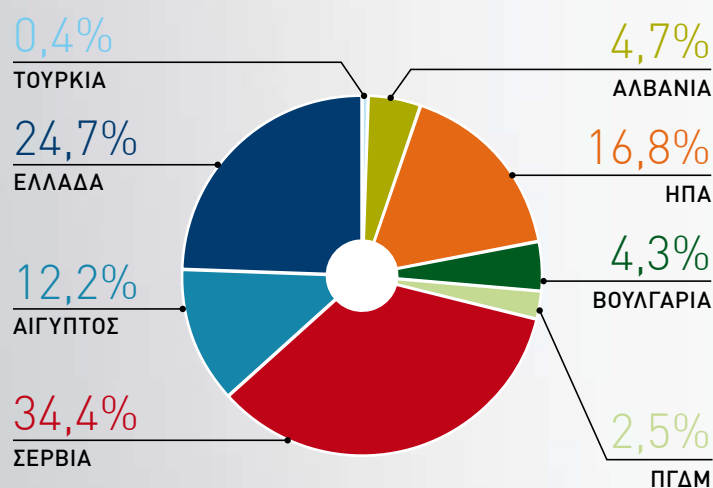
Αποκατάσταση πυρόπληκτων περιοχών

Μία από τις κύριες προτεραιότητές μας την περασμένη χρονιά ήταν η προσφορά βοήθειας σε πυρόπληκτες περιοχές στην Ελλάδα. Στο πλαίσιο της δέσμευσής μας για συμπαράσταση σε τοπικές κοινότητες για το σκοπό αυτό δόθηκε €1εκατ. στο Εθνικό Ταμείο Αλληλεγγύης των πυρόπληκτων περιοχών το 2007. Επιπρόσθετα, το 2008 ο ΤΙΤΑΝ συνέχισε την υλοποίηση ενός σχετικού προγράμματος δράσης που περιλάμβανε:

- Προσφορά περισσότερων από 100.000 δενδρυλλίων ως μέρος του προγράμματος δενδροφυτεύσεων μας για την αποκατάσταση δασικών εκτάσεων.
- Συμμετοχή στην υλοποίηση του προγράμματος «Η Επόμενη Ημέρα» που σχεδίασε και υλοποίησε το Ελληνικό Δίκτυο για την ΕΚΕ, σε συνεργασία με τη μη κυβερνητική οργάνωση «ΠΡΑΚΣΙΣ» στην Ηλεία και στην Εύβοια.
- Προσφορά δέντρων και περισσότερους από 300 εθελοντές εργαζόμενους του εργοστασίου μας στο Usje για την αποκατάσταση πυρόπληκτων περιοχών στην ΠΓΔΜ.
- Συνεργασία με τον Δήμο Ωλένης, στο Νομό Ηλείας, για την κατασκευή ενός γηπέδου ποδοσφαίρου 5x5 με δωρεές εργαζομένων του Ομίλου [στις ΗΠΑ και στην Ελλάδα], τις οποίες διπλασίασε ο ΤΙΤΑΝ με δική του χρηματική συνεισφορά.

Επί πλέον, ο ΤΙΤΑΝ προσέφερε εξοπλισμό υδροσποράς και προσωπικό για την αναδάσωση της περιοχής γύρω από την Ολυμπία (Κρόνιο Όρος). Τέλος, ο ΤΙΤΑΝ συνέβαλε και το 2008 με βαρέα οχήματα και οχήματα μεταφοράς νερού στην κατάσβεση των μεγάλων πυρκαγιών στη Ρόδο.

ΔΩΡΕΕΣ ΚΑΤΑ ΧΩΡΑ

Συνεργασία με την εφοδιαστική αλυσίδα

Για τον ΤΙΤΑΝ η οικοδόμηση θετικών σχέσεων με τους προμηθευτές και η διάδοση των αρχών και πρακτικών της ΕΚΕ και της βιώσιμης ανάπτυξης, σε όλο το φάσμα της εφοδιαστικής αλυσίδας, αποτελεί μια μακροπρόθεσμη δέσμευση που έχει εμπνεύσει μια σειρά πρωτοβουλιών (βλ. σελ. 9).

Το 2008 ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ ανέπτυξε περαιτέρω τις πρωτοβουλίες του για υπεύθυνη διαχείριση της προμηθευτικής αλυσίδας σύμφωνα με το νέο Κώδικα Προμηθειών του Ομίλου, που παρουσιάστηκε σε όλους τους κύριους προμηθευτές του.

Εστιάζοντας στην ανάγκη ευαισθητοποίησης και δέσμευσης σε κοινές πρωτοβουλίες, που θα ενθαρρύνουν την ανάπτυξη της ΕΚΕ στην εφοδιαστική αλυσίδα και ειδικότερα στις ΜΜΕ, ο ΤΙΤΑΝ υιοθέτησε μια 3ετούς διάρκειας πρωτοβουλία που μπορεί να συνοψισθεί στα παρακάτω σημεία:

- Καθορισμός προτεραιοτήτων και ανάδειξη προβληματισμών σχετικά με την υιοθέτηση και εφαρμογή των 10 αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου.
- Αλληλοενημέρωση για πρακτικές που έχουν αναπτυχθεί και υλοποιούνται, με στόχο την αντιμετώπιση των κυριότερων ζητημάτων και προτεραιοτήτων που έχουν τεθεί σχετικά με κοινωνικές και περιβαλλοντικές προκλήσεις.
- Ανάλυση πρωτοβουλιών ΕΚΕ σε εταιρικό επίπεδο ή σε συλλογικό πλαίσιο.
- Συμμετοχή σε επιχειρηματικά σεμινάρια και σε άλλες κοινές προσπάθειες ή σε προγράμματα για την ανάπτυξη τεχνογνωσίας και ειδικών δεξιοτήτων, που θα διευκολύνουν την ενσωμάτωση δράσεων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης και βιωσιμότητας στη λήψη αποφάσεων και στην όλη επιχειρηματική λειτουργία τους.

Η ανταπόκριση των προμηθευτών ήταν αρκετά ικανοποιητική, κρίνεται όμως αναγκαίο να συνεχίσουμε την προσπάθειά μας μέσω διμερών συναντήσεων και στοχευμένων σεμιναρίων, ώστε να επιτευχθεί ένα καλύτερο επίπεδο κατανόησης στον τομέα αυτό. Για το σκοπό αυτό έχει καταρτισθεί ένα τριετές σχέδιο διάδοσης και ανάπτυξης νέων δεξιοτήτων, που αποσκοπεί να καλύψει την πλειοψηφία των προμηθευτών του Ομίλου (διεθνών και τοπικών), ώστε να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες για ενίσχυση της συνεργασίας και των συμπράξεων, τουλάχιστον στη σφαίρα της δικής μας επιρροής.

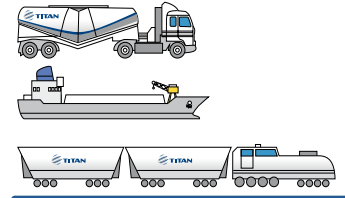

Περιβαλλοντικό Αποτύπωμα

Το 2008:

- Εξόρυξη **36,6** εκατομμυρίων τόνων πρώτων υλών (υγρή βάση) από **47** ενεργά λατομεία
- Η συνολική επιφάνεια των ενεργών λατομείων είναι **90,6** εκατομμύρια τ.μ., από τα οποία τα **18,3** εκατομμύρια τ.μ. είναι υπό εξόρυξη
- Μέχρι σήμερα έχουν αναμορφωθεί ή αποκατασταθεί **12,6** εκατομμύρια τ.μ. (σωρευτικά) ενώ **59,7** εκατομμύρια τ.μ. είναι ακόμη «πράσινα» ή ανέπαφα

- Χρησιμοποιήθηκαν **21,7** εκατομμύρια τόνοι πρώτων υλών (ξηρή βάση) για την παραγωγήτσιμέντου
- **10,2** εκατομμύρια τόνοι μικτών άμεσων εκπομπών CO₂

2.

3.

Συνολικές εκπομπές:

- Σωματίδια σκόνης **1.268** τόνοι
- NO_x **20.979** τόνοι
- SO_x **3.356** τόνοι

- Συνολική κατανάλωση εναλλακτικών καυσίμων: **21.163** τόνοι

- Συνολική κατανάλωση θερμικής ενέργειας: **42.924TJ** και
- Συνολική κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας: **6.305TJ** ή **1.751GWh**

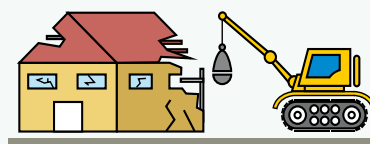
4.

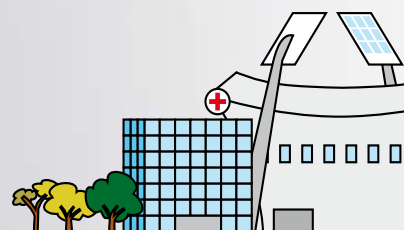
- Περισσότερα από **1.235.000** δένδρα φυτεύτηκαν από τον ΤΙΤΑΝΑ ή δωρίστηκαν σε τρίτους για φύτευση από το 1975

- Περισσότερα από **550.000 τ.μ.** έχουν αποκατασταθεί με υδροσπορά, μια μέθοδος που εφαρμόζεται από το 1998 κυρίως σε λατομεία στην Ελλάδα

- Χρησιμοποιήθηκαν **16,9** εκατομμύρια τόνοι πρώτων υλών (υγρή βάση) ως αδρανή υλικά

5.

- Ανακυκλώνονται περισσότεροι από **550.000** τόνοι αποβλήτων το χρόνο

Το 2008, ο Όμιλος ΤΙΤΑΝ παράγασε:

- Πάνω από **17,2 εκατομμύρια τόνους** τσιμέντο και υλικά με παρεμφερείς ιδιότητες σε 12 εργοστάσια
- **5,4 εκατομμύρια m³** έτοιμο σκυρόδεμα σε 141 εγκαταστάσεις παραγωγής έτοιμου σκυροδέματος
- **16,9 εκατομμύρια τόνους** αδρανών υλικών.

Λειτουργήσαν επίσης:

- **9 εργοστάσια τσιμεντόλιθων**
- **8 μονάδες επεξεργασίας ιπτάμενης τέφρας**
- **1 μονάδα Ξηρού κονιάματος**
- **Κέντρα διακίνησης τσιμέντου** στην Ελλάδα, τις ΗΠΑ, την Ιταλία, τη Γαλλία, το ΗΒ, την Αλβανία και την Αίγυπτο

Μέτρηση και αξιολόγηση του περιβαλλοντικού μας αποτυπώματος

Τα οικοδομικά υλικά θεωρούνται η ραχοκοκαλιά της σύγχρονης κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης. Εξυπηρετούν τις βασικές ανάγκες των ανθρώπων, των κοινοτήτων και της κοινωνίας γενικότερα.

Όσο περισσότερο αυξάνει ο παγκόσμιος πληθυσμός, τόσο μεγαλύτερη αναμένεται να είναι και η ζήτηση για νέες και ανακαινισμένες κατοικίες, σχολεία, νοσοκομεία, δρόμους, γέφυρες και άλλα έργα αστικής και αγροτικής υποδομής.

Η μείωση των αρνητικών επιπτώσεων που προξενούνται κατά την παραγωγή και τη μεταφορά των προϊόντων μας, σημαίνει και ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού μας αποτυπώματος και της όχλησης που ενδεχομένως προκαλείται στις γειτονικές μας κοινότητες.

Πρόκειται για μια ευκαιρία, όχι μόνο για να κάνουμε περισσότερο καλό εκεί που κάνουμε περισσότερο κακό, αλλά επίσης για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και την προστασία των τοπικών κοινοτήτων από την υπερβολική διάθεση αποβλήτων. Τη συμβολή επίσης στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, με την υιοθέτηση μιας σφαιρικής κλαδικής προσέγγισης και την εντατική αναδάσωση και αποκατάσταση παλαιών λατομείων και άλλων κατεστραμμένων περιοχών.

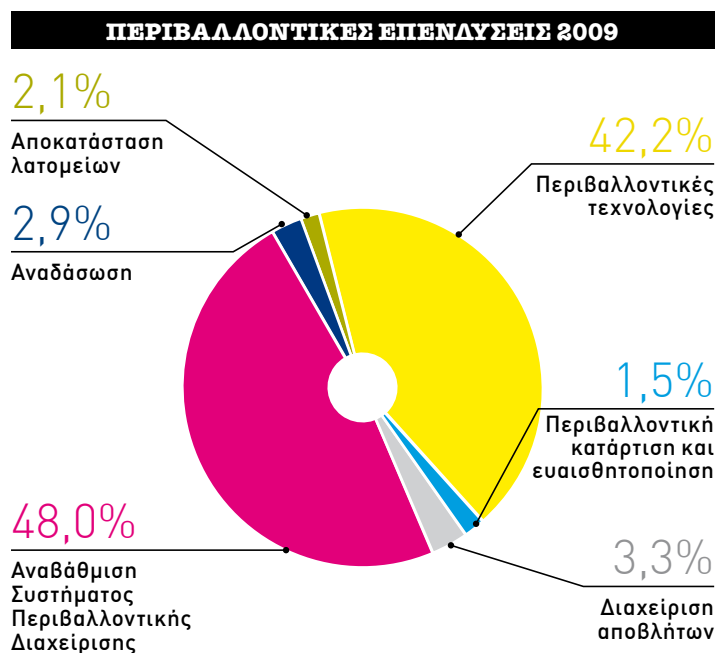
Τα πιο σημαντικά θέματα βιώσιμης ανάπτυξης και οι σχετικές πρακτικές που ακολουθεί ο Όμιλος TITAN, περιλαμβάνονται σε αυτό το κεφάλαιο.

Παγκόσμια κλαδική προσέγγιση για τη βιώσιμη ανάπτυξη

Το έτος 2008 σηματοδοτεί την πέμπτη επέτειο από τη συμμετοχή και αυτοδέσμευση του TITANA στους στόχους της Πρωτοβουλίας για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη στον κλάδο Τσιμέντου (CSI – Cement Sustainability Initiative). Ένα παγκόσμιο πρόγραμμα που ξεκίνησε υπό την αιγίδα του World Business Council for Sustainable Development (WBCSD ή Διεθνές Επιχειρηματικό Συμβούλιο για την Βιώσιμη Ανάπτυξη) από ηγετικές εταιρίες του κλάδου. Το CSI εστιάζει στις προκλήσεις των καιρών μας: Κλιματική αλλαγή, υγεία και ασφάλεια στο χώρο εργασίας, βιοποικιλότητα και επιπτώσεις από τη χρήση γης, περιβαλλοντική απόδοση και σχέσεις με τις κοινότητες.

Ως βασικό μέλος του CSI, ο TITAN έχει συμπράξει για την ανάπτυξη πολιτικών και πρακτικών που στοχεύουν στη μείωση του CO₂ και άλλων εκπομπών. Ένα κοινό πρωτόκολλο μέτρησης και αναφοράς έχει οδηγήσει στη δημιουργία μιας παγκόσμιας τράπεζας δεδομένων για την ενεργειακή απόδοση των εργοστασίων τσιμέντου και τις εκπομπές τους. Οι βασικοί δείκτες απόδοσης και οι στόχοι βελτίωσης που έχουν τεθεί σε εταιρικό επίπεδο δημοσιοποιούνται και ελέγχονται από ανεξάρτητους αξιολογητές.

Κατά τα τελευταία δύο χρόνια, το WBCSD/CSI διερευνά σε επίπεδο κλάδου την αντιμετώπιση των προκλήσεων της κλιματικής αλλαγής. Η ανάπτυξη και υιοθέτηση μιας παγκόσμιας κλαδικής προσέγγισης στην κλιματική αλλαγή επιτυγχάνεται με εξειδικευμένη σε κλαδικό επίπεδο ανάλυση του προβλήματος. Έμφαση δίνεται επίσης σε μια πρακτική προσέγγιση της οργάνωσης, αναφοράς και αξιολόγησης των πρωτοβουλιών που στοχεύουν στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Στο πλαίσιο αυτό, η παγκόσμια κλαδική προσέγγιση δεν αποτελεί μια λύση που μπορεί να εφαρμοστεί σε όλους, αλλά ένα μείγμα από πολιτικές και δράσεις που οργανώνονται γύρω από το χώρο κάθε εργοστασίου παραγωγής, σύμφωνα με τα μοναδικά χαρακτηριστικά του κλάδου και της περιφέρειας.

Η πρόκληση της κλιματικής αλλαγής

Η κλιματική αλλαγή αποτελεί την πιο σημαντική περιβαλλοντική πρόκληση των καιρών μας. Η φύση της τσιμεντοβιομηχανίας είναι τέτοια που παράγει και εκπέμπει διοξείδιο του άνθρακα (CO₂), συμβάλλοντας έτσι στο φαινόμενο του θερμοκηπίου και την κλιματική αλλαγή.

Η τσιμεντοβιομηχανία παράγει περίπου το 5% των παγκόσμιων ανθρωπογενών εκπομπών CO₂, ενώ το ήμισυ από αυτό προέρχεται από τη χημική επεξεργασία της παραγωγής κλίνκερ και το 40% από την καύση καυσίμων. Το υπόλοιπο 10% προέρχεται από τη χρήση ηλεκτρισμού και τις μεταφορές. Παρόλ' αυτά, το μπετόν απορροφά ένα μεγάλο μέρος εάν όχι το περισσότερο από το CO₂ που απελευθερώνεται κατά την ασβεστοποίηση στη διάρκεια της χρήσιμης ζωής του.

Η αντιμετώπιση της πρόκλησης της κλιματικής αλλαγής αποτελεί προτεραιότητα για τον Όμιλο TITAN. Επιλέξαμε να αναλάβουμε δράση σε πρώιμο στάδιο και από το 2003, ως κύριο μέλος του WBCSD/CSI, δεσμευθήκαμε να μειώσουμε τις εκπομπές CO₂ ανά τόνο προϊόντος κατά 15%, έως το 2010, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990.

Το 2008 είχαμε σχεδόν επιτύχει το στόχο που θέσαμε το 2006, μειώνοντας κατά 14,8% τις εκπομπές CO₂ ανά τόνο προϊόντος. Επιπλέον, σημειώθηκε πρόοδος στους νέους στόχους που ενσωματώνονται στον Οδικό Χάρτη ΕΚΕ (2007) του Ομίλου TITAN, και ειδικότερα:

- Υιοθέτηση και διάδοση της Στρατηγικής του Ομίλου Αντιμετώπισης της Κλιματικής Αλλαγής
- Καθορισμός νέων στόχων σε σχέση με τη χρήση εναλλακτικών καυσίμων και εναλλακτικών πρώτων υλών

Διαχείριση και παρακολούθηση επιδόσεων

Η Στρατηγική Αντιμετώπισης της Κλιματικής Αλλαγής του Ομίλου TITAN αποτελεί ένα πολύτιμο εργαλείο διαχείρισης, καθορισμού και ευθυγράμμισης των προσπαθειών μας για μείωση των εκπομπών CO₂.

Περαιτέρω βελτίωση των επιδόσεών μας αναφορικά με την κλιματική αλλαγή μπορεί να επιτευχθεί μέσω:

- της βελτιστοποίησης προϊόντων και διαδικασιών
- της χρήσης εναλλακτικών καυσίμων και πρώτων υλών

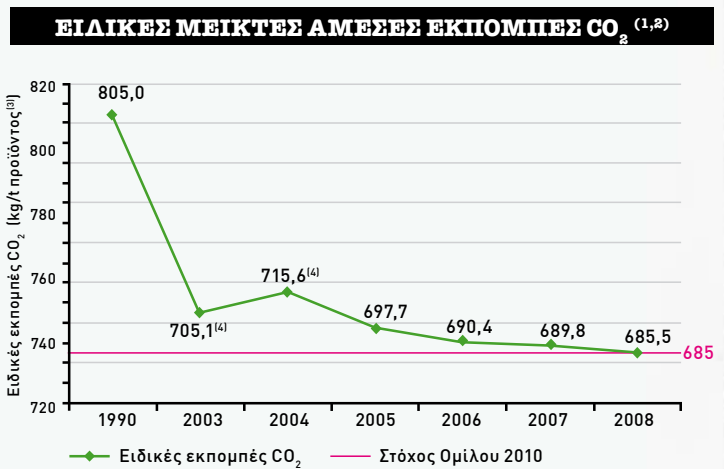
Έχουμε καταφέρει να επιτύχουμε σχεδόν το στόχο μας για μείωση των εκπομπών CO₂ κατά 15% για το 2010 σε σχεδόν σε σχέση με το 1990, δύο χρόνια πριν, κυρίως με τη βελτιστοποίηση των διαδικασιών και των προϊόντων μας.

Το 2008 δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση σε νέες περιοχές βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης με τη χρήση εναλλακτικών καυσίμων και την ανάπτυξη νέων προϊόντων.

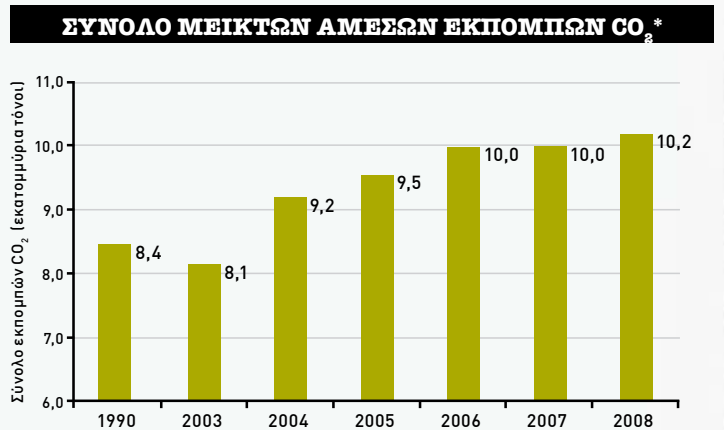
Το 2008 υπήρξε έτος σημαντικής ανάπτυξης για τον Όμιλο TITAN. Προστέθηκαν νέες εγκαταστάσεις στις υπάρχουσες, μέσω εξαγορών και νέων συνεργασιών. Επιπρόσθετα, οι συμμετοχές του Ομίλου στις υπάρχουσες εγκαταστάσεις άλλαξαν δραστικά. Κατά συνέπεια, ο όγκος της παραγωγής μας αυξήθηκε, προκαλώντας ανάλογη αύξηση

όχι μόνο στις πρώτες ύλες και την κατανάλωση ενέργειας αλλά και στις εκπομπές μας. Αυτό αντικατοπτρίζεται στα απόλυτα μεγέθη που αναφέρονται στον Απολογισμό μας.

Για την καλύτερη κατανόηση των προσπαθειών μας, οι πίνακες που παρουσιάζουν τις επιδόσεις μας καλύπτουν όλες τις εκπομπές CO₂ του Ομίλου TITAN βάσει του δυναμικού παραγωγής που ανήκε στον Όμιλο το 2008. Οι συγκρίσεις ωστόσο που αφορούν τις ειδικές εκπομπές CO₂ (kg/t προϊόντος) υπολογίζονται με βάση τη δυναμικότητα του Ομίλου το 2006, έτος κατά οποίο υιοθετήθηκε ο συγκεκριμένος στόχος.

⁽¹⁾ Υπολογισμός των ειδικών εκπομπών βάσει του κεφαλαίου που ανήκε στον Όμιλο TITAN το έτος 2006
⁽²⁾ Οι εκπομπές CO₂ δεν περιλαμβάνουν τις εκπομπές που σχετίζονται με τα οχήματα και τον κινητό εξοπλισμό
⁽³⁾ Το προϊόν ισοσταί με υλικό με παρεμφερείς με το τσιμέντο ιδιότητες, όπως ορίζεται από το WBCSD/CSI
⁽⁴⁾ Επανυπολογισμός βάσει υλικού με παρεμφερείς με το τσιμέντο ιδιότητες, σύμφωνα με το WBCSD/CSI

* Το σύνολο εκπομπών για τα έτη 1990-2007 επανυπολογίσθηκε το 2008, σύμφωνα με το WBCSD/CSI, ώστε να αντικατοπτρίζει νέες εταιρικές συνεργασίες (Τουρκία) και τις αλλαγές στις συμμετοχές που ανήκουν στον Όμιλο TITAN (Αίγυπτος).

Υπεύθυνη χρήση προϊόντων τσιμέντου

Τα οικοδομικά υλικά που προμηθεύει ο Όμιλος TITAN δεν είναι τελικά προϊόντα. Αποτελούν συστατικά της βιομηχανίας κατασκευών. Αναμφίβολα, στην ανάλυση ολόκληρου του κύκλου ζωής των προϊόντων του TITANA συμμετέχει μεγάλος αριθμός ενδιαφερομένων, όπως πελάτες, σχεδιαστές, αρχιτέκτονες, πολιτικοί μηχανικοί, καθώς και εταιρίες κατασκευών και κατεδάφισης. Παρακολουθούμε στενά τις εξελίξεις στον κλάδο μας και έχουμε ξεκινήσει μια νέα προσπάθεια επίτευξης των στόχων μας σε αυτόν τον τομέα, για τη διευκόλυνση της υιοθέτησης άριστων πρακτικών που οδηγούν σε βιώσιμες κατασκευές.

Έχουμε εντοπίσει τρεις βασικούς τομείς προτεραιότητας σε επίπεδο Ομίλου:

- Ποιότητες και ιδιότητες τσιμέντου που επηρεάζουν το σκυρόδεμα
- Ανθεκτικότητα και κύκλος ζωής σκυροδέματος
- Τύποι τσιμέντου και σκυροδέματος φιλικότεροι προς το περιβάλλον

Το γεγονός ότι έχουμε το πλεονέκτημα να είμαστε παραγωγοί, τόσο τσιμέντου, όσο και σκυροδέματος, ίσως βοηθήσει στη γεφύρωση του χάσματος γνώσης που υπάρχει μεταξύ των δύο κλάδων. Επιπλέον, ο TITAN καταβάλλει προσπάθειες συνεργασίας με πελάτες και άλλους ενδιαφερόμενους που παίζουν βασικό ρόλο στην πραγματοποίηση ενός τέτοιου έργου.

Στα ενδεικτικά έργα που υλοποιεί η Δ/νση Έρευνας και Ανάπτυξης του Ομίλου περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

Σύμμεικτα τσιμέντα: Ο πιο αποτελεσματικός τρόπος μείωσης των εκπομπών CO₂ που παράγονται από την τσιμεντοβιομηχανία πιθανόν να είναι η αντικατάσταση του κλίνκερ με άλλα υποκατάστατα. Τα ανάμικτα τσιμέντα έχουν μακρά ιστορία στην Ελλάδα, έχοντας χρησιμοποιηθεί ευρέως για δεκαετίες. Σήμερα διεξάγεται εκτεταμένη έρευνα από το τμήμα E&A σχετικά με νέα ανάμικτα τσιμέντα με στόχο την περαιτέρω μείωση του περιεχομένου τους σε κλίνκερ.

Σε χώρες με μικρή ή καθόλου παράδοση στα ανάμικτα τσιμέντα, είναι ορισμένες φορές απαραίτητο να αλλάξει η αντίληψη της βιομηχανίας πως η υψηλή περιεκτικότητα σε κλίνκερ σημαίνει και υψηλή ποιότητα τσιμέντου. Ωστόσο, καταφέραμε να παράγουμε ανάμικτα τσιμέντα στην ΠΓΔΜ με 50% αντικατάσταση του κλίνκερ και τσιμέντο σκωρίας στην Αίγυπτο, αν και σε γενικές γραμμές η αγορά είναι ακόμη προσανατολισμένη προς τους παραδοσιακούς τύπους τσιμέντου. Για την κατασκευή δρόμων ο TITAN προσφέρει μια υδραυλική συνδετική ουσία με μόλις 25% περιεκτικότητα σε κλίνκερ.

Αξιολόγηση Αερίων του Θερμοκηπίου

Η TITAN America συμμετέχει στο πρόγραμμα ENERGY STAR (ΗΠΑ) το οποίο στοχεύει στη μείωση της χρήσης ενέργειας μέσα από συστηματική παρακολούθηση και αξιολόγηση των διαδικασιών, του εξοπλισμού και των πρακτικών. Μελετούνται υποκατάστατα ορυκτών καυσίμων και δοκιμάζονται για χρήση σε κάμινους.

Η TITAN America έχει επεκτείνει το πρόγραμμα μέτρησης και παρακολούθησης της ενεργειακής της απόδοσης σε όλες τις λειτουργίες, συμπεριλαμβανομένων και των τεχνολογιών Ready Mix, τερματικών και διαχωρισμού. Το πρόγραμμα βασίζεται σε εκτεταμένη ανάλυση των εκπομπών που προέρχονται από διάφορες διεργασίες και διευκολύνει την κατηγοριοποίηση ανά μονάδα και κατάσταση, τον προσδιορισμό των επιπτώσεων και των ευκαιριών για κάθε περίπτωση.

Η TITAN America ακολουθεί ήδη τα εθελοντικά διεθνή και εθνικά πρότυπα (EPA) σε ότι αφορά στην αναφορά των επιδόσεων της και είναι έτοιμη να ανταποκριθεί προληπτικά σε πιθανές αλλαγές στους σχετικούς κανονισμούς για άλλου είδους υποχρεώσεις.

Νέα προϊόντα σκυροδέματος: Στόχος της έρευνάς μας είναι να παρέχει πιο εξελιγμένα προϊόντα σκυροδέματος, σχεδιασμένα για να ανταποκρίνονται σε συγκεκριμένες ανάγκες των πελατών μας, μειώνοντας τη χρήση μη ανανεώσιμων πόρων και ελαχιστοποιώντας τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο των κατασκευαστικών έργων. Υπάρχει ένα πλήθος από παραδείγματα αυτής της προσέγγισης, όπως η επιτυχής χρήση διαπερατού τσιμέντου και αυτο-συμπιεζόμενου σκυροδέματος στα εργοστάσια RMX της TITAN America, τα οποία παράγουν σκυρόδεμα με αυξημένη υδατοδιαπερατότητα και σκυρόδεμα που μειώνει τις απαιτήσεις σε εργατικό δυναμικό, ενώ εξλείπει την ανάγκη για δόνηση.

Στα ελληνικά εργοστάσια Ready Mix χρησιμοποιούνται ελαφριά επιχρίσματα με υψηλή περιεκτικότητα σε αέρα, αντί πιο πυκνών κονιαμάτων που απαιτούν μεγαλύτερη ποσότητα πρώτων υλών. Εκπονούνται επίσης και άλλα ερευνητικά έργα, που στοχεύουν στην αντικατάσταση των αδρανών υλικών από λατομεία με υποπροϊόντα άλλων βιομηχανικών διαδικασιών.

Pro Ash και EcoTherm: Διαφοροποίηση δυναμικής προϊόντος και επέκταση βέλτιστης πρακτικής

Το **ProAsh** παράγεται από το υποπροϊόν ιπτάμενης τέφρας του φλεγόμενου άνθρακα και είναι ένα πολύ δημοφιλές πρόσθετο σκυροδέματος, το οποίο βελτιώνει τα χαρακτηριστικά του σκυροδέματος και μειώνει την ποσότητα τσιμέντου Portland που απαιτείται για την παραγωγή σκυροδέματος. Ένα από τα βασικά συστατικά του σκυροδέματος, το τσιμέντο Portland προκαλεί την παραγωγή ενός τόνου εκπομπών CO₂ ανά τόνο τσιμέντου Portland που παράγεται.

Οι Ηνωμένες Πολιτείες καταναλώνουν πάνω από 100 εκατομμύρια τόνους τσιμέντου Portland ετησίως. Η μονάδα Big Bend της Separation Technologies μπορεί να παράγει έως 250.000 τόνους ProAsh ετησίως, γεγονός που δημιουργεί ισόποση αντιστάθμιση CO₂ από την εκτόπιση του τσιμέντου Portland στα μείγματα σκυροδέματος.

Η μονάδα παραγωγής ProAsh της Separation Technologies έχει λάβει προσωρινή έγκριση από την επιτροπή

Chicago Climate Exchange Offsets Committee για αντισταθμιστές εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα στη Μονάδα Παραγωγής Ενέργειας Big Bend της Teco Energy. Η επιτροπή Chicago Climate Exchange (CCX) έχει προσδιορίσει ότι η παραγωγή ProAsh μέσω της πατενταρισμένης διαδικασίας ηλεκτροστατικού διαχωρισμού της Separation Technologies, οδηγεί στη μείωση των εκπομπών CO₂ και δικαιούται αντισταθμιστές, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες της CCX.

Εκτός από το ProAsh, η Separation Technologies παράγει και **Ecotherm**, ένα υλικό πλούσιο σε άνθρακα, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως υποκατάστατό του και θεωρείται πολύτιμο αγαθό ενόψει του αυξανόμενου κόστους των καυσίμων και της ανάγκης για ανάπτυξη πηγών ενέργειας με ταυτόχρονη ελαχιστοποίηση του αποτύπου CO₂.

Separation Technologies, ΗΠΑ

Θερμική ενέργεια

Το 2008, η μεγαλύτερη πηγή θερμικής ενέργειας (98.9% θερμιδική αξία) ήταν συμβατική: άνθρακας, πετ κοκ (pet coke), πετρέλαιο και φυσικό αέριο. Το υπόλοιπο ήταν τα εναλλακτικά καύσιμα. Η ποσοστιαία συμβολή των εναλλακτικών καυσίμων (θερμική βάση) μειώθηκε από 1,37% το 2007 σε 1,07% το 2008, κυρίως λόγω:

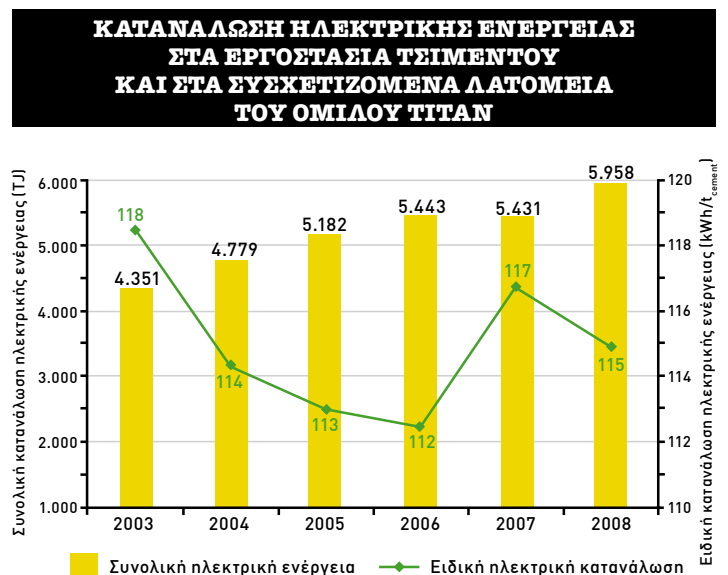
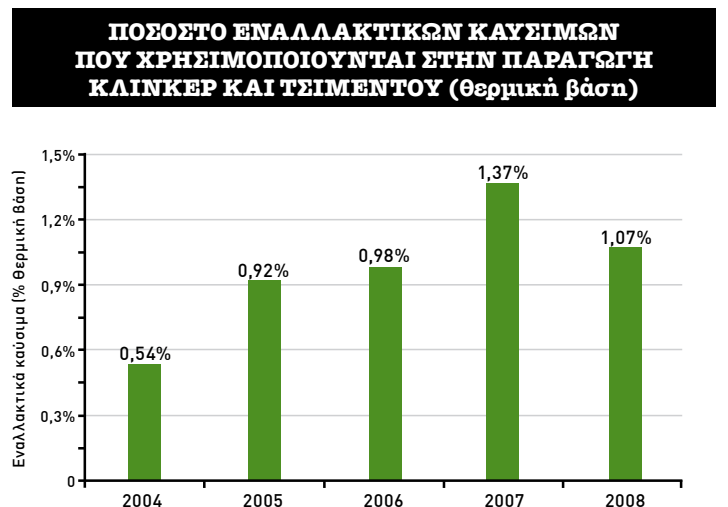
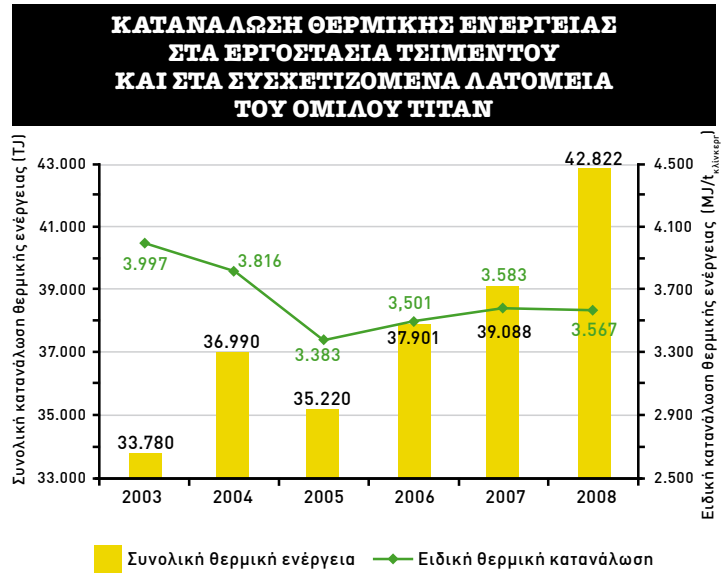
- Περιορισμένης διαθεσιμότητας εναλλακτικών καυσίμων στη Ελλάδα
- Αύξησης του όγκου παραγωγής σε χώρες με περιορισμένες ευκαιρίες για αντικατάσταση των παραδοσιακών καυσίμων με εναλλακτικά (Αίγυπτος, Τουρκία)

Σύμφωνα με την πολιτική του Ομίλου για συνεχή βελτίωση, οι προσπάθειές μας έχουν ενισχυθεί για την ευαισθητοποίηση των ενδιαφερομένων σε τοπικό επίπεδο, ενώ έχει υιοθετηθεί νέος στόχος για το **2015 ώστε να αυξηθεί η υποκατάσταση των συμβατικών καυσίμων σε ποσοστό έως 4% (θερμιδική αξία) σε επίπεδο Ομίλου μέχρι το 2015.**

Ηλεκτρική ενέργεια

Το 2008, η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας από τα εργοστάσια τσιμέντου του Ομίλου ήταν 1.655GWh (5.958TJ). Όπως και στην περίπτωση της κατανάλωσης θερμικής ενέργειας, η παρατηρούμενη αύξηση του 10% περίπου σε σύγκριση με το 2007 ήταν αποτέλεσμα της αύξησης του όγκου της παραγωγής μας, λόγω της ανάπτυξης του Ομίλου μέσα από νέες εξαγορές και συνεργασίες. Ωστόσο, η μέση ειδική κατανάλωση ήταν 115kWh/τόνο τσιμέντου, μια **μείωση της τάξης του 1,5% σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος.**

Ανακύκλωση

Η διαχείριση αποβλήτων αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις στις χώρες στις οποίες δραστηριοποιείται ο Όμιλος TITAN. Η διάθεση των αποβλήτων δεν ελέγχεται αλλά ούτε και υποστηρίζονται οι κατάλληλες μέθοδοι από συστήματα συλλογής, επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης. Ωστόσο, κάποιες επιτυχίες αποδεικνύουν ότι υπάρχει δυνατότητα για τη μετατροπή ενός προβλήματος σε μεγάλη ευκαιρία, μέσω της ενεργού συμμετοχής όλων των βασικών «συμ-μετόχων» και της δέσμευσης για μακροπρόθεσμη πρόοδο.

Στον TITANA ανακυκλώνουμε απόβλητα από άλλες βιομηχανίες, αλλά έχουμε αναπτύξει επίσης μεθόδους και συστήματα ανάκτησης και ανακύκλωσης πρώτων υλών και ενδιάμεσων προϊόντων, τα οποία προκύπτουν από τη δική μας παραγωγική διαδικασία.

Αναγνωρίζοντας τις ανησυχίες που σχετίζονται ειδικότερα με την αποτελεσματική χρήση των εναλλακτικών καυσίμων, ο Όμιλος TITAN έχει ενσωματώσει όλες τις απαιτήσεις και τους κανονισμούς, τόσο σε εθνικό, όσο και σε διεθνές επίπεδο, καθώς και το σχετικό Πρωτόκολλο που αναπτύχθηκε από την WBCSD/CSI στα συστήματα και τις διαδικασίες εσωτερικής διαχείρισης (Πολιτική Εναλλακτικών Καυσίμων του Ομίλου TITAN).

Οι πρώτες ύλες και τα ενδιάμεσα προϊόντα τα οποία προκύπτουν από την παραγωγική διαδικασία, ανακτώνται με ειδικό εξοπλισμό και, αφού γίνει η κατάλληλη επεξεργασία για την αφαίρεση ξένων σωματιδίων, εισάγονται πάλι στη γραμμή παραγωγής και στη συνέχεια επαναχρησιμοποιούνται.

Ειδικά εξουσιοδοτημένοι εργολάβοι διαχειρίζονται τα υλικά που δεν ανακυκλώνονται στις εγκαταστάσεις του Ομίλου.

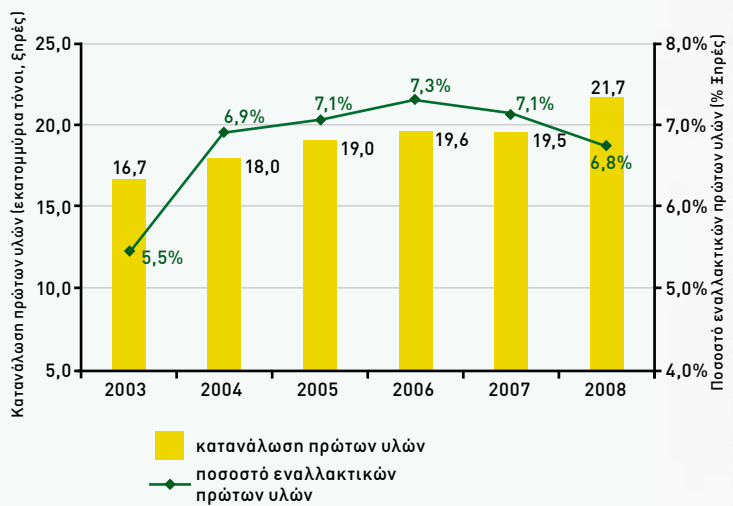
Ενδεικτικό παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο γίνεται ο χειρισμός των αποβλήτων από την παραγωγή του TITANA είναι οι πρακτικές που αναπτύχθηκαν στις ΗΠΑ, όπου αυτού του τύπου τα απόβλητα χρησιμοποιούνται για την παραγωγή τσιμεντόλιθων, πλακιδίων ή άλλων οικοδομικών υλικών.

Ο TITAN εφαρμόζει μια πολιτική συστηματικής διαχείρισης και επεξεργασίας αποβλήτων των ανακυκλώσιμων υλικών σε όλα τα γραφεία και τις μονάδες, σύμφωνα με την οποία συλλέγονται διαφορετικοί τύποι απορριμάτων ξεχωριστά και αποστέλλονται για επεξεργασία και επαναχρησιμοποίηση.

Πρώτες ύλες

Το 2008, χρησιμοποιήσαμε 21,7 εκατομμύρια τόνους πρώτων υλών (ξηρή βάση) για την παραγωγή τσιμέντου. Περίπου το 6,8% όλων των πρώτων υλών (περίπου 1,5 εκατομμύρια τόνοι – ξηρή βάση) ήταν εναλλακτικές πρώτες ύλες, δηλαδή υποπροϊόντα και διάθεση αποβλήτων από άλλες βιομηχανίες, όπως τέφρα πυρίτη, σκωρία και βιομηχανικός γύψος. Σε σύγκριση με το 2007, η κατανάλωση εναλλακτικών πρώτων υλών, ως συνολική ποσότητα, δεν άλλαξε. Το υπόλοιπο των 20,2 εκατομμυρίων τόνων (ξηρή βάση) ήταν φυσικά υλικά από εξορυκτικές και λατομικές δραστηριότητες.

ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΠΡΩΤΩΝ ΥΛΩΝ & ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΩΝ ΥΛΩΝ ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΘΗΚΑΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΛΙΝΚΕΡ ΚΑΙ ΤΣΙΜΕΝΤΟΥ

Ανακύκλωση μεταχειρισμένων ελαστικών, εργοστάσιο Καμαρίου

Εκπομπές στην ατμόσφαιρα

Σκόνη

Οι καπναγωγοί των κάμινων, η λατομική δραστηριότητα και η μεταφορά προϊόντων είναι οι κύριες πηγές εκπομπής σκόνης στον κλάδο τσιμέντου. Όλες οι μονάδες τσιμέντου είναι εξοπλισμένες με συστήματα παρακολούθησης και καταγραφής σκόνης, ενώ η σκόνη που διαφεύγει μετريέται και ελέγχεται με συστήματα και διαδικασίες εσωτερικής διαχείρισης. Η σωστή συντήρηση, βέλτιστη λειτουργία και οι κατάλληλες εγκαταστάσεις αποθήκευσης είναι τα μέσα που χρησιμοποιούνται για τον έλεγχο της διαφεύγουσας σκόνης.

Η εγκατάσταση νέων φίλτρων και η αναβάθμιση των υφιστάμενων, χρησιμοποιώντας την τελευταία διαθέσιμη τεχνολογία, καθώς και οι διαδικασίες και τα μηχανήματα βελτιστοποίησης αποτελούν τις βασικές πρακτικές που ακολουθούνται για την εξασφάλιση της επίτευξης υψηλών προτύπων.

Το 2008, η συνολική ποσότητα σκόνης ήταν 1.268 τόνοι, ενώ οι ειδικές εκπομπές ανήλθαν σε 109 gr/τόνο κλίνκερ, βάσει των συμμετοχών του 2008. Οι εκπομπές σκόνης στις περισσότερες από τις εγκαταστάσεις μας ήταν πολύ χαμηλότερες από τα όρια που έχουν τεθεί από τους περιβαλλοντικούς όρους και τις προϋποθέσεις των αδειών λειτουργίας τους.

Με νέο υπολογισμό βάσει των συμμετοχών του Ομίλου TITAN το 2006, έτος κατά το οποίο τέθηκε ο στόχος του Ομίλου, οι ειδικές εκπομπές ήταν 83 gr/τόνο κλίνκερ, μια μείωση της τάξης του 2,3% σε σύγκριση με το 2007, κάνοντας έτσι ένα ακόμη βήμα προς το στόχο των 75 gr/τόνο κλίνκερ.

NO_x

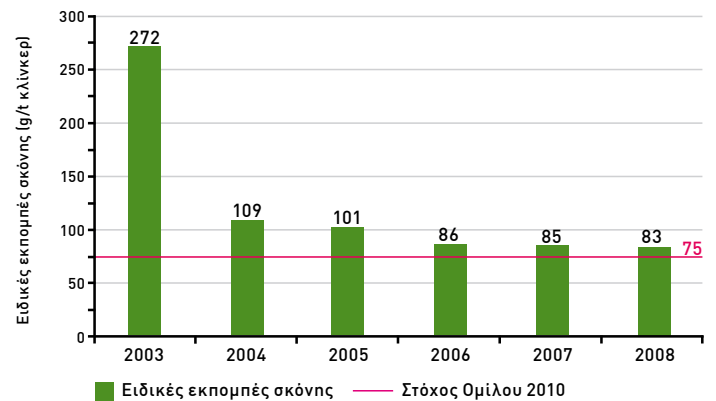
Οι εκπομπές NO_x στην ατμόσφαιρα συνδέονται επιστημονικά με τη δημιουργία όξινης βροχής και αιθαλομίχλης. Η καύση σε υψηλές θερμοκρασίες, που είναι απαραίτητη για την παραγωγή τσιμέντου, αποτελεί πηγή εκπομπών NO_x.

Οι επιδόσεις του Ομίλου το 2008 αναφορικά με τις εκπομπές NO_x ήταν 20.979 τόνοι, ενώ οι ειδικές εκπομπές ήταν 1.799gr/τόνο κλίνκερ (υπολογισμοί βάσει των συμμετοχών του 2008). Το επίπεδο των εκπομπών είναι σύμφωνο με τα όρια που καθορίζονται στις άδειες λειτουργίας μας.

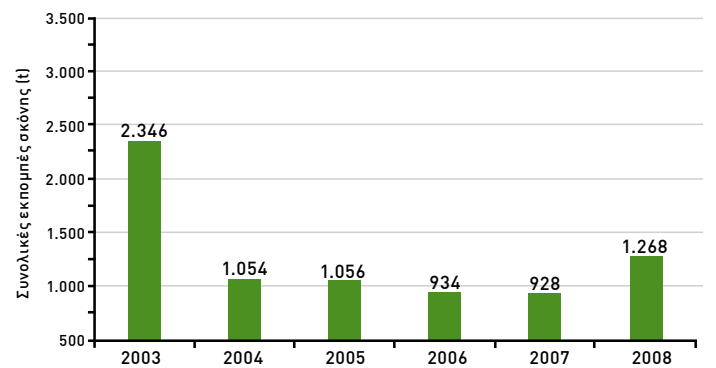
Υπολογίζοντας βάσει των συμμετοχών του Ομίλου TITAN το 2006 (έτος κατά το οποίο τέθηκε ο στόχος του Ομίλου για μείωση των σχετικών εκπομπών), οι ειδικές εκπομπές ήταν 1.851 gr/τόνο κλίνκερ.

Πέρυσι αναθεωρήθηκε ο στόχος μας και επιδιώκουμε να μειώσουμε σε 1.670 gr/τόνο κλίνκερ τις εκπομπές NO_x, δηλαδή κατά 45% σε σχέση με το 2003, έως το 2015.

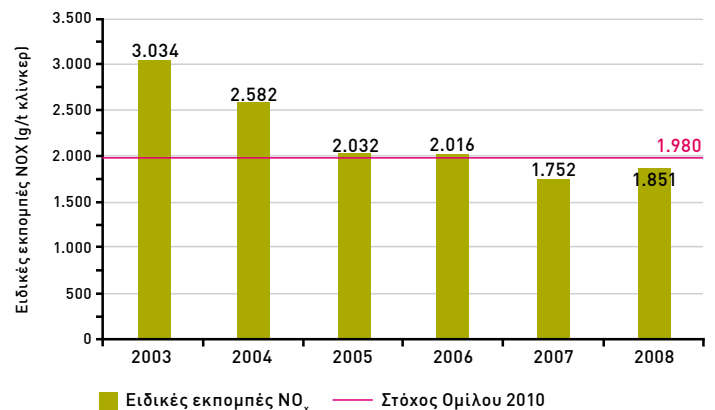
ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ ΣΚΟΝΗΣ

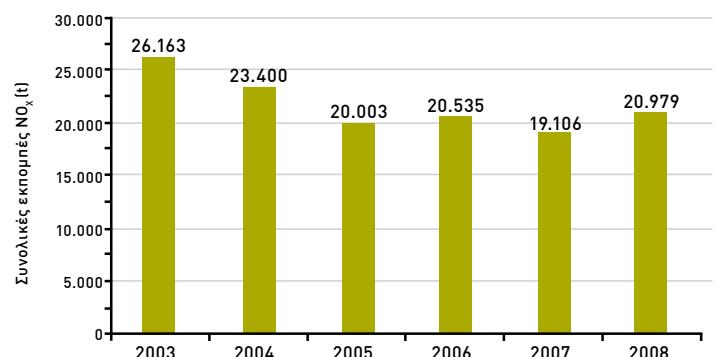
ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ ΣΚΟΝΗΣ

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ NO_x (ως ισοδύναμο NO₂)

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ NO_x (ως ισοδύναμο NO₂)

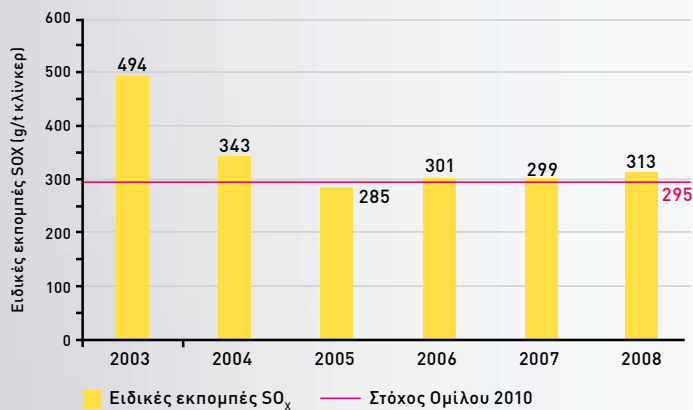

SO_x

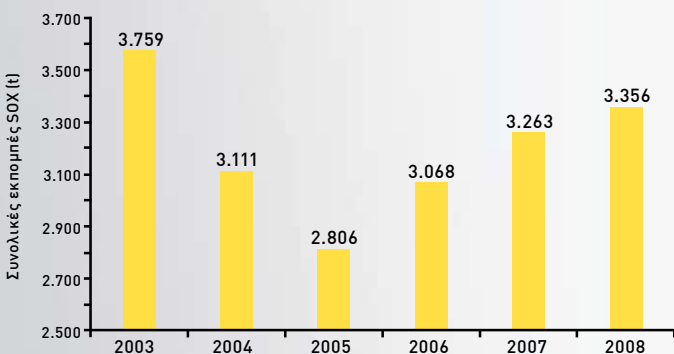
Η παρουσία θείου (S) στις πρώτες ύλες είναι η κύρια αιτία των εκπομπών SO_x που συνδέονται με την εμφάνιση όξινης βροχής. Επομένως, η διατήρηση αυτών των εκπομπών σε όσο το δυνατόν χαμηλότερα επίπεδα είναι πολύ σημαντική για την ελαχιστοποίηση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος των εργοστασίων τσιμέντου.

Το 2008, οι συνολικές εκπομπές SO_x ανήλθαν σε 3.356 τόνους, που αντιστοιχούν σε 288 gr/τόνο κλίνκερ. Στις περισσότερες μονάδες του Ομίλου, οι εκπομπές SO_x ήταν αμελητέες, ενώ σε όλες τις περιπτώσεις ήταν πολύ χαμηλότερες από τα επιτρεπτά επίπεδα. Υπολογίζοντας, βάσει των συμμετοχών του Ομίλου TITAN το 2006, έτος κατά το οποίο τέθηκε ο στόχος του Ομίλου, οι ειδικές εκπομπές ήταν 313 gr/τόνο κλίνκερ.

ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ SO_x (ως ισοδύναμο SO₂)

ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ SO_x (ως ισοδύναμο SO₂)

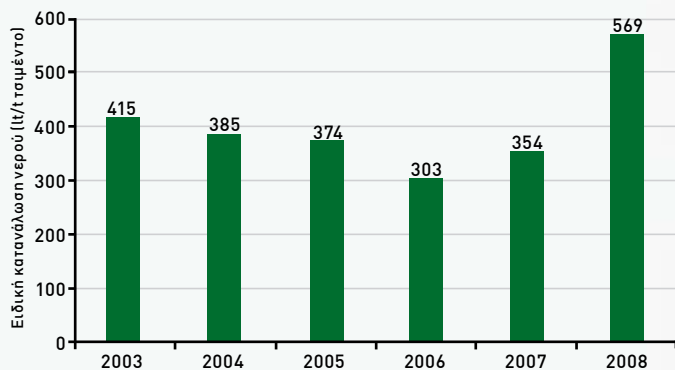
Διαχείριση υδάτινων πόρων

Η παραγωγή τσιμέντου απαιτεί νερό σε διάφορα στάδια της παραγωγικής διαδικασίας, για την ψύξη εξοπλισμού βαρέως τύπου, την επεξεργασία καυσαερίων κλπ. Τα ύδατα που προέρχονται από την παραγωγική διαδικασία είναι υγρά απόβλητα τα οποία επηρεάζονται από την παρουσία στερεών, τις αλλαγές στο pH ή τις υψηλές θερμοκρασίες. Η εγκατάσταση συστημάτων νερού κλειστού κυκλώματος ή δεξαμενών καθίζησης, βοηθά στη μείωση της κατανάλωσης ενώ η παρακολούθηση μέσω μετρητών νερού διευκολύνει την πιο αποτελεσματική χρήση σε όλα τα επίπεδα.

Το 2008, η κατανάλωση νερού στις μονάδες του Ομίλου ήταν περίπου 569lt/τόνο τσιμέντου. Η ποσοστιαία αύξηση έναντι του 2007 οφείλεται στο γεγονός ότι στις μετρήσεις συμπεριλήφθηκε και η κατανάλωση νερού της μονάδας Zlatna Panega στη Βουλγαρία και της μονάδας Pennsuso στις ΗΠΑ, οι οποίες δεν είχαν συμπεριληφθεί στις μετρήσεις του 2007.

Η ανάπτυξη και η εφαρμογή ενός ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης υδάτινων πόρων σε όλες τις μονάδες τσιμέντου μας αποτελεί ένα στόχο που είχε τεθεί το 2007, με **ημερομηνία επίτευξης το 2012.**

ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ ΝΕΡΟΥ

Usje

Η μονάδα παραγωγής τσιμέντου του TITANA στο Usje της ΠΓΔΜ βρίσκεται στις παρυφές της πόλης και κοντά στο κανάλι υδάτων του δήμου. Το 2007, ο TITAN ανέλαβε μια νέα πρωτοβουλία, στοχεύοντας σε ένα πιο αποτελεσματικό σύστημα διαχείρισης υδάτων, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Έτσι, μια πλήρης ανάλυση και καταγραφή της πραγματικής ποσότητας και ποιότητας του νερού που χρησιμοποιείται και εκκενώνεται από τη μονάδα συνοδεύτηκε από επενδύσεις για τη δημιουργία και τη συντήρηση μιας δεξαμενής για τα επιφανειακά ύδατα, ξεχωριστή εκκένωση ακαθάρτων υδάτων και αντικατάσταση του αγωγού πόσιμου νερού. Με τα πρώτα βήματα αυτής της προσπάθειας έχουν ήδη επιτευχθεί βελτιώσεις, καθώς και **μείωση 30% στην κατανάλωση πόσιμου νερού** σε επίπεδο μονάδας. Επιπρόσθετα, σε μια κοινή προσπάθεια με τις τοπικές αρχές, η ποιότητα του νερού που εκκενώνεται υποβάλλεται σε αυστηρή παρακολούθηση ποιότητας σε συγκεκριμένα σημεία, όπου πραγματοποιούνται αναλύσεις από το Κεντρικό Εργαστήριο του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Χωροταξίας.

Διαχείριση Λατομείων και βιοποικιλότητα

Οι επιχειρήσεις τσιμέντου και αδρανών υλικών εξαρτώνται πολύ από τη χρήση των φυσικών πόρων και μπορούν να έχουν αντίκτυπο στη βιοποικιλότητα των οικοτόπων χλωρίδας και πανίδας. Πέρα από τη συμβατική μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων και τα σχέδια αποκατάστασης για τη μείωση ή και το μετριασμό των επιπτώσεων από τις λατομικές δραστηριότητες, καθώς και την αντίστοιχη παρακολούθηση των έργων αποκατάστασης, ο ΤΙΤΑΝ εστιάζει και σε συγκεκριμένες περιπτώσεις που αφορούν σε είδη και οικοτόπους προς εξαφάνιση και εφαρμόζει συγκεκριμένα σχέδια διαχείρισης της βιοποικιλότητας, στοχεύοντας στη διατήρηση και τη βελτίωση.

Λατομείο Center Sand:

Προστασία ειδών που κινδυνεύουν

Το λατομείο αδρανών υλικών του Center Sand της Tarmac America, θυγατρικής του Ομίλου ΤΙΤΑΝ που βρίσκεται στο Clermont, Lake County της Φλόριντα, ΗΠΑ, γειτονεύει με μια προστατευόμενη περιοχή. Το είδος που κινδυνεύει είναι η χελώνα Gopher Tortoise (*Gopherus polyphemus*) που φωλιάζει στο έδαφος, και συνυπάρχει με άλλους οργανισμούς, όπως η σαύρα Sand Skink. Οι χελώνες κηρύχθηκαν πρόσφατα είδος προς εξαφάνιση και οι προσπάθειες προγραμματισμού και προστασίας της Πολιτείας της Φλόριντα στοχεύουν στη μείωση της θνησιμότητας της χελώνας στη διάρκεια κάθε προγράμματος ανάπτυξης. Σύμφωνα με το σχέδιο εξόρυξης του Center Sand, επειδή οι δραστηριότητες θα κατέστρεφαν τις υπόγειες φωλιές της χελώνας, το λατομείο έπρεπε να προγραμματίσει και να εφαρμόσει ένα σχέδιο μετακόμισης των χελωνών Gopher σε γειτονική ασφαλή περιοχή, όπου δεν επιτρέπονται οι εξορυκτικές εργασίες.

Ο ΤΙΤΑΝ ανέλαβε δράση το 2008, έχοντας μελετήσει το θέμα σε συνεργασία με ειδικούς και την Επιτροπή Προστασίας Ιχθύων και Άγριας Ζωής της Πολιτείας της Φλόριντα (FFWCC). Εξοπλισμένη με όλες τις απαραίτητες άδειες επέμβασης για τον εντοπισμό, το χειρισμό και τη μεταφορά του είδους, η μονάδα Center Sand ακολούθησε τις επιστημονικές κατευθυντήριες οδηγίες και την τυποποιημένη μεθοδολογία, συμπεριλαμβανομένης και της ειδικής κατάρτισης, σύμφωνα με το σύστημα αδειοδότησης «FFWCC Gopher Tortoise». Η Πολιτεία ανέπτυξε κατευθυντήριες οδηγίες για την ενθάρρυνση της μεταφοράς των ζώων σε προστατευμένους χώρους υποδοχής όπου οι χελώνες θα είχαν περισσότερες πιθανότητες να πολλαπλασιαστούν. Αυτές οι κατευθυντήριες οδηγίες παρέχουν επίσης κίνητρα σε κτηματίες των οποίων η περιουσία χαρακτηρίζεται ως «Χώρος Υποδοχής» για εκτοπισμένες χελώνες Gopher, με γενικό στόχο την παράταση της επιβίωσης του είδους. Στο Center Sand πραγματοποιήθηκαν επιτόπιες έρευνες για τον

προσδιορισμό των χώρων και του τύπου των υπόγειων φωλιών («ενεργές» και «ανεργές»), καθώς και του αριθμού των φωλιών που κατοικούνται στο οικόπεδο. Δημιουργήθηκε ένας προστατευόμενος φυσικός οικότοπος 142.000m² περίπου, δίπλα στην ιδιοκτησία του λατομείου για την προστασία της χελώνας Gopher.

Η συμβολή των ειδικών του κλάδου και μιας εξειδικευμένης επιστημονικής ομάδας είχε ζωτική σημασία για το εν λόγω έργο. Δημιουργήθηκε ένας ειδικός φράχτης (Hog fencing) στο έδαφος που λειτούργησε ως «φιλικό προς το περιβάλλον φράγμα», για την προστασία και τον περιορισμό των χελωνών. Τα πεύκα αραιώθηκαν ή και απομακρύνθηκαν από την περιοχή προστασίας και το έδαφος φυτεύτηκε με φυτά κατάλληλα για τις χελώνες. Τελικά, μετακινήθηκαν 56 χελώνες (22 αρσενικές, 24 θηλυκές, 10 ανήλικες) από το χώρο εξόρυξης και τοποθετήθηκαν στο νέο προστατευμένο τους οικότοπο. Η ασφαλής ζώνη θα συντηρείται σε τακτική βάση, με ιδιαίτερη φροντίδα για τα ζώα.

Αποκατάσταση λατομείου Δρυμού, Θεσσαλονίκη

Αναγνώριση και Βραβεύσεις

Accountability Rating

Το 2008, το Accountability Rating στην Ελλάδα κατέταξε πρώτο τον ΤΙΤΑΝΑ (με συνολική βαθμολογία 60,5) μεταξύ 65 εκ των μεγαλύτερων ελληνικών επιχειρήσεων στην ετήσια αξιολόγησή του. Η αξιολόγηση "Accountability Rating" συνηπολογίζει το βαθμό στον οποίο οι εταιρίες έχουν ενσωματώσει κοινωνικές και περιβαλλοντικές πρακτικές στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες, και το επίπεδο λογοδοσίας για τον αντίκτυπο των ενεργειών τους στους «συμμετόχους» τους. Οι εταιρίες κατατάσσονται, ανάλογα με τις επιδόσεις τους, σε έξι βασικές κατηγορίες: Εταιρική Διακυβέρνηση, Στρατηγική, Συστήματα Διαχείρισης, Αναφορά, Δημοσιοποίηση Απολογισμών και Ανεξάρτητη Διασφάλιση περιεχομένων Απολογισμού.

EPA Energy Star

Οι συνεχείς μας προσπάθειες για την επίτευξη των καλύτερων δυνατών επιδόσεων στην ενεργειακή αποτελεσματικότητα, αναγνωρίστηκαν με τη σημαντική διάκριση Energy Star που απονεμήθηκε από τον Οργανισμό Περιβάλλοντικής Προστασίας και το Υπουργείο Ενέργειας των ΗΠΑ στα δύο εργοστάσια τσιμέντου του Ομίλου ΤΙΤΑΝ στην Αμερική (Roanoke και Pennsco). Το 2008, οι αποδέκτες της διάκρισης αυτής επιβραβεύθηκαν για την εφαρμογή ενεργειακά αποδοτικών λύσεων που εξοικονομούν χρήματα, ενώ προστατεύουν το περιβάλλον και μειώνουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Το εργοστάσιο τσιμέντου του ΤΙΤΑΝΑ στο Roanoke έλαβε για δεύτερη συνεχή χρονιά την διάκριση αυτή στο πλαίσιο του Προγράμματος Energy Star, το οποίο αναγνωρίζει τις βιομηχανίες που πρωτοστατούν σε πρωτοβουλίες εξοικονόμησης ενέργειας.

Περιβαλλοντικό Αριστείο για την Ορθολογική Διαχείριση Γης

Το εργοστάσιο του Ομίλου ΤΙΤΑΝ στο Roanoke τιμήθηκε από την Πολιτεία της Βιρτζίνια με το Περιβαλλοντικό Αριστείο για την Ορθολογική Διαχείριση Γης (Virginia Governor's Award for Environmental Excellence for Land Conservation). Η διάκριση αυτή απονέμεται σε ηγετικές εταιρίες της Κοινοπολιτείας που έχουν συμβάλει σημαντικά στην προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος, και των οποίων οι ενέργειες έχουν θετικό αντίκτυπο στην υγεία και την ευημερία των κοινοτήτων της Βιρτζίνια και της πολιτείας συνολικά. Με τον τρόπο αυτό αναγνωρίζεται η δέσμευση, αλλά και η συνεχής και συνεπής προσπάθεια του Ομίλου ΤΙΤΑΝ στην Αμερική για την προστασία του περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας με πρακτικές εφαρμογές, όπως για παράδειγμα στην περιοχή του Andy Layne Memorial Trail στα Απαλάχια Όρη.

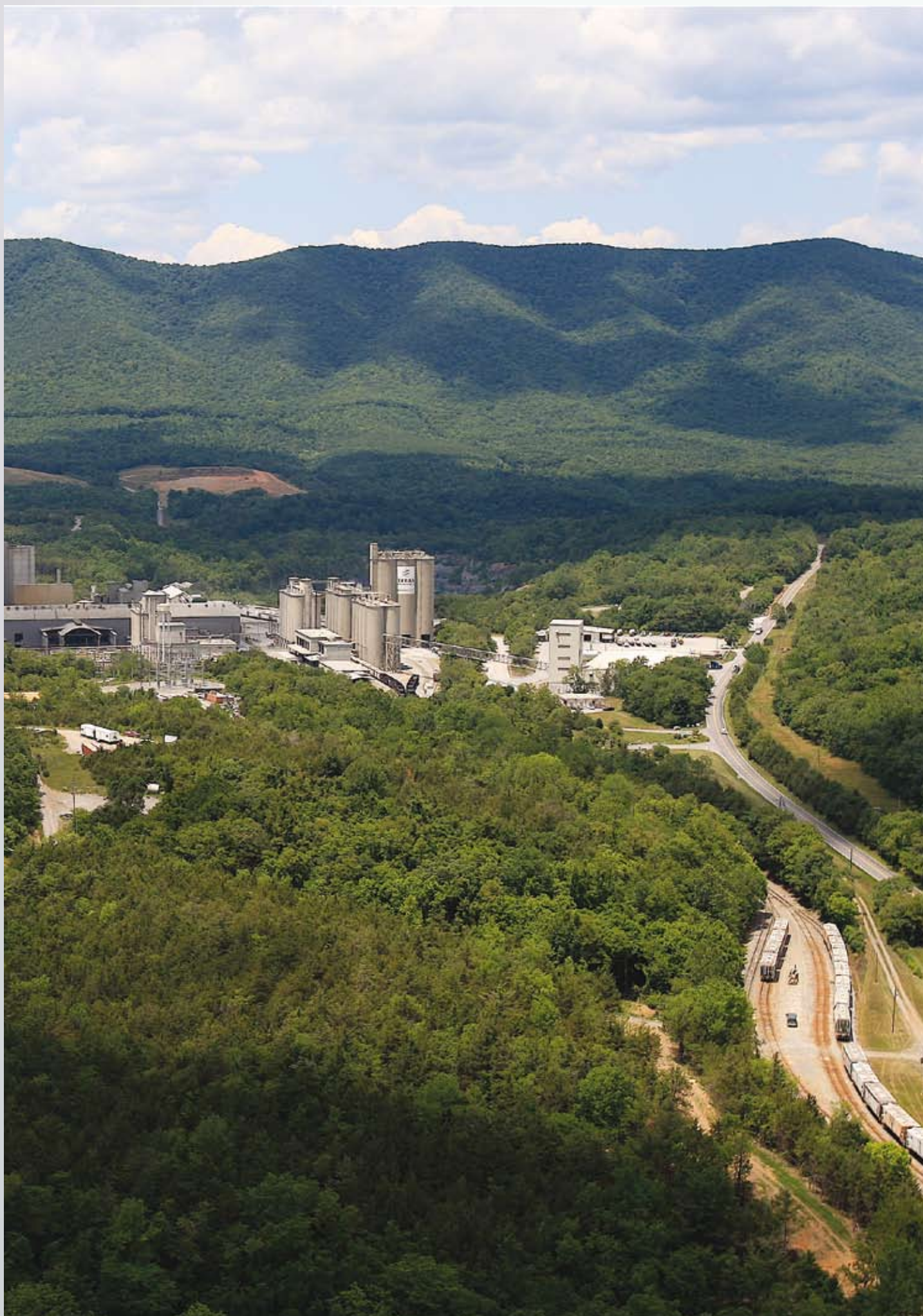
Περιβαλλοντικό Βραβείο στο Λατομείο Center Sand

Το Λατομείο Center Sand της Tarmac America LLC στο Clermont της Φλόριντα, θυγατρικής του Ομίλου στις ΗΠΑ, έλαβε πρόσφατα το Πρώτο Βραβείο «Proud of Mine» από το Florida Limerock & Aggregate Industry, σε αναγνώριση του ειδικού προγράμματος μεταφοράς και διαμόρφωσης ειδικού βιοτόπου για την προστασία της χελώνας Gopher, που ολοκληρώθηκε πρόσφατα.

2008 Βραβείο Grand IR στην Ελλάδα

Το 2008, ο ΤΙΤΑΝΑΣ έλαβε το Βραβείο Grand IR, το 1ο Βραβείο για τις Επενδυτικές Σχέσεις, που διοργάνωσε η Capital Link και στηρίχθηκε σε υποψηφιότητες και ψηφοφορία που υλοποιήθηκε από μια επιτροπή αποτελούμενη από στελέχη εταιριών χρεογράφων, εταιριών διαχείρισης αμοιβαίων κεφαλαίων, διεθνείς θεσμικούς επενδυτές και εκπροσώπους των χρηματοοικονομικών ΜΜΕ.

Εργοστάσιο Roanoke, Virginia, ΗΠΑ

Αξιολόγηση και Διασφάλιση

Μεθοδολογία

Ο Απολογισμός αυτός καλύπτει το σύνολο του Ομίλου ΤΙΤΑΝ με τις κύριες θυγατρικές εταιρίες και δραστηριότητές του. Κατά την ετοιμασία του Απολογισμού ακολουθήσαμε Οδηγίες και Πρωτόκολλα του WCD/CSI. Ειδικότερα για τα περιβαλλοντικά στοιχεία, όλοι οι δείκτες μέτρησης εκπομπών από τα εργοστάσια τιμμέντου έχουν υπολογισθεί σύμφωνα με τις απολογιστικές αρχές του CSI, δηλαδή 100% για εκπομπές από εργοστάσια, στα οποία ο ΤΙΤΑΝ έχει την πλειοψηφία του μετοχικού κεφαλαίου και για εκπομπές εργοστασίων κοινοπρακτικής ή συνεταιρικής ιδιοκτησίας, ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο. Τα στοιχεία ασφάλειας στην εργασία του ΤΙΤΑΝΑ καλύπτουν κατά 100% όλες τις δραστηριότητες, των οποίων ο Όμιλος έχει το λειτουργικό έλεγχο, με εξαίρεση την Τουρκία. Τα αποτελέσματα μιας διαδικασίας ανεξάρτητης αξιολόγησης και διασφάλισης, που διενεργήθηκε από την KPMG για τους δείκτες αυτούς, παρουσιάζονται σ' αυτό το τμήμα. Όλοι οι άλλοι δείκτες περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιδόσεων έχουν καθορισθεί και υπολογισθεί σύμφωνα με τις Οδηγίες GRI G3 για Απολογισμούς Βιώσιμης Ανάπτυξης και τις απαιτήσεις του UN Global Compact Communication on Progress.

Σχετικά με τις αρχές GRI, πραγματοποιήθηκε μια ανεξάρτητη αξιολόγηση και διασφάλιση του Απολογισμού μας από την DNV. Τα αποτελέσματα αυτής της διαδικασίας περιλαμβάνονται επίσης σ' αυτό το τμήμα. Από κοινού παρουσιάζονται και συνοψίζονται οι δείκτες επίδοσης κατά GRI και η αναφορά για τις 10 αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου συνοψίζει όλα τα στοιχεία και τις πληροφορίες που αφορούν στις επιδόσεις του 2008 σε επίπεδο Ομίλου και χώρας.

Μία από τις κυριότερες αρχές ΕΚΕ και ΒΑ είναι η ουσιαστικότητα. Για την αρχή αυτή το GRI αναφέρει: «Οι πληροφορίες σε ένα απολογισμό πρέπει να καλύπτουν θέματα και δείκτες που απεικονίζουν σημαντικές οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιδράσεις της εταιρίας ή που θα μπορούσαν να επηρεάσουν ουσιαστικά τις εκτιμήσεις και αποφάσεις των «συμ-μετόχων».

Ο ΤΙΤΑΝ ανέθεσε στην Det Norske Veritas (DNV) να διασφαλίσει την διαδικασία αξιολόγησης και «ουσιαστικότητας» του Απολογισμού. Αυτό περιελάμβανε συνεντεύξεις με «συμ-μετόχους» και ενδοεταιρικά σεμινάρια στην Ελλάδα το 2007. Το 2008, η διαδικασία αυτή επεκτάθηκε στη νοτιοανατολική Ευρώπη, με τη μορφή συνεντεύξεων και εργαστηρίων με εσωτερικούς «συμ-μετόχους». Αυτό όχι μόνο προσέφερε μια δομημένη βάση για τη διασφάλιση των περιεχομένων του Απολογισμού από την DNV, αλλά επίσης έδωσε στον ΤΙΤΑΝΑ τη δυνατότητα να αξιολογήσει τις δικές του αντιλήψεις για τα θέματα που είναι ουσιαστικά και σημαντικά, να μάθει από τη διαδικασία αυτή, να βελτιωθεί και να αυτοδεσμευθεί με τους «συμ-μετόχους» σε κοινές προσεγγίσεις.

Το 2008 ξεκίνησε μια διαδικασία εντατικότερου διαλόγου με βασικούς «συμ-μετόχους» και παράλληλα η επέκταση της αξιολόγησης των ουσιαστικής σημασίας ζητημάτων για την επιχείρηση και τους βασικούς «συμ-μετόχους». Ο καθορισμός προτεραιοτήτων στα θέματα αυτά έχει βασισθεί στη σπουδαιότητα που έχουν για τις επιχειρηματικές δραστηριότητες του ΤΙΤΑΝΑ. Οι εκτιμήσεις τεκμηριώθηκαν από ανάλυση δυνητικών επιπτώσεων σε πέντε «άξιους» καθοριστικούς συντελεστές αξίας: ανθρώπινο κεφάλαιο, λειτουργική αποτελεσματικότητα [αποδοτικότητα], κανονισμοί και νομικά ζητήματα, φήμη και αξία της «επωνυμίας» των προϊόντων, πρόσβαση σε αγορές. Τα αποτελέσματα αυτών των προσπαθειών έχουν γίνει αντικείμενο ανεξάρτητης αξιολόγησης και διασφάλισης ως μέρος της διασφάλισης του απολογισμού ΕΚΕ και ΒΑ 2008. Ο πίνακας που ακολουθεί συνοψίζει τα αποτελέσματα των εργαστηρίων ΕΚΕ και των διαδικασιών ανεξάρτητης αξιολόγησης και διασφάλισης των δραστηριοτήτων του ΤΙΤΑΝΑ στη ΝΑ Ευρώπη, παράλληλα με τα αποτελέσματα της ίδιας διαδικασίας στην Ελλάδα το 2007.

Δηλώνετε ότι ο Απολογισμός αυτός εκπληρώνει το επίπεδο A+ σύμφωνα με τα επίπεδα εφαρμογής του GRI.

Βασικά Ζητήματα και Προτεραιότητες	Ελλάδα	Βουλγαρία	Σερβία	ΠΓΔΜ	Περιφέρεια	Βιομηχανικός Κλάδος
Σχέσεις με κοινότητες	■	■	■	■	■	■
Εκπομπές	■	■	■	■	■	■
Συνθήκες Εργασίας	■	■	■	■	■	■
Χρήση Φυσικών Πόρων	■	■	■	■	■	■
Δωροδοκία και Διαφθορά	■	■	■	■	■	■
Ασφάλεια Προϊόντων	■	■	■	■	■	■
Επιχειρηματική Ηθική	■	■	■	■	■	■
Αγορά	■	■	■	■	■	■
Κλιματική Αλλαγή	■	■	■	■	■	■
Πρόληψη και Διατήρηση Προσωπικού	■	■	■	■	■	■
Πλουραλισμός στη Σύμβαση Προσωπικού (;)	■	■	■	■	■	■
Οικο-συστήματα και Βιοποικιλότητα	■	■	■	■	■	■
Ανθρώπινα Δικαιώματα	■	■	■	■	■	■

Βαθμός [επίπεδο] σπουδαιότητας για τον ΤΙΤΑΝΑ και σχέσης με τις δραστηριότητές του ή/και με τους «συμ-μετόχους»

■ ■ ■
υψηλός μέσος χαμηλός

Έκθεση Διασφάλισης από την DNV

TITAN Annual Report 2008

Det Norske Veritas (hereafter 'DNV') has been commissioned by the management of TITAN Cement Company S.A (hereafter 'TITAN') to provide assurance services in connection with the English version of Titan's Corporate Social Responsibility (CSR) and Sustainability Report 2008 (hereafter 'the Report').

The management of TITAN is responsible for all assertions and information provided in the Report, as well as the processes for collecting, analysing and reporting that information. DNV's responsibility regarding this assurance engagement is to the management of TITAN only, in accordance with the scope of work commissioned. DNV disclaims any liability or responsibility to a third party for decisions, whether investment or otherwise, based on this Assurance Statement summary or the full version provided at <http://www.titan-cement.com>

Scope

The scope of DNV's assurance engagement included the verification of:

- CSR and Sustainability policies, objectives, initiatives, practices and achievements in 2008, described in the Report. These were verified at Group, Division and Department levels and within the following countries: Bulgaria; Greece; FYROM and Serbia;
- The extent to which Group, Division and Department policies, practices and procedures are known, understood and being adopted at the following sites: Usje (FYROM); Kamari (Greece); and Zlatna Panega (Bulgaria);
- Process for defining the boundaries, focus and content of the Report;
- Processes and tools for collecting, analysing, aggregating and reporting quantitative and qualitative data in the Report;
- The extent to which the principles of Materiality, Inclusivity and Responsiveness are adopted, in line with the requirements of AA1000AS (2008);
- The extent to which the principles set out in the Global Reporting Initiative (GRI) Sustainability Reporting Guidelines (2006) are adopted, as well as the application level declared by TITAN;
- Adherence to WBCSD Cement Sustainability Initiative (CSI) reporting requirements; and
- Compliance with UN Global Compact Communication of Progress requirements.

The reliability of selected quantitative information was verified, namely: recycling; raw materials; dust; NO_x; SO_x and water consumption. DNV's assurance engagement did not include verification of the reliability of CO₂ emission-related information or Health and Safety information, verified by another third party.

Statement of Independence

DNV states its independence and impartiality with regards to this assurance engagement. In 2008, DNV did not work with Titan or any of its stakeholders on any engagements which could compromise the independence or impartiality of our findings, conclusions or recommendations. Moreover, DNV was not involved in the preparation of any text or data provided in the Report, in addition to this Assurance Statement.

Approach

This assurance engagement was carried out between February and June 2009, by a multi-disciplinary team of suitably qualified and experienced professionals, in accordance with the DNV Protocol for Verification of Sustainability Reports, which is based on the Global Reporting Initiative (GRI) Guidelines for Sustainability Reporting (2006) and AA1000AS (2008).

As part of this assurance engagement, the following tasks were carried out by DNV:

- Facilitated a 2-day workshop in FYROM, aimed at verifying Titan's perceptions of materiality in the South East Europe (SEE) region, focusing on Bulgaria, FYROM and Serbia. This workshop was attended by management representatives from Titan Group, the SEE region and each of the above mentioned countries;
- Interviewed over 25 management representatives at Group level, in the following functional areas: CSR and Sustainability; Corporate Governance; External Relations; Investor Relations; Finance; Human Resources; Environmental Management; Health and Safety Management; Social Services; Legal Affairs; Audit and Compliance; and Procurement. Interviewed the manager of the Cement Division in Greece and the manager of the Kamari Plant (Greece);
- Undertook a one-day visit to the Usje plant (FYROM) and a two-day visit to the Zlatna Panega plant (Bulgaria);
- Analysed corporate data management systems (for HR and Social, Health and Safety, and Environmental data), assessing the materiality, reliability and completeness of selected data reported by Titan;
- Challenged assertions and claims made in the Report and reviewed supporting information;

- Reviewed a selection of internal communications and external media reports relating to TITAN's CSR and Sustainability management and performance.

This engagement was carried out in line with the AA1000AS(2008) requirements for Type 2, moderate level of assurance.

Conclusions

Through this engagement, DNV was able to verify the progress made by Titan in relation to H&S management, which involved the implementation of a more harmonised and structured approach across the Group and initiatives to develop safety awareness and culture.

Regarding environmental management, DNV commends the efforts made by Titan with a view to improving the monitoring and reporting of environmental performance. At the SEE sites visited, DNV found commitment to adopting appropriate environmental management practices, often aiming to exceed legal requirements in those countries. However, due to changes in the composition/equity of the Group in 2008, challenges arose in terms of ensuring that the new Titan sites performed to the level and standards of the Group, which was reflected in the overall Group performance on some environmental aspects.

Regarding Human Resources, Titan faced important challenges in several countries, where reductions in employee numbers were made. DNV was able to verify Titan's commitment to adopting responsible employment practices and preventing or minimising the impact of restructuring initiatives by the company.

DNV commends Titan for the efforts to include stakeholders in the development of its CSR and Sustainability management approach and the definition of the content of its Report. The multi-stakeholder forum held in Greece, the internal workshops held by Titan in FYROM, and the extension of the scope of assurance to include stakeholders in SEE, demonstrate Titan's commitment to effective, constructive and transparent stakeholder engagement.

Specifically on the content of the Report, DNV believes that it generally meets the content and quality requirements of CSI, Global Compact, GRI (2006) and AA1000AS (2008). DNV also endorses the GRI application level of A+ declared by Titan. Detailed information on DNV's scope of work, approach, conclusions and recommendations regarding the Report's adherence to the reporting and assurance requirements established in those standards and guidelines is provided in the full version of the Assurance Statement, available at www.titan-cement.com

Recommendations

Based on the findings of this assurance engagement, the following recommendations are made to encourage continual improvement, not affecting the conclusions above:

- Continue to expand materiality assessment and stakeholder engagement initiatives to further countries/regions;
- Develop awareness and a structured approach to stakeholder engagement at local level;
- Develop KPIs and targets which are enduring, to ensure comparability and facilitate the assessment of performance as the composition/equity of Titan, production levels and the characteristics of its products change over time;
- Develop a structured approach to assessing socio-economic impacts;
- Investigate the level of interest in the CSR and Sustainability Report by various stakeholder groups in the countries where Titan operates. This should also consider the role of the Report as part of a suite of channels and strategies for communication on CSR and Sustainability.

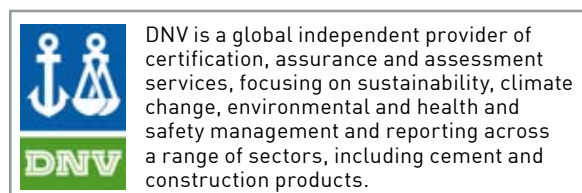
Antonio Ribeiro
Lead Verifier

Karen Dodds
Manager
Business Assurance and Sustainability, UK

Det Norske Veritas, London, 18 June 2009

ASSURANCE REPORT

To the readers of the 2008 Titan Group Corporate Social Responsibility and Sustainable Development Report

Introduction

We have been engaged by Titan Group to provide assurance on the CO₂ emission data and the safety performance data in the 2008 Titan Group Corporate Social Responsibility and Sustainable Development Report (further referred to as The Report). The Report is the responsibility of the company's management. Our responsibility is to issue an opinion on the CO₂ emission data and the safety performance data in The Report.

Context and scope

In The Report Titan Group describes its efforts and progress in relation to sustainability and reporting thereon. Our engagement was designed to provide the readers of The Report limited assurance on whether the 2008 CO₂ emission data presented on page 31 and page 48 in The Report and the 2008 safety performance data presented on page 20-21 (fatalities, lost time injury severity rate and lost time injury frequency rate) and page 48 (Health & Safety) in The Report are fairly stated. Procedures performed to obtain a limited level of assurance are aimed at determining the plausibility of data and are less extensive than those for a reasonable level of assurance.

Reporting criteria

There are no generally accepted standards for reporting sustainability performance. Titan Group applies its own internal sustainability performance reporting criteria, derived from the relevant publications of the Cement Sustainability Initiative (CSI) of the World Business Council for Sustainable Development (WBCSD). These publications are The Cement CO₂ Protocol and the CSI Guidelines for Measuring and Reporting Safety Data. It is important to view the performance data in the context of this explanatory information. We believe that these criteria are suitable in view of the purpose of our assurance engagement.

Standards

We conducted our engagement in accordance with the International Standard for Assurance Engagements (ISAE) 3000: Assurance Engagements other than Audits or Reviews of Historical Financial Information, issued by the International Auditing and Assurance Standards Board. Amongst others, this standard requires that the assurance team members possess the specific knowledge, skills and professional competencies needed to understand and review the information and that they comply with the requirements of the IFAC Code of Ethics for Professional Accountants to ensure their independence.

Work undertaken

With regard to the information in the Report we carried out the following activities:

- reviewing the systems and processes for data management, internal control and processing of the CO₂ emission data and the safety performance data;
- reviewing the CO₂ emission data and the safety performance data reported by the production sites under operational control of Titan Group;
- visiting two selected production sites to assess the data collection and reporting process and review the reliability of the reported data;
- reviewing data trends and discussions with management thereto;
- interviewing staff responsible for the analysis and reporting of the data and explanatory notes for CO₂ emission data and safety performance data.

Conclusion

Based on the work described above:

- The 2008 CO₂ emission data presented on page 31 and page 48, referring to The Cement CO₂ Protocol, and
- the 2008 safety performance data presented on page 20-21 and 48 as specified under Context and scope above referring to the CSI Guidelines for Measuring and Reporting Safety Data,

do not appear to be unfairly stated.

Amstelveen, 15 June 2009

KPMG Sustainability

W.J. Bartels RA

Στόχοι και Αποτελέσματα

Ανάσκόπηση ΕΚΕ και Βιώσιμης Ανάπτυξης 2008

Τομέας	Στόχοι 2010	Βασικοί Δείκτες - Πρόδος 2008	Δράσεις 2009	
Ενσωμάτωση της ΕΚΕ στην εταιρική λειτουργία	<ul style="list-style-type: none"> Πλήρης εκπαίδευση και αξιολόγηση όλων των διευθυντικών στελεχών στην εφαρμογή των εταιρικών αξιών, των εταιρικών προτύπων και του Κώδικα Δεοντολογίας Διεύρυνση της διαδικασίας ανεξάρτητης αξιολόγησης, ώστε να καλυφθεί το σύνολο των δραστηριοτήτων του Ομίλου 	<ul style="list-style-type: none"> % ποσοστό στελεχών και προσωπικού που έχει εκπαιδευθεί % ποσοστό εργοστασίων τιμέντου και άλλων δραστηριοτήτων που έχει συμπεριληφθεί στη διαδικασία ανεξάρτητης αξιολόγησης 	<ul style="list-style-type: none"> 100% των Διευθυντικών στελεχών με σχετική εκπαίδευση 10/12 εργοστάσια τιμέντου έχουν ολοκληρώσει σχετικές διαδικασίες ανεξάρτητου ελέγχου 	
	<ul style="list-style-type: none"> Εφαρμογή της Στρατηγικής του Ομίλου για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και παρουσίαση ετησίως των αποτελεσμάτων Αύξηση της ευαισθητοποίησης και αποτελεσματικότητας σε τομείς που αφορούν την προστασία της βιοποικιλότητας Βελτίωση της διαχείρισης υδάτινων πόρων Επαναξιολόγηση και βελτίωση των περιβαλλοντικών συστημάτων σε όλα τα εργοστάσια τιμέντου 	<ul style="list-style-type: none"> % εναλλακτικών καυσίμων που καταναλώνονται από τον Όμιλο % εργοστασίων τιμέντου που χρησιμοποιούν εναλλακτικά καύσιμα % μονάδων παραγωγής που καλύπτονται από συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης και αξιολογούνται ανα διετία για την περιβαλλοντική τους απόδοση Πρόδος που επιτυγχάνεται στην υλοποίηση του σχεδίου για περιορισμό των περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων στην κατασκευή του νέου εργοστασίου τιμέντου στην Αλβανία 	<ul style="list-style-type: none"> ↑ ↑ ✓✓ ✓✓ 	<ul style="list-style-type: none"> Αύξηση της χρήσης εναλλακτικών καυσίμων Συνέχεια επενδύσεων για την αύξηση της δυνατότητας χρήσης εναλλακτικών καυσίμων Υποστήριξη πρωτοβουλιών συνεργασίας με βασικούς «συμ-μετόχους» Ενσωμάτωση νέων συστημάτων διαχείρισης και παρακολούθησης της κατανάλωσης υδάτινων πόρων
Περιβαλλοντική βιωσιμότητα	<ul style="list-style-type: none"> Επιβεβαίωση ότι όλα τα συστήματα διαχείρισης θεμάτων για την υγιεινή και την ασφάλεια της εργασίας, που εφαρμόζονται κατα περιοχή και δραστηριότητα, συμμορφώνονται με τα πρότυπα του Ομίλου Ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων OHSAS 18001 σε όλα τα εργοστάσια τιμέντου του Ομίλου 	<ul style="list-style-type: none"> Κανένα θανατηφόρο ατύχημα Κανένα σοβαρό ατύχημα Ενσωμάτωση και διατήρηση «νοοτροπίας και συμπεριφοράς πρόληψης ατυχημάτων» σε όλο το άμεσα και έμμεσα απασχολούμενο δυναμικό Ένταξη στο ανώτερο τεταρτημόριο των επιδόσεων των μελών της Πρωτοβουλίας WBCSD/CSI ως προς το Δείκτη Συχνότητας Ατυχημάτων που σχετίζεται με την απώλεια χρόνου εργασίας 	<ul style="list-style-type: none"> ✗ ○ ○ ↑ 	<ul style="list-style-type: none"> Αύξηση της ευαισθητοποίησης και βελτίωση των εκπαιδευτικών συστημάτων για την ασφάλεια στην εργασία εντός του Ομίλου και στην εφοδιαστική αλυσίδα Προώθηση και υιοθέτηση άριστων πρακτικών στη διαχείριση και εκπαίδευση του εργαλαβικού προσωπικού Άμεση υποστήριξη των δράσεων που έχουν υιοθετηθεί σε συνεργασία με τα μέλη του WBCSD/CSI για την ανάπτυξη νέων εργαλείων και οδηγιών για την ασφάλεια στην εργασία
Υγιεινή & Ασφάλεια της Εργασίας	<ul style="list-style-type: none"> Ανταπόκριση στους προβληματισμούς των κύριων για τον ΤΙΤΑΝ ομάδων «συμμετόχων», αξιοποιώντας τη γνώση που αποκτάται από τον ανοικτό διάλογο και την ανταλλαγή απόψεων για θέματα κοινού ενδιαφέροντος Διάδοση των προτύπων του Ομίλου εντός της σφαίρας επιρροής του, στο πλαίσιο του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ και της κλαδικής πρωτοβουλίας WBCSD/CSI 	<ul style="list-style-type: none"> Διεύρυνση των προσπαθειών για επικοινωνία και σύμπραξη με τις κύριες ομάδες «συμμετόχων» και εκπόνηση ενός σχεδίου δράσης το 2008 Διαφοροποίηση και επικέντρωση των πρωτοβουλιών που υιοθετούνται σε τοπικό επίπεδο Ανάπτυξη τοπικών σχεδίων δράσης σε όλα τα εργοστάσια και για όλες τις δραστηριότητες 	<ul style="list-style-type: none"> ✓✓ ○ ○ 	<ul style="list-style-type: none"> Ενσωμάτωση σχολίων και προτάσεων των βασικών «συμμετόχων» σε σχέδια τοπικής δράσης Συνεχής ευαισθητοποίηση και μεταλαμπάδευση άριστων πρακτικών σχετικά με την εφαρμογή των δέκα αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ και των αποτελεσμάτων των εργασιών του WBCSD/CSI Συμμετοχή στην περαιτέρω διάδοση της παγκόσμιας κλαδικής προσέγγισης για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής
Σχέσεις με «συμ-μετόχους»				

Ανασκόπηση Επικοινωνίας με “Συμ-μετόχους” 2008

Ομάδες “Συμ-μετόχων”	Δράσεις 2008	Σχόλια «συ-μετόχων»	Στόχοι 2009
Επενδυτές	<ul style="list-style-type: none"> • Πραγματοποιήθηκαν περισσότερες από 200 συναντήσεις και παρουσιάσεις σε μετόχους και επενδυτές, περιλαμβανομένων και εκπροσώπων υπεύθυνων επενδυτικών κεφαλαίων • Εμπλουτισμός Γενικού Απολογισμού και ιστοσελίδας με πληροφορίες και δράσεις ΕΚΕ και Βιώσιμης Ανάπτυξης 	<ul style="list-style-type: none"> • Συνέχιση της ενημέρωσης των μετόχων και επενδυτών σε θέματα ΕΚΕ • Μεταλαμπάδευση άριστων πρακτικών και αποτελεσμάτων των σχετικών επιδόσεων στην επιχειρηματική κοινότητα 	<ul style="list-style-type: none"> • Αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις επιδόσεις και τα μακροχρόνια αποτελέσματα σε θέματα ΕΚΕ και Βιώσιμης Ανάπτυξης • Επιδίωξη της ανταλλαγής απόψεων με ερωτηματολόγια και απ’ ευθείας συναντήσεις
	<p>Συμμετοχή στο Φόρουμ Ενδιαφερομένων Πολιτών, ενημερώσεις από τον Διευθύνοντα Σύμβουλο, επανεξέταση επιδόσεων και εξέλιξης, συναντήσεις με συνδικαλιστικές οργανώσεις, νέα προγράμματα ένταξης εργαζομένων, ειδικά σεμινάρια ΕΚΕ, ομάδες εστιασμού, ανανέωση ιστοσελίδας και ενδο-εταιρικών διαδικτυακών εφαρμογών, εταιρικές εκδόσεις και έντυπα</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αύξηση της συμμετοχής των εργαζομένων σε πρωτοβουλίες ΕΚΕ • Μεταλαμπάδευση άριστων πρακτικών και πρωτοβουλιών εθελοντισμού 	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάπτυξη και υιοθέτηση νέων πρωτοβουλιών και εργαλείων υποστήριξης και αναγνώρισης της συνεισφοράς των εργαζομένων στην επίτευξη κοινωνικών και περιβαλλοντικών στόχων • Συνέχιση της προσπάθειας ευαισθητοποίησης, εξειδίκευσης και επικοινωνίας μέσω σεμιναρίων, ημερίδων και των ιστοσελίδων
Κυβερνήσεις	<ul style="list-style-type: none"> • Απ’ ευθείας επαφές και επαφές μέσω συλλογικών επιχειρηματικών φορέων και οργανώσεων (κλαδικών και άλλων) • Επικοινωνία στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Επιχειρηματικής Σύμπραξης για την ΕΚΕ και του Οικουμενικού Συμφώνου. 	<p>Υποστήριξη δράσεων διάδοσης και ανάπτυξης συμπράξεων σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο</p>	<p>Υλοποίηση της πρωτοβουλίας «Μαθαίνω και Υποστηρίζω το Οικουμενικό Σύμφωνο». Διάδοση των αποτελεσμάτων του Ευρωπαϊκού Εργαστηρίου «Υπεύθυνη Διαχείριση της Εφοδιαστικής Αλυσίδας» και άλλων κοινών δράσεων σε συνεργασία με τα Δίκτυα ΕΚΕ</p>
Διεθνείς Οργανισμοί	<ul style="list-style-type: none"> • Συμμετοχή στο Οικουμενικό Σύμφωνο του ΟΗΕ, στο WBCSD/CSI, στην Ευρωπαϊκή Επιχειρηματική Σύμπραξη για την ΕΚΕ και στο Ευρωπαϊκό Δίκτυο για την ΕΚΕ. • Διάδοση και αξιοποίηση των αποτελεσμάτων και προϊόντων του Ευρωπαϊκού Εργαστηρίου για την «Υπεύθυνη Διαχείριση της Εφοδιαστικής Αλυσίδας” (Ευρωπαϊκή Επιχειρηματική Σύμπραξη για την ΕΚΕ) 	<ul style="list-style-type: none"> • Αύξηση της ευαισθητοποίησης, της ενημέρωσης και της αυτοδέσμευσης στη σφαίρα επιρροής του ΤΙΤΑΝΑ • Μεταλαμπάδευση άριστων πρακτικών και της προσπάθειας για σύμπραξη με τους «συμ-μετόχους» 	<ul style="list-style-type: none"> • Επικοινωνία προόδου σε εθνικό επίπεδο και σε επίπεδο Ομίλου • Διερεύνηση δυνατοτήτων συμμετοχής ή και δημιουργίας εθνικής εμβέλειας πρωτοβουλιών • Παρακολούθηση αποτελεσμάτων που αφορούν στην υλοποίηση της πρωτοβουλίας «Ευρωπαϊκή Επιχειρηματική Σύμπραξη για την ΕΚΕ»
Τοπικές Κοινότητες	<p>Συμμετοχή στο Φόρουμ Ενδιαφερομένων Πολιτών, διάλογος και ανταλλαγή απόψεων με τοπικούς παράγοντες, ημέρες επίσκεψης εργοστασίων, Τοπική Επιτροπή Συνεργασίας στην Αλβανία</p>	<p>Συνέχιση της πολιτικής ανοικτής επικοινωνίας, βελτίωση της κατανόησης της προστιθέμενης αξίας που δημιουργείται από την πολιτική του Ομίλου για την ΕΚΕ και την βιώσιμη ανάπτυξη</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Οργάνωση επισκέψεων και ξεναγήσεων στα εργοστάσια παραγωγής • Αξιοποίηση των αποτελεσμάτων και της εμπειρίας που αναπτύχθηκε από την υλοποίηση του πρώτου φόρουμ ενδιαφερομένων πολιτών
Εργολάβοι και Προμηθευτές	<p>Υλοποίηση του προγράμματος «Μαθαίνω και Συμμετέχω στο Οικουμενικό Σύμφωνο», διμερείς συναντήσεις, συμμετοχή στο φόρουμ ενδιαφερομένων πολιτών, διάδοση των αποτελεσμάτων του Ευρωπαϊκού Εργαστηρίου για «Υπεύθυνη Διαχείριση στην Εφοδιαστική Αλυσίδα», παρουσίαση μέσω της ιστοσελίδας του νέου Ηλεκτρονικού Οδηγού, συναντήσεις για την ασφάλεια στην εργασία και σεμινάρια</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστήριξη και προώθηση δράσεων για την ενημέρωση και περαιτέρω ανάπτυξη δεξιοτήτων και ικανοτήτων στην εφοδιαστική αλυσίδα • Συνέχιση της προσπάθειας για μεταλαμπάδευση άριστων πρακτικών και δημιουργία προστιθέμενης αξίας στην εφοδιαστική αλυσίδα 	<ul style="list-style-type: none"> • Διοργάνωση θεματικών σεμιναριακών και διμερών συναντήσεων εργασίας και ημερίδων επικοινωνίας • Ενίσχυση της δικτύωσης και των συμπράξεων συνεργασίας σε θέματα ΕΚΕ και Βιώσιμης Ανάπτυξης
Πελάτες	<p>Συμμετοχή στο Φόρουμ Ενδιαφερομένων Πολιτών, διμερείς συναντήσεις συνεργασίας, επισκέψεις και ξεναγήσεις στις μονάδες παραγωγής, ανταλλαγή πληροφοριών, γνώσεων και εμπειρίας</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Διατήρηση της ηγετικής θέσης σε θέματα ΕΚΕ και βιώσιμης ανάπτυξης σε εθνικό και κλαδικό επίπεδο • Ενίσχυση της προσπάθειας για δημιουργία συνεργασιών και συνεργιών 	<p>Πρόσκληση για συμμετοχή σε ημερίδες και άλλες εκδηλώσεις που αποσκοπούν στην διάδοση της γνώσης, της εμπειρίας και των άριστων πρακτικών</p>
ΜΚΟ	<p>Συμμετοχή στο Φόρουμ Ενδιαφερομένων Πολιτών, διμερείς συναντήσεις, ανταλλαγή απόψεων σε επιμέρους θέματα, συνεργασία για την αποκατάσταση περιοχών στην Ελλάδα</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Πληρέστερη απεικόνιση του κοινωνικού και περιβαλλοντικού αποτυπώματος • Συνέχιση της προσπάθειας για περισσότερο καλό όπου οι περισσότερες επιπτώσεις 	<ul style="list-style-type: none"> • Συνέχιση και ενίσχυση της επικοινωνίας και της αξιοποίησης των αποτελεσμάτων του διαλόγου • Διερεύνηση δυνατοτήτων συνεργασίας

Επισκόπηση WBCSD/CSI

Επιδόσεις εργοστασίων τσιμέντου Ομίλου TITAN

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ	2006	2007	2008	
Διαχείριση Κλιματικής Αλλαγής				
Ποσοστό (%) εργοστασίων που έχουν ενσωματώσει και εφαρμόζουν το Πρωτόκολλο WBCSD/CSI για τις εκπομπές CO ₂	100	100	100	
Σύνολο άμεσων εκπομπών ⁽¹⁾ CO ₂ (μεικτό), μετρικοί τόνοι ⁽²⁾	10 εκατ.	10 εκατ.	10.2 εκατ.	
Σύνολο άμεσων εκπομπών ⁽¹⁾ CO ₂ (καθαρό), μετρικοί τόνοι ⁽²⁾	10 εκατ.	10 εκατ.	10.2 εκατ.	
Συνολικές εκπομπές ⁽¹⁾ CO ₂ (μεικτό) kg/μετρικό τόνο προϊόντος	690,4	689,8	685,5	
Συνολικές εκπομπές ⁽¹⁾ CO ₂ (καθαρό) kg/μετρικό τόνο προϊόντος	690,4	689,8	685,5	
Χρήση του Πρωτοκόλλου WBCSD/CSI για τον καθορισμό και την δημοσιοποίηση των εκπομπών του CO ₂	ναι	ναι	ναι	
Ανάπτυξη στρατηγικής για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και δημοσιοποίηση στόχων και προόδου έως το 2006	Στρατηγική περιορισμού εκπομπών CO ₂ : 1. Επενδύσεις στην απόδοση καυσίμων 2. Μείωση της αναλογίας κλίνκερ στο τσιμέντο 3. Μείωση κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας	Στρατηγική περιορισμού εκπομπών CO ₂ : 1. Επενδύσεις στην απόδοση καυσίμων 2. Μείωση της αναλογίας κλίνκερ στο τσιμέντο 3. Μείωση κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας	Στρατηγική περιορισμού εκπομπών CO ₂ : 1. Επενδύσεις στην απόδοση καυσίμων 2. Μείωση της αναλογίας κλίνκερ στο τσιμέντο 3. Μείωση κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας	
Δημοσιοποίηση ετήσιων απολογισμών σύμφωνα με το Πρωτόκολλο	ναι	ναι	ναι	
Καύσιμα και πρώτες ύλες				
Ενεργειακή απόδοση, MJ/t κλίνκερ	3.501	3.582	3.567	
Ποσοστό (%) υποκατάστασης συμβατικών με εναλλακτικά καύσιμα (θερμική βάση)	0,98	1,37	1,07	
Ποσοστό (%) βιομάζας ως καύσιμο	0,6	0,6	0,4	
Ποσοστό (%) εναλλακτικών πρώτων υλών (κλίνκερ & τσιμέντο)	7,3	7,1	6,8	
Ποσοστό (%) συμμετοχής κλίνκερ στο τσιμέντο	80,8	80	80,2	
Εφαρμογή κατευθυντήριων οδηγιών για χρήση καυσίμων και πρώτων υλών	ναι	ναι	ναι	
Παρακολούθηση και αναφορά αέριων εκπομπών				
Συνολικές εκπομπές σκόνης, μετρικοί τόνοι	934	928	1,268	
Ειδικές εκπομπές σκόνης gr/τόνο κλίνκερ	86	85	109	
Συνολικές εκπομπές NO _x , μετρικοί τόνοι	20.535	19.106	20.979	
NO _x , gr/τόνο κλίνκερ	2.016	1.752	1.799	
Συνολικές εκπομπές SO _x , μετρικοί τόνοι	3.068	3.263	3.356	
SO _x , gr/τόνο κλίνκερ	301	299	288	
Ποσοστό (%) κλίνκερ που παρήχθη υπο παρακολούθηση των εκπομπών σημαντικών και μη	100	100	100	
Εφαρμογή Πρωτοκόλλου για τη μέτρηση, παρακολούθηση και δημοσιοποίηση των εκπομπών	ναι	ναι	ναι	
Δημόσια διάθεση στοιχείων εκπομπών με δυνατότητα πρόσβασης σε αυτά των «συμ-μετόχων»	ναι	ναι	ναι	
Δημοσιοποίηση στόχων και αποτελεσμάτων	ναι	ναι	ναι	
Υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας				
Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων (άμεσο προσωπικό)	0	0	0	
Δείκτης θανατηφόρων ατυχημάτων (άμεσο προσωπικό)	0	0	0	
Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων (εργολαβικό προσωπικό)	2	1	3	
Αριθμός θανατηφόρων ατυχημάτων τρίτων	0	0	1	
Αριθμός ατυχημάτων που οδήγησαν σε απώλεια ημερών εργασίας	28	20	22	
Δείκτης συχνότητας ατυχημάτων (άμεσο προσωπικό)	4,75	3,67	3,26	
Απωλεσθείσες ημέρες εργασίας εξαιτίας ατυχημάτων (άμεσο προσωπικό)	1.275	919	718	
Δείκτης σοβαρότητας ατυχημάτων (άμεσο προσωπικό)	324	168	106	
Αριθμός ατυχημάτων που οδήγησαν σε απώλεια ημερών εργασίας (εργολαβικό προσωπικό)	21	7	8	
Τοπικές επιπτώσεις				
Ενεργές περιοχές όπου θέματα βιοποικιλότητας έχουν αναγνωρισθεί	αριθμός	3	3	3
	%	10,3	10,3	9,4
Ποσοστό (%) περιοχών δραστηριότητας με προγράμματα για τις τοπικές κοινότητες	-	100	100	
Ενεργά λατομεία με σχέδια αποκατάστασης περιβάλλοντος	αριθμός	15	15	15
	%	75	79	79
Εφαρμογή και ενσωμάτωση στη λήψη αποφάσεων των οδηγιών για την αξιολόγηση περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων		ναι	ναι	
Ανάπτυξη και επικοινωνία σε τοπικούς «συμ-μετόχους» των προγραμμάτων αποκατάστασης των λατομείων και περιοχών όπου ασκούνται δραστηριότητες	ναι	ναι	ναι	

(1). Ο δείκτης δεν περιλαμβάνει τις εκπομπές CO₂ που σχετίζονται με οχήματα μεταφοράς και κινητό εξοπλισμό

(2). Οι συνολικές εκπομπές για την περίοδο 1990-2007 έχουν υπολογισθεί εκ νέου το 2008, σύμφωνα με το Πρωτόκολλο WBCSD/CSI, για να συμπεριλάβουν τη νέα συμμετοχή του Ομίλου (Τουρκία) και τις αλλαγές στη συμμετοχή του Ομίλου TITAN στην Αίγυπτο

Οι προτεραιότητες του WBCSD/CSI για το 2009:

- «Οδηγίες και καλές πρακτικές» για προσωπικό εργολάβων και οδική ασφάλεια.
- Αξιοποίηση της μοναδικής βάσης δεδομένων που έχει αξιολογηθεί από ανεξάρτητους ελεγκτές και περιλαμβάνει πιστοποιημένες μετρήσεις εκπομπών CO₂ από 600 κλιβάνους, που εκπροσωπούν το 50% της παγκόσμιας παραγωγής.

Δημοσιοποίηση Αποτελεσμάτων κατά GRI

 βλ. www.titan.gr (ενότητα ΕΚΕ, Επενδυτικές Σχέσεις)

 βλ. ΤΙΤΑΝ, Γενικός Απολογισμός και Ετήσια Οικονομικά Αποτελέσματα 2008

 Κύριος δείκτης

 Συμπληρωματικός δείκτης

 Δείκτης που δημοσιοποιείται μερικώς. Αφορά δείκτες για τους οποίους τα διαθέσιμα στοιχεία αφορούν στην παρούσα φάση είτε συγκεκριμένες περιοχές, είτε συγκεκριμένους κλάδους είτε δεν έχουν πλήρως ελεγχθεί για να δημοσιοποιηθούν

Ο.Σ.: Οικουμενικό Σύμφωνο

Τύπος δεικτών/ αναφορών Οικουμενικού Συμφώνου	Κωδικός GRI	Περιγραφή	Σχόλια, παρατηρήσεις και πρόσθετες πληροφορίες
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ			
	1.1	Δήλωση από το ανώτερο στέλεχος του οργανισμού που είναι αρμόδιο για τη λήψη αποφάσεων	σελ. 4, σελ.6-8
	1.2	Περιγραφή των κύριων επιδράσεων, κινδύνων και ευκαιριών	σελ.42 σελ. 48
	2.1	Επωνυμία του οργανισμού	σελ. 2 Α.Ε. Τιμέντων ΤΙΤΑΝ, Όμιλος ΤΙΤΑΝ
	2.2	Κύριες μάρκες, προϊόντα και/ή υπηρεσίες	 σελ. 5,
	2.3	Λειτουργική δομή του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένων των κύριων τομέων, των εταιρειών εκμετάλλευσης, των θυγατρικών και των κοινοπρασιών	 σελ. 38 - 41
	2.4	Τοποθεσία της έδρας του οργανισμού	Χαλκίδος 22Α, 111 43 Αθήνα, Ελλάδα
	2.5	Αριθμός των χωρών στις οποίες δραστηριοποιείται ο οργανισμός και τα ονόματα των χωρών που είτε διαθέτουν σημαντικές εγκαταστάσεις είτε είναι σχετικές με τα ζητήματα βιωσιμότητας που καλύπτονται στον απολογισμό	σελ. 6 σελ. 5, 28 - 29
	2.6	Καθεστώς ιδιοκτησίας και νομική μορφή	 σελ. 15
	2.7	Αγορές που εξυπηρετούνται (συμπεριλαμβανομένης της ανάλυσης σε γεωγραφικό επίπεδο, των κλάδων που εξυπηρετούνται και των τύπων πελατών/δικαιούχων)	 σελ. 5, 28 - 29
	2.8	Μεγέθη του οργανισμού που εκδίδει τον απολογισμό	σελ. 6,22, 28-29 σελ. 10-11
	2.9	Σημαντικές μεταβολές κατά τη διάρκεια της περιόδου απολογισμού όσον αφορά στο μέγεθος, τη δομή ή την ιδιοκτησία	 σελ. 12 - 13
	2.10	Βραβεία που απονεμήθηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου απολογισμού	σελ. 40
ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ			
	3.1	Περίοδος απολογισμού (π.χ. οικονομικό/ημερολογιακό έτος) για τις παρεχόμενες πληροφορίες	1.1.2008 - 31.12.2008
	3.2	Ημερομηνία του πιο πρόσφατου προγενέστερου απολογισμού (εάν υπάρχει)	20.5.2008
	3.3	Κύκλος απολογισμού (ετήσιος, διετής κ.λπ.)	Ετήσιος
	3.4	Σημείο επικοινωνίας για υποβολή ερωτημάτων σχετικά με τον απολογισμό ή το περιεχόμενό του	csr@titan.gr, Μαρία Αλεξίου, Δ/ντρια ΕΚΕ
	3.5	Διαδικασία καθορισμού του περιεχομένου του απολογισμού	σελ. 42
	3.6	Όριο του απολογισμού (π.χ. χώρες, τμήματα, θυγατρικές, εκμισθωμένες εγκαταστάσεις, κοινοπραξίες, προμηθευτές). Ανατρέξτε στο Πρωτόκολλο ορίου του GRI για περαιτέρω καθοδήγηση	σελ. 42
	3.7	Αναφέρετε τυχόν συγκεκριμένους περιορισμούς ως προς το πεδίο ή το όριο του απολογισμού	σελ. 42

3.8	Βάση για την κατάρτιση απολογισμών για τις κοινοπραξίες, τις θυγατρικές, τις εκμισθωμένες εγκαταστάσεις, τις δραστηριότητες που ανατίθενται σε εξωτερικούς συνεργάτες και άλλα νομικά πρόσωπα που μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τη δυνατότητα σύγκρισης από περίοδο σε περίοδο και/ή μεταξύ των οργανισμών	σελ. 42
3.9	Τεχνικές εκτίμησης δεδομένων και βάσεις για υπολογισμούς	Όλες οι σχετικές πληροφορίες παρέχονται στα αντίστοιχα κείμενα και γραφήματα του Απολογισμού
3.10	Παροχή εξήγησης για τις επιπτώσεις των αναθεωρήσεων των πληροφοριών που συμπεριλήφθηκαν σε προγενέστερους απολογισμούς και τους λόγους για αυτή την αναθεώρηση	Αναφορές και υποσημειώσεις σχετικά περιλαμβάνονται σε όλα τα σχετικά κείμενα του Απολογισμού
3.11	Σημαντικές αλλαγές, σε σχέση με τις προγενέστερες περιόδους απολογισμών, στο πεδίο, στο όριο ή στις μεθόδους εκτίμησης που εφαρμόζονται στον απολογισμό	σελ. 42
3.12	Πίνακας που προσδιορίζει τη θέση των Τυπικών δημοσιοποιήσεων που περιέχονται στον απολογισμό	σελ. 50 - 55
3.13	Πολιτική και τρέχουσα πρακτική όσον αφορά στην επιδίωξη εξωτερικής διασφάλισης του απολογισμού	σελ. 42,
4.1	Δομή διακυβέρνησης του οργανισμού, συμπεριλαμβανομένων των επιτροπών που ελέγχονται από τον ανώτατο φορέα διακυβέρνησης, ο οποίος είναι αρμόδιος για συγκεκριμένα καθήκοντα, όπως η χάραξη της στρατηγικής ή η εποπτεία του οργανισμού	 , σελ. 38 - 45
4.2	Υποδείξτε εάν ο Πρόεδρος του ανώτατου φορέα διακυβέρνησης είναι επίσης ανώτατο στέλεχος	Ο Πρόεδρος είναι μη εκτελεστικό μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου
4.3	Όσον αφορά τους οργανισμούς που χρησιμοποιούν συγκεντρωτική δομή για το Διοικητικό Συμβούλιο τους, δηλώστε τον αριθμό των μελών του ανώτατου φορέα διακυβέρνησης, τα οποία είναι ανεξάρτητα και/ή μη εκτελεστικά μέλη	 σελ. 38 - 41
4.4	Μηχανισμοί που χρησιμοποιούνται από τους μετόχους και τους εργαζομένους για την παροχή συστάσεων ή υποδείξεων στον ανώτερο φορέα διακυβέρνησης	 σελ. 49,
4.5	Σύνδεση μεταξύ των αποδοχών των μελών του ανώτερου φορέα διακυβέρνησης, των γενικών διευθυντών και των ανώτατων στελεχών και της επίδοσης του οργανισμού (συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής και της περιβαλλοντικής επίδοσης).	 σελ. 44
4.6	Διαδικασίες που εφαρμόζονται από τον ανώτερο φορέα διακυβέρνησης, προκειμένου να αποφεύγεται η σύγκρουση συμφερόντων	 σελ. 38 - 43 Η πλειονότητα των ανεξάρτητων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου και μη εκτελεστικών επιτρέπει την αποφυγή συγκρούσεως συμφερόντων.
4.7	Διαδικασία για τον καθορισμό των προσόντων και των εξειδικευμένων γνώσεων των μελών του ανώτατου φορέα διακυβέρνησης για την καθοδήγηση της στρατηγικής του οργανισμού σε οικονομικά, περιβαλλοντικά, και κοινωνικά θέματα	 σελ. 42
4.8	Δηλώσεις για την αποστολή ή τις αξίες, τους κώδικες συμπεριφοράς και τις αρχές που αναπτύσσονται εσωτερικά, οι οποίοι σχετίζονται με την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική επίδοση, καθώς και το στάδιο υλοποίησής τους	σελ. 11, σελ. 49,
4.9	Διαδικασίες που εφαρμόζει ο ανώτατος φορέας διακυβέρνησης για την παρακολούθηση της ικανότητας του οργανισμού να αναγνωρίζει και να διαχειρίζεται τα θέματα που σχετίζονται με την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική επίδοση, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κινδύνων και ευκαιριών και προσήλωση ή συμμόρφωση με τα διεθνή πρότυπα, τους κώδικες συμπεριφοράς και τις αρχές	 σελ. 43
4.10	Διαδικασίες για την αξιολόγηση της επίδοσης του ανώτατου φορέα διακυβέρνησης και συγκεκριμένα ως προς την οικονομική, την περιβαλλοντική και την κοινωνική επίδοση	 σελ. 44

4.11	Εξηγήσεις σχετικά με το εάν και το πώς ο οργανισμός εφαρμόζει την προσέγγιση ή την αρχή πρόληψης	σελ. 11-13, 53, 59 Η στρατηγική του Ομίλου για την ΕΚΕ επικεντρώνεται στο «να κάνεις λιγότερο κακό και περισσότερο καλό» ενσωματώνοντας προληπτική προσέγγιση για την αντιμετώπιση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών προκλήσεων. Η κατασκευή του νέου εργοστασίου τσιμέντου στην Αλβανία είναι ενδεικτικό παράδειγμα της εφαρμογής της προσέγγισης αυτής σε όλα τα στάδια ανάπτυξης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και στην λήψη αποφάσεων
4.12	Καταστατικοί χάρτες, αρχές ή άλλες πρωτοβουλίες που αναπτύσσονται εξωτερικά και σχετίζονται με την οικονομία, το περιβάλλον και την κοινωνία, τις οποίες αποδέχεται ή υποστηρίζει ο οργανισμός	σελ. 11
4.13	Η ιδιότητα μέλους σε σωματεία (όπως τα κλαδικά σωματεία) και/ή σε διεθνείς/εθνικές οργανώσεις προάσπισης δικαιωμάτων, στις οποίες ο οργανισμός	σελ. 8 - 11
4.14	Κατάλογος των ομάδων «συμ-μετόχων» που συνεργάζονται με τον οργανισμό	σελ. 7, 19
4.15	Βασικά στοιχεία για τον προσδιορισμό και την επιλογή των «συμ-μετόχων»	σελ. 7, 19
4.16	Προσεγγίσεις όσον αφορά τη συμμετοχή των «συμ-μετόχων», συμπεριλαμβανομένης της συχνότητας της συμμετοχής με βάση τον τύπο και την ομάδα «συμ-μετόχων»	σελ. 7, 14
4.17	Βασικά θέματα και προβληματισμοί που προέκυψαν από τη συμμετοχή των «συμ-μετόχων».	σελ. 16 - 17, 42, 47

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

	ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	σελ. 2, 4, 6 - 7, σελ. 6 - 8
	EC1	Άμεση οικονομική αξία που παράγεται και κατανέμεται, συμπεριλαμβανομένων των εσόδων, του κόστους λειτουργίας, των αμοιβών των εργαζομένων, των δωρεών και άλλων επενδύσεων σε επίπεδο κοινότητας, παρακρατηθέντων κερδών και πληρωμών σε παρόχους κεφαλαίου και κρατικούς φορείς
	EC2	Χρηματοοικονομικές επιπτώσεις και άλλοι κίνδυνοι και ευκαιρίες για τις επιχειρησιακές δραστηριότητες λόγω της αλλαγής του κλίματος Οι χρηματοοικονομικές επιπτώσεις όπως και οι άλλοι κίνδυνοι και οι ευκαιρίες που συνεπάγεται η κλιματική αλλαγή εξετάζονται στο πλαίσιο των εφαρμοζόμενων διαδικασιών από τον Όμιλο και τα αποτελέσματα χρησιμοποιούνται για τον προγραμματισμό νέων επενδύσεων ή πρωτοβουλιών σε κάθε επίπεδο (σελ. 30 - 31, σελ. 8)
	EC3	Κάλυψη των υποχρεώσεων του οργανισμού, σχετικά με το καθορισμένο πρόγραμμα παροχών σελ. 47
	EC4	Σημαντική χρηματοοικονομική βοήθεια που λαμβάνεται από κυβερνητικούς φορείς σελ. 62-66 Καμία σημαντική οικονομική υποστήριξη.
	EC6	Πολιτική, πρακτικές και αναλογία δαπανών σε τοπικούς προμηθευτές στις σημαντικές τοποθεσίες δραστηριοποίησης του οργανισμού Η αναλογία δαπανών σε τοπικούς προμηθευτές είναι περίπου 60% (σελ. 27)
	EC7	Διαδικασίες για προσλήψεις προσωπικού από την περιοχή και αναλογία προσλήψεων ανώτερων στελεχών από την τοπική κοινότητα στις περιοχές στις οποίες δραστηριοποιείται σημαντικά ο οργανισμός σελ. 23
	EC8	Ανάπτυξη και επίδραση των επενδύσεων σε υποδομή και υπηρεσίες που παρέχονται κυρίως για κοινό όφελος, μέσω της συμμετοχής μέσω του εμπορίου, καθώς και της συμμετοχής σε είδος ή δωρεάν σελ. 26 - 27
	EC9	Κατανόηση και περιγραφή των σημαντικών έμμεσων οικονομικών επιδράσεων, συμπεριλαμβανομένης της έκτασης των επιδράσεων σελ. 18 - 19

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

	ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	σελ. 11, 30 - 33,
 Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN1	Χρησιμοποιούμενα υλικά, με βάση το βάρος ή τον όγκο σελ. 28 - 29, 35
 Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN2	Ποσοστό χρησιμοποιούμενων υλικών που προέρχονται από εισαγωγή ανακυκλωμένων υλικών σελ. 35

⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN3	Άμεση κατανάλωση ενέργειας, με βάση την πρωτογενή πηγή ενέργειας	σελ. 28 - 29, 34
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN4	Έμμεση κατανάλωση ενέργειας, με βάση την πρωτογενή πηγή ενέργειας	σελ. 28, 34
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN5	Ενέργεια που εξοικονομείται χάρη στην οικονομία και τις βελτιώσεις στην αποδοτικότητα	σελ. 32, 33, 34
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN6	Πρωτοβουλίες για την παροχή προϊόντων και υπηρεσιών που χρησιμοποιούν αποδοτικά την ενέργεια ή βασίζονται σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και περιορισμός των απαιτήσεων σε ενέργεια ως αποτέλεσμα αυτών των πρωτοβουλιών	σελ. 32 - 33
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN7	Πρωτοβουλίες για τη μείωση της έμμεσης κατανάλωσης ενέργειας και περιορισμοί που επιτεύχθηκαν	σελ. 34, 48,
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN8	Συνολική άντληση νερού με βάση την πηγή	Το σύστημα που υιοθέτησε ο Όμιλος TITAN δίνει τη δυνατότητα συλλογής, ανάλυσης και παρουσίασης των σχετικών πληροφοριών. Ο έλεγχος του συστήματος το 2009 θα επιτρέψει την παροχή αξιόπιστων πληροφοριών στο μέλλον (σελ.37)
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN9	Πηγές νερού που επηρεάζονται σημαντικά από την άντληση	(βλ. σχόλιο EN8)
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN10	Ποσοστό του συνολικού όγκου νερού που ανακυκλώνεται και επαναχρησιμοποιείται	(βλ. σχόλιο EN8)
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN11	Θέση και έκταση ιδιοκτητών, εκμισθωμένων ή διαχειριζόμενων γαιών εντός ή παρακείμενων σε προστατευόμενες περιοχές και περιοχές υψηλής αξίας βιοποικιλότητας	σελ. 28 - 29, 38 - 39, 48,
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN12	Περιγραφή των σημαντικών επιδράσεων των δραστηριοτήτων, των προϊόντων και των υπηρεσιών στη βιοποικιλότητα	σελ. 38 - 39,
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN13	Οικότοποι που προστατεύονται ή αποκαθίστανται	σελ. 38 - 39,
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN14	Στρατηγικές, τρέχουσες ενέργειες και μελλοντικά σχέδια για τη διαχείριση των επιδράσεων στη βιοποικιλότητα	Ο TITAN έχει ενσωματώσει τις κατευθυντήριες οδηγίες του WBCSD/CSI και εφαρμόζει άριστες πρακτικές για την προστασία της βιοποικιλότητας σε όλα τα στάδια ανάπτυξης των δραστηριοτήτων του (σελ 38-39)
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN16	Συνολικές άμεσες και έμμεσες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου με βάση το βάρος	σελ. 31, 48
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN17	Άλλες σχετικές έμμεσες εκπομπές αερίων θερμοκηπίου με βάση το βάρος	σελ. 31, 48
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN18	Πρωτοβουλίες για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και περιορισμοί που επιτεύχθηκαν	σελ. 31 - 35
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN19	Εκπομπές ουσιών που προκαλούν μείωση του όζοντος με βάση το βάρος	μ/σ
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN20	NO _x , SO _x και άλλες σημαντικές εκπομπές αερίων, με βάση τον τύπο και το βάρος	σελ. 36 - 37, 48
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN21	Συνολικός όγκος υδάτινων αποβλήτων, με βάση την ποιότητα και τον προορισμό	(βλ. σχόλιο EN8)
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN22	Συνολικό βάρος των αποβλήτων, με βάση τον τύπο και τη μέθοδο διάθεσης	Η συλλογή σχετικών πληροφοριών και ανάλυση βρίσκεται σε διαδικασία εσωτερικού ελέγχου ώστε να είναι δυνατή η παροχή αξιόπιστων πληροφοριών στο μέλλον
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN23	Συνολικός αριθμός και όγκος σημαντικών διαρροών	Καμία σημαντική διαροή δεν καταγράφηκε το 2008
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN26	Πρωτοβουλίες για τη μείωση των περιβαλλοντικών επιδράσεων των προϊόντων και των υπηρεσιών και βαθμός μείωσης των επιδράσεων	σελ. 32 - 33
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN27	Ποσοστό προϊόντων που πωλούνται και τα επιστρεφόμενα υλικά συσκευασίας τους, ανά κατηγορία	Υλικά συσκευασίας (σακιά και παλέτες) χρησιμοποιούνται για το ενσασκισμένο τσιμέντο και είτε επιστρέφονται κατά την παράδοση στον πελάτη (παλέτες) είτε επαναχρησιμοποιούνται και ανακυκλώνονται (σακιά)
⊕ Αρχές 7,8, 9 Ο.Σ.	EN28	Χρηματική αξία των σημαντικών προστίμων και συνολικός αριθμός μη χρηματικών κυρώσεων για τη μη συμμόρφωση με την περιβαλλοντική νομοθεσία και τους κανονισμούς	σελ. 29 Καμία αξιοσημείωτη επιβολή προστίμου δεν καταγράφεται στον Όμιλο το 2008

⊕ Αρχές 7,8,9 Ο.Σ.	EN30	Συνολικές δαπάνες και επενδύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, με βάση τον τύπο	σελ. 30
ΕΡΓΑΣΙΑΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ			
	ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ		σελ. 4, 6, 7, 19
⊕	LA1	Συνολικό εργατικό δυναμικό με βάση τον τύπο απασχόλησης, τη σύμβαση εργασίας και την περιοχή	σελ. 22
⊕	LA2	Συνολικός αριθμός και ποσοστό κίνησης προσωπικού με βάση την ηλικιακή ομάδα, το φύλο και την περιοχή	σελ. 22
⊕ Αρχή 3 Ο.Σ.	LA3	Παροχές που προσφέρονται από μεγάλες επιχειρήσεις στους εργαζομένους πλήρους απασχόλησης, οι οποίες δεν ισχύουν για τους εποχικούς εργαζομένους ή τους εργαζόμενους μερικής απασχόλησης	Καμία διάκριση στις αποδοχές διαφορετικών τύπων συμβολαίου
⊕ Αρχή 3 Ο.Σ.	LA4	Ποσοστό εργαζομένων που καλύπτονται από συμφωνίες που βασίζονται σε συλλογικές διαπραγματεύσεις	Το σύνολο του απασχολούμενου δυναμικού καλύπτεται από συλλογικές συμβάσεις εργασίας στις χώρες που αυτές εφαρμόζονται σύμφωνα με το νόμο. Η πλήρης ανάλυση των στοιχείων θα περιληφθεί σε επόμενους απολογισμούς
⊕	LA5	Ελάχιστη περίοδος ειδοποίησης όσον αφορά στις λειτουργικές αλλαγές, συμπεριλαμβανομένου του εάν προσδιορίζεται στις συλλογικές συμβάσεις	Σύμφωνα με τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα ισχύοντα στις εθνικές νομοθεσίες.
⊕	LA6	Ποσοστό του συνολικού εργατικού δυναμικού που εκπροσωπείται στις επίσημες επιτροπές υγιεινής και ασφάλειας, στις οποίες συμμετέχουν από κοινού εκπρόσωποι της Διοίκησης και των εργαζομένων, οι οποίες συμβάλλουν στον έλεγχο και παρέχουν συμβουλές σχετικά με τα προγράμματα υγιεινής και ασφάλειας στο χώρο εργασίας	Περισσότερο από το 70% του άμεσου προσωπικού, που απασχολείται στα εργοστάσια παραγωγής τσιμέντου και στα συνδεδεμένα με αυτά λατομεία εκπροσωπείται σε μικτές επιτροπές διοίκησης και εργαζομένων για την υγιεινή και ασφάλεια της εργασίας
⊕	LA7	Ποσοστά τραυματισμών, επαγγελματικών ασθενειών, απώλειας ημερών εργασίας και απουσιών εργαζομένων και αριθμός θανατηφόρων εργατικών ατυχημάτων ανά περιοχή	σελ. 20, 21, 22
⊕	LA8	Προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης, παροχής συμβουλών, πρόληψης και περιορισμού κινδύνων, που εφαρμόζονται για την υποστήριξη των μελών του εργατικού δυναμικού, των οικογενειών τους ή των μελών της κοινότητας σχετικά με σοβαρές ασθένειες	Ο TITAN παρέχει συμβουλευτική υποστήριξη, ενημέρωση και εκπαίδευση με κοινωνικούς λειτουργούς, ιατρούς και άλλους ειδικούς σε θέματα προστασίας της υγείας, συμπεριλαμβανομένων των προβλημάτων καπνίσματος, χρήσης αλκοόλ, κ.ά. (σελ. 25)
⊕ Αρχή 6 Ο.Σ.	LA10	Μέσος όρος ωρών εκπαίδευσης ανά έτος/εργαζόμενο, με βάση την κατηγορία εργαζομένων	σελ. 24
⊕ Αρχή 6 Ο.Σ.	LA11	Προγράμματα για τη διαχείριση των δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση, που υποστηρίζουν τη συνεχή απασχολησιμότητα των εργαζομένων και συμβάλλουν στη διαχείριση της ολοκλήρωσης της σταδιοδρομίας τους	σελ. 25,
⊕	LA12	Ποσοστό εργαζομένων που λαμβάνουν τακτικές εκθέσεις σχετικά με την επίδοση και την εξέλιξη της σταδιοδρομίας.	Περισσότερο από 65% των άμεσα εργαζομένων στον Όμιλο λαμβάνουν ετήσιες εκθέσεις αξιολόγησης των επιδόσεων και της προοπτικής για εξέλιξη
⊕	LA13	Σύνθεση των φορέων διακυβέρνησης και ανάλυση των εργαζομένων ανά κατηγορία, σύμφωνα με το φύλο, την ηλικιακή ομάδα, το εάν ανήκουν σε μειονοτικές ομάδες και άλλους δείκτες διαφοροποίησης	σελ. 23
⊕	LA14	Αναλογία βασικού μισθού ανδρών/γυναικών με βάση την κατηγορία εργαζομένων	Ο βασικός μισθός καθορίζεται σύμφωνα με την θέση και τις αρμοδιότητες καθ' εργαζομένου. Ίσες ευκαιρίες προσφέρονται σε όλους ανεξάρτητα φύλου ή άλλων στοιχείων διαφορετικότητας
ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ			
	ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ		σελ. 11, σελ. 17
⊕ Αρχή 1 Ο.Σ.	HR1	Ποσοστό και συνολικός αριθμός σημαντικών επενδυτικών συμφωνιών που περιλαμβάνουν όρους που αφορούν στα ανθρώπινα δικαιώματα ή έχουν υποβληθεί σε έλεγχο σχετικά με το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων	Ο σεβασμός στα δικαιώματα του ανθρώπου αναφέρονται ρητά στον Κώδικα Δεοντολογίας του Ομίλου και τον Κώδικα Προμηθειών του. Σχετικές αναφορές έχουν περιληφθεί και σε όλα τα συμβόλαια μεγάλων προμηθευτών για το έργο ANTEA στην Αλβανία (σελ. 27, 42)
⊕ Αρχές 1,2 Ο.Σ.	HR2	Ποσοστό σημαντικών προμηθευτών και αναδόχων που έχουν υποβληθεί σε έλεγχο σχετικά με το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί	Η παρακολούθηση των επιδόσεων των προμηθευτών και εργολάβων σύμφωνα με το πρότυπο SA 8000 έχει ενσωματωθεί στα πρότυπα που ακολουθεί ο Όμιλος (σελ. 11). Περισσότερες πληροφορίες σχετικά θα περιληφθούν σε επόμενους Απολογισμούς (σελ. 27)

⊙ Αρχές 1 και 2 Ο.Σ.	HR3	Σύνολο ωρών εκπαίδευσης εργαζομένων και ποσοστό συμμετεχόντων σε προγράμματα εκπαίδευσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα	Περισσότερο από 30% του συνόλου των άμεσα εργαζομένων στον Όμιλο παρακολούθησε προγράμματα εκπαίδευσης για τον Κώδικα Δεοντολογίας και τις εθελοντικές δεσμεύσεις στο πλαίσιο του WBCSD/CSI και του Οικουμενικού Συμφώνου. Περίπου 3.000 ανθρωποώρες εκπαίδευσης πραγματοποιήθηκαν στον τομέα αυτό το 2008
⊙ Αρχή 6 Ο.Σ.	HR4	Συνολικός αριθμός περιστατικών διάκρισης και ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί	βλ. σχόλιο HR5
⊙ Αρχή 3 Ο.Σ.	HR5	Δραστηριότητες κατά τις οποίες θεωρείται ότι το δικαίωμα στην ελευθερία του συνδικαλισμού και των συλλογικών διαπραγματεύσεων ενδεχομένως να αντιμετωπίζει σημαντικό κίνδυνο και ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί για την υποστήριξη αυτών των δικαιωμάτων	Ο ΤΙΤΑΝ παρακολουθεί σε όλες τις δραστηριότητές του πιθανές περιπτώσεις που αφορούν περιορισμό των συνδικαλιστικών ελευθεριών και δικαιωμάτων, απασχόληση ανηλικών και καταναγκαστική εργασία. 7 περιπτώσεις αναφέρθηκαν σχετικά με τα θέματα αυτά μέσω της Γραμμής Άμεσης Επικοινωνίας (Hot Line) το 2008 στην Ελλάδα. Όλες εξετάστηκαν από αρμόδια Επιτροπή και επιλύθηκαν με την άμεση συμμετοχή των εμπλεκόμενων
⊙ Αρχή 5 Ο.Σ.	HR6	Δραστηριότητες που θεωρείται ότι ενέχουν σημαντικό κίνδυνο εμφάνισης περιστατικών παιδικής εργασίας και μέτρα που έχουν ληφθεί για την εξάλειψη της παιδικής εργασίας	(βλ. σημείωση HR5)
⊙ Αρχή 4 Ο.Σ.	HR7	Δραστηριότητες που θεωρείται ότι ενέχουν σημαντικό κίνδυνο περιστατικών εξαναγκασμένης ή υποχρεωτικής εργασίας και μέτρα που έχουν ληφθεί για την εξάλειψη της εξαναγκασμένης ή υποχρεωτικής εργασίας	(βλ. σημείωση HR5)
⊙	HR9	Συνολικός αριθμός περιστατικών παραβίασης δικαιωμάτων αυτοχθόνων πληθυσμών και ενέργειες που έχουν πραγματοποιηθεί	μ/σ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

	ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ		σελ. 4, 6 - 7, 11
⊙	S01	Η φύση, το πεδίο εφαρμογής και η αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων και των πρακτικών που αξιολογούν και διαχειρίζονται τις επιδράσεις των επιχειρήσεων στις κοινότητες, συμπεριλαμβανομένης της εισαγωγής, της λειτουργίας και της εξόδου	σελ. 12
⊙ Αρχή 10 Ο.Σ.	S02	Ποσοστό και συνολικός αριθμός επιχειρηματικών μονάδων που εξετάζονται για κινδύνους που σχετίζονται με τη διαφθορά	50% των δραστηριοτήτων του Όμιλου έχουν συμπεριληφθεί σε εσωτερικές αξιολογήσεις για κινδύνους που σχετίζονται με τη διαφθορά
⊙ Αρχή 10 Ο.Σ.	S03	Ποσοστό των εργαζομένων που εκπαιδεύονται στις πολιτικές και τις διαδικασίες που εφαρμόζει ο οργανισμός κατά της διαφθοράς	Όλοι οι άμεσα εργαζόμενοι συμμετέχουν σε προγράμματα ένταξης και επανάληψης μετά το 2004 σχετικά με την αντιμετώπιση θεμάτων όπως η διαφθορά. Η λειτουργία της Γραμμής Άμεσης Επικοινωνίας στην Ελλάδα και το πρόγραμμα «Μαθαίνω και Υποστηρίζω το Οικουμενικό Σύμφωνο» προσέφεραν την ευκαιρία για επανεξέταση όλων των σχετικών θεμάτων
⊙	S04	Ενέργειες που πραγματοποιούνται για την αντιμετώπιση περιστατικών διαφθοράς	Καμία δράση δεν υιοθετήθηκε δεδομένου ότι κανένα περιστατικό δεν τέθηκε υπόψη του Διοικητικού Συμβουλίου είτε μέσω της διαδικασίας εσωτερικών ελέγχων είτε μέσω της λειτουργίας της πρόσφατης γραμμής επικοινωνίας των εργαζομένων
⊙	S05	Οι θέσεις της δημόσιας πολιτικής και η συμμετοχή στην ανάπτυξη της δημόσιας πολιτικής και στη δημιουργία ομάδων πίεσης (λόμπι)	Ο ΤΙΤΑΝ είναι μέλος επιχειρηματικών και κλαδικών ενώσεων στις χώρες όπου δραστηριοποιείται. Ο Διευθύνων Σύμβουλος είναι μέλος του Δ.Σ. του Σύνδεσμου Επιχειρήσεων και Βιομηχανιών της Ελλάδας
⊙	S07	Συνολικός αριθμός δικαστικών προσφυγών που αφορούν σε αντιανταγωνιστική συμπεριφορά, αποφυγή δημιουργίας τραστ και απαγόρευση μονοπωλιακών πρακτικών, και η έκβασή τους	μηδενικός
⊙	S08	Χρηματική αξία των σημαντικών προστίμων και συνολικός αριθμός μη χρηματικών κυρώσεων για τη μη συμμόρφωση με τη νομοθεσία και τους κανονισμούς	μηδενικός

ΠΡΟΪΟΝΤΑ

	ΔΗΜΟΣΙΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ	σελ. 17, 19
--	---	-------------

⊙	PR1	Στάδια του κύκλου ζωής κατά τα οποία οι επιδράσεις των προϊόντων και των υπηρεσιών στην υγιεινή και την ασφάλεια αξιολογούνται με στόχο τη βελτίωση και ποσοστό των σημαντικών κατηγοριών προϊόντων και υπηρεσιών που υπόκεινται σε αυτές τις διαδικασίες	Όλα τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που προσφέρει ο Όμιλος αξιολογούνται για θέματα υγιεινής και ασφάλειας σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταφοράς και χρήσης τους. Στο πλαίσιο αυτό ακολουθούνται οι άριστες πρακτικές για την κατάλληλη σήμανση αυτών, την ενημέρωση των χρηστών αλλά και για τη συνεργασία με την ακαδημαϊκή κοινότητα και άλλους «συμ-μετόχους» στην ανταλλαγή γνώσης για την συνεχή βελτίωση στον τομέα αυτό
⊕	PR2	Συνολικός αριθμός περιστατικών μη συμμόρφωσης με τους κανονισμούς και προαιρετικοί κώδικες που διέπουν τις επιδράσεις των προϊόντων και των υπηρεσιών στην υγεία και την ασφάλεια, με βάση τον τύπο της έκβασης	μηδενικός
⊙	PR3	Τύπος προϊόντων και υπηρεσιών που απαιτούνται με βάση τις διαδικασίες και ποσοστό σημαντικών προϊόντων και υπηρεσιών που υπόκεινται σε τέτοιου είδους απαιτήσεις πληροφόρησης	Έντυπα ασφάλειας υλικών και προϊόντων (με όλα τα απαιτούμενα στοιχεία) προετοιμάζονται για όλα τα προϊόντα ταίμεντου. Σχετικές έντυπες πληροφορίες συνοδεύουν και την διαδικασία παράδοσης ακυροδέματος
⊕	PR4	Συνολικός αριθμός περιστατικών μη συμμόρφωσης με τους κανονισμούς και τους προαιρετικούς κώδικες σχετικά με τις πληροφορίες και τη σήμανση των προϊόντων και των υπηρεσιών, με βάση τον τύπο και την έκβαση	μηδενικός
⊕	PR5	Πρακτικές που σχετίζονται με την ικανοποίηση των πελατών, συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων των ερευνών, βάσει των οποίων υπολογίζεται η ικανοποίηση των πελατών	Έρευνες ικανοποίησης πελατών σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από το ISO 9000 υλοποιούνται ανα διετία σε όλες τις δραστηριότητες του Ομίλου, τα συμπεράσματα των οποίων υποστηρίζουν την επιχειρηματική στρατηγική ανάπτυξης
⊙	PR6	Προγράμματα για τη συμμόρφωση με τη νομοθεσία, τα πρότυπα και τους προαιρετικούς κώδικες συμπεριφοράς, που σχετίζονται με τις επικοινωνίες μάρκετινγκ, όπως η διαφήμιση, η προώθηση προϊόντων και η χορηγία	Ο TITAN παρακολουθεί και ενσωματώνει όλες τις εξελίξεις στη νομοθεσία αλλά και στις άριστες πρακτικές για την επικοινωνία και προώθηση των προϊόντων του, αλλά και τις χορηγίες, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση στις σχετικές πρακτικές που εφαρμόζει
⊕	PR7	Συνολικός αριθμός περιστατικών μη συμμόρφωσης με τους κανονισμούς και τους προαιρετικούς κώδικες σχετικά με τις επικοινωνίες μάρκετινγκ, συμπεριλαμβανομένης της διαφήμισης, της προώθησης προϊόντων και της χορηγίας, με βάση τον τύπο και τα αποτελέσματα	μηδενικός
⊕	PR8	Συνολικός αριθμός τεκμηριωμένων παραπόνων σχετικά με παραβιάσεις του απορρήτου των πελατών και απώλειες προσωπικών δεδομένων πελατών	μηδενικός
⊙	PR9	Χρηματική αξία των σημαντικών προστίμων που επιβλήθηκαν για τη μη συμμόρφωση με τη νομοθεσία και τους κανονισμούς αναφορικά με τη χρήση των προϊόντων και των υπηρεσιών	μηδενική

Ευχαριστίες

Η δομή και τα περιεχόμενα αυτού του Απολογισμού είναι ευθύνη της Επιτροπής Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης του Διοικητικού Συμβουλίου. Για την υλοποίησή του συνέβαλαν ιδιαίτερα όλες οι Διευθύνσεις του Ομίλου και ένας σημαντικός αριθμός στελεχών τους οποίους ευχαριστούμε για τη συνεργασία τους. Ιδιαίτερα ευχαριστούμε όλους τους εργαζόμενους και «συμ-μετόχους» μας που ανταποκρίθηκαν με σχολιά τους και βοήθησαν στην περαιτέρω βελτίωση μας.

Επίσης, θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους ανεξάρτητους φορείς που με τις παρατηρήσεις τους συνέβαλαν στην προσπάθειά μας για ενσωμάτωση στον Απολογισμό αυτό των άριστων πρακτικών σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.

Η παρούσα έκθεση Ετήσιου Απολογισμού έχει αποδοθεί στα ελληνικά βάσει της πρωτότυπης αγγλικής έκδοσης, για την οποία παρασχέθηκαν υπηρεσίες πιστοποίησης και διασφάλισης από ανεξάρτητους τρίτους φορείς.

Για την πιστή απόδοση των όρων πιστοποίησης και διασφάλισης, οι σχετικές εκθέσεις περιλαμβάνονται στην πρωτότυπη γλώσσα.

Α.Ε. ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ ΤΙΤΑΝ
Χαλκίδος 22Α, 111 43 Αθήνα
Τηλ.: 210 2591 111, e-mail: main@titan.gr
www.titan-cement.com